

ACADEMIA ROMÂNĂ

„Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii”, cod SIPOCA 3

Rezultatul R3: Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor

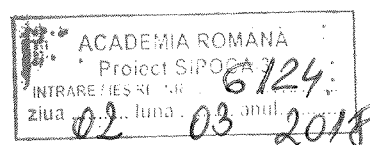
MODULUL 52: ANALIZĂ PRIVIND DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A MACROREGIUNII 2 (NORD-EST ȘI SUD-EST), NIVELUL DE ANGAJARE ȘI DOMENIILE SOLICITATE. PROPUNERI/RECOMANDĂRI DE INSTRUMENTE STANDARDIZATE PENTRU EVALUAREA IMPACTULUI PRIVIND INTERVENȚIILE DIN SISTEMUL EDUCAȚIONAL

Elaborată de către autor:

Expert piața muncii 17

SIMONA-MIRELA CRISTEA

București, martie 2018

CUPRINS

INTRODUCERE	1
CAPITOLUL I	
MACROREGIUNEA 2 - REPERE ORGANIZATORICO-ECONOMICE ÎN DETERMINAREA GRADULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ CORELAT CU PIAȚA MUNCII	4
1.1. Repere organizatorice ale Macroregiunii 2	4
1.2. Dimensiunile demografice și economice ale Macroregiunii 2	5
1.3. Gradul de dezvoltare economică, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate la nivelul Macroregiunii 2	14
1.3.1. Determinarea gradului de dezvoltare economică și a nivelului de angajare în Macroregiunea 2. Locul acestora la nivel național	14
1.3.2. Macroregiunea 2 în raport cu situația la nivelul regiunilor UE	20
1.3.3. Domeniile de activitate solicitate pe piața muncii în Macroregiunea 2	23
1.4. Analiza disparităților la nivelul NUTS III în cadrul Macroregiunii 2	30
CAPITOLUL II	
OFERTA EDUCAȚIONALĂ ȘI PIAȚA MUNCII DIN MACROREGIUNEA 2. INSTRUMENTE STANDARDIZATE PENTRU EVALUAREA IMPACTULUI ACESTORA ASUPRA ANGAJATORILOR	31
2.1. Cadrul general al învățământului universitar la nivelul Macroregiunii 2	31
2.2. Structura pieței muncii în Macroregiunea 2 – angajatori și angajați	41
2.3. Strategii și intervenții dezvoltate pentru învățământul superior cu impact asupra pieței muncii din Macroregiunea 2	54
2.4. Evaluarea rezultatelor studiilor experților privind impactul ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2	61
2.5. Puncte forte și puncte slabe ale propunerilor/recomandărilor de instrumente standardizate dezvoltate de experți pentru evaluarea impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2	63

2.6. Rezultatele interviurilor realizate cu principalii angajatori din Macroregiunea 2 66

CAPITOLUL III

EVALUAREA IMPACTULUI PRIVIND INTERVENȚIILE DIN SISTEMUL EDUCAȚIONAL ASUPRA GRADULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ A MACROREGIUNII 2, A NIVELULUI DE ANGAJARE ȘI A DOMENIILOR SOLICITATE. INSTRUMENTE STANDARDIZATE	70
3.1. Descrierea sintetizată a metodologiei-cadru de evaluare a impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate	60
3.2. Evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate	72
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	83
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	90
LISTA ABREVIERILOR ȘI ACRONIMELOR	94
LISTA TABELELOR	95
LISTA FIGURILOR	97
LISTA ANEXELOR	100

INTRODUCERE

Obiectivul general al acestei lucrări îl reprezintă, conform Fișei de obiective, realizarea unei “analize privind evaluarea gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate”. Realizarea acestui obiectiv se face defalcat pe **două obiective specifice (OS)**, și anume: “**OS1**. Cuantificarea gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate”; și “**OS2**. Propunerea unor instrumente standardizate pentru evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate” (Fișa de obiective).

Pentru realizarea primului obiectiv specific (**OS1**), în baza datelor social-economice specifice Macroregiunii 2, pe care le voi prezenta în detaliu, voi calcula un *Indicator compozit (I_c) de evaluare a gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2* (măsurat prin Produsul Intern Brut pe locuitor la nivelul Macroregiunii și structurilor sale administrative și organizatorice, regiuni și județe), *corelat cu nivelul de angajare* (măsurat prin rata șomajului și rata de ocupare) *și cu domeniile solicitate de către angajatori* (apreciate prin statistica angajatorilor, a angajaților și locurilor de muncă vacante). I_c a fost propus de către autor în cadrul Modulului 51 și a fost determinat pentru Macroregiunea 1. Pentru completarea imaginii la nivelul Macroregiunii 2, măsurăm și eventualele disparități teritoriale din cadrul acesteia, dar și la nivelul unităților sale teritorial-administrative (NUTS II și NUTS III).

Realizarea obiectivului specific (**OS2**) se face pe două paliere: mai întâi vor fi identificate și sintetizate punctele forte și punctele slabe ale instrumentelor standardizate identificate de către experți piața muncii în vederea *evaluării impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2*; în ultima fază, rezultatele anterioare vor fi evaluate pentru aplicarea “*Metodologiei pentru evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*”. Metodologia a fost construită de către autor în cadrul Modulului 51 și aplicată (evaluată) pentru Macroregiunea 1. În metodologie sunt incluse și evaluate (prin acordarea de punctaje) instrumentele standardizate, prin intermediul a 4 criterii generale de apreciere, ce cuprind în total 20 de sub-criterii (instrumente standardizate).

Originalitatea și actualitatea studiului se manifestă prin construirea Metodologiei compozite ce reunește într-un cadru integrat conexiunea dintre strategiile și intervențiile aplicate în sistemul educațional, gradul de dezvoltare economică a Macroregiunii, nivelul de angajare și domeniile solicitate la nivelul acesteia.

Metodologia cercetării este aplicată distinct pe cele două obiective specifice, fiind înscrise drept *direcții principale* ale studiului pe fiecare obiectiv specific, OS₁ (direcție atinsă în Capitolul I) și OS₂, prin aplicarea Metodologiei-cadru (direcție întreprinsă în Capitolele II și III).

Ca **metode de cercetare** s-au aplicat: *analiza statistică a indicatorilor reprezentativi* la nivelul Macroregiunii 2, date extrase din baza de date a Institutului Național de Statistică (INS) și Eurostat; *recenzarea și sintetizarea punctelor forte și punctelor slabe ale studiilor realizate de către experții 1-16* pentru fiecare din universitățile de stat din România prin impactul ofertelor acestora asupra angajatorilor (Modulele 17-32, în special Modulele 17-20, ce au analizat Regiunile Nord-Est și Sud-Est); *observarea directă*, prin recenzarea principalelor rezultate din literatura de specialitate; aplicarea *instrumentarului matematic de evaluare*, respectiv determinarea I_c (indicatorii compoziți de cuantificare a gradului de dezvoltare în corelație cu piața muncii), a indicatorilor disparităților regionale; și *evaluarea empirică a impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*, fiind scopul final al acestei lucrări.

Structurarea acestei lucrări urmează modelul studiului realizat de autor pentru Macroregiunea 1, având aceeași Fișă de obiective pentru o apreciere unitară (comparabilă) a celor 2 Macroregiuni. Astfel, în prima parte urmează să fie realizată o descriere a *principalelor repere sociale și economice ce caracterizează Macroregiunea 2*, per ansamblu la nivelul său, dar și la nivelul NUTS II și NUTS III. Acestea vor fi utilizate pentru *cuantificarea gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*, așa cum este specificat în Fișa de obiective a acestui studiu. În cea de-a doua parte va fi descris cadrul învățământului terțiar din Macroregiune, a instituțiilor de învățământ superior ce funcționează în această zonă, cu principalele oferte educaționale și măsura în care sunt racordate la principalele strategii naționale (SNC, SNCDI, SNÎT) și regionale. De asemenea, va fi prezentată și o radiografie a pieței muncii (angajatori și angajați) pe principalele domenii de activitate și pe cele mai bune rezultate ale angajatorilor din fiecare județ, apreciate prin identificarea lor după cifra de afaceri și profitul obținut. Acestea vor fi completate de evaluarea rezultatelor studiilor experților privind impactul ofertelor educaționale ale universităților asupra pieței muncii din

Macroregiunea 2, cu reliefarea punctelor forte și a punctelor slabe ale instrumentelor standardizate identificate de către aceștia și sinteza propriilor rezultate și interviuri realizate cu angajatorii reprezentativi din macroregiune. În ultima parte a lucrării va fi aplicată *Metodologia pentru evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*, construită de către autor în cadrul Modulului 51, cu justificarea și evaluarea fiecărui criteriu în parte al acesteia. Partea finală a lucrării cuprinde *concluzii și recomandări*.

Analiza efectuată prezintă importanță pentru o serie de subiecți, respectiv, cercetători, managementul academic, decidenți politici, potențial studenți, studenți și absolvenți, angajatori. În baza acesteia se poate contura o imagine integratoare asupra ofertei educaționale din Macroregiunea 2, racordată la potențialul pieței muncii (cu principalele domenii solicitate și cerințele angajatorilor, atât la recutarea de personal, cât și ulterior după angajare), dar și la strategiile naționale și regionale.

CAPITOLUL I

MACROREGIUNEA 2 - REPERE ORGANIZATORICO-ECONOMICE ÎN DETERMINAREA GRADULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ CORELAT CU PIAȚA MUNCII

4

1.1. Repere organizatorice ale Macroregiunii 2

Dintre cele 4 macroregiuni ale României (Nomenclatura Unităților Teritoriale pentru Statistică, NUTS I), **Macroregiunea 2**, ca și Macroregiunea 1, cuprinde 12 județe (NUTS III), repartizate în mod egal pe fiecare din cele 2 Regiuni de dezvoltare ale sale - Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Est (NUTS II) (Tabel 1.1). Celelalte 2 macroregiuni, Macroregiunea 3 și Macroregiunea 4, dispun de un număr inegal de județe pe cele 2 regiuni de dezvoltare pe care le cuprind, astfel: Macroregiunea 3 dispune de 7 județe în Regiunea Sud-Muntenia și de un județ și municipiul București în Regiunea București-Ilfov, iar Macroregiunea 4 dispune de 5 județe în Regiunea Sud-Vest Oltenia și 4 județe în Regiunea Vest.

Tabel 1.1: Macroregiunea 2, compoziția NUTS

Regiuni de dezvoltare (NUTS II)	
Regiunea Nord-Est	Regiunea Sud-Est
Județe (NUTS III)	
Județul Bacău	Județul Brăila
Județul Botoșani	Județul Buzău
Județul Iași	Județul Constanța
Județul Neamț	Județul Galați
Județul Suceava	Județul Tulcea
Județul Vaslui	Județul Vrancea

Sursa: contribuție proprie, INS, Tempo-online, secțiunea "Populație și structura demografică"

Macroregiunea 2 cuprinde 256 unități administrativ-teritoriale (UAT), astfel: 175 sunt comune, 53 sunt orașe și 28 sunt municipii (Tabel 1.2). Comunele din Macroregiunea 2 cuprind un număr total de 3862 de sate. La nivelul celor două regiuni, Regiunea Nord-Est deține cel mai mare număr de UAT (158), față de 98 UAT câte are Regiunea Sud-Est. Cele mai mari ponderi ale UAT la nivel național le dețin satele (29,81%) și municipiile (27,18%).

Tabel 1.2: UAT la nivelul Macroregiunii 2 comparativ cu nivelul național, anul 2017

UAT	Municipii	Orașe	Comune	Sate	Total UAT (fără sate)
Total România	103	217	792	12.957	1.112
Macroregiunea 2	28	53	175	3.862	256
Regiunea Nord-Est	17	29	112	2.414	158
Regiunea Sud-Est	11	24	63	1.448	98
Pondere (%) nivel național	27,18	24,42	22,10	29,81	23,02

Sursa: Contribuție proprie, INS

Deși numărul UAT nu este echilibrat pe cele 2 regiuni, analizez în continuare care sunt principalele repere ale populației, gradului de densitate, indicatorilor macroeconomici care să releve gradul de dezvoltare economică, piața muncii și principalele domenii ale activităților economice solicitate.

1.2. Dimensiunile demografice și economice ale Macroregiunii 2

Populația din Macroregiunea 2 (Tabel 1.3), comparativ cu numărul populației la nivel național, *este de 5,71 milioane locuitori în anul 2016, fiind cea mai numeroasă din totalul macroregiunilor țării* (reprezentând 28,96% din totalul acesteia), în scădere comparativ cu anul 2012 (de la 5,82 milioane locuitori).

În structură, la fel ca la nivel național dar și în cadrul celorlalte macroregiuni, *în Macroregiunea 2 cea mai numeroasă este populația de gen feminin (50,64%). După mediul de rezidență, predomină populația în zona rurală (53,4% din totalul populației macroregiunii)*, pe când în toate celelalte macroregiuni și la nivel național predomină populația din zona urbană.

La nivelul NUTS II, *cel mai mare număr al populației rezidente este în Regiunea Nord-Est (56,92% din totalul populației macroregiunii)*.

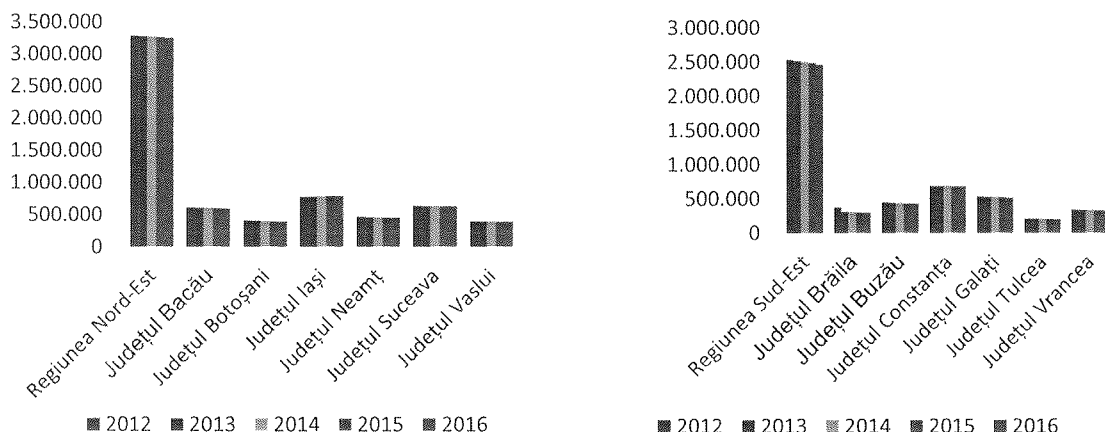
Tabel 1.3: Dinamica populației rezidente la nivel național, detaliat pentru Macroregiunea 2, perioada 2012-2016, la 1 iulie (U.M. nr. persoane)

Indicator	2012	2013	2014	2015	2016
Populația pe macroregiuni (NUTS 1)					
Total	20.060.182	19.988.694	19.916.451	19.819.697	19.703.494
Macroregiunea 1	4.957.457	4.950.999	4.942.198	4.928.330	4.910.520
Macroregiunea 2	5.818.277	5.794.297	5.775.601	5.745.248	5.706.617
Macroregiunea 3	5.399.624	5.380.228	5.358.138	5.333.579	5.305.354
Macroregiunea 4	3.884.824	3.863.170	3.840.514	3.812.540	3.781.003
Populația pe total și sexe					
Total	20.060.182	19.988.694	19.916.451	19.819.697	19.703.494
Masculin	9.770.353	9.756.310	9.730.258	9.680.537	9.616.598
Feminin	10.289.829	10.232.384	10.186.193	10.139.160	10.086.896
Populația pe medii de rezidență					
Total	20.060.182	19.988.694	19.916.451	19.819.697	19.703.494
Urban	10.823.218	10.772.678	10.728.929	10.669.579	10.584.266
Rural	9.236.964	9.216.016	9.187.522	9.150.118	9.119.228
Populația pe total și sexe					
Macroregiunea 2	5.818.277	5.794.297	5.775.601	5.745.248	5.706.617
Masculin	2.865.893	2.859.954	2.853.522	2.837.966	2.816.821
Feminin	2.952.384	2.934.343	2.922.079	2.907.282	2.889.796
Populația pe medii de rezidență					
Macroregiunea 2	5.818.277	5.794.297	5.775.601	5.745.248	5.706.617
Urban	2.721.850	2.707.233	2.696.662	2.680.295	2.659.474
Rural	3.096.427	3.087.064	3.078.939	3.064.953	3.047.143
Populația pe Regiuni de dezvoltare					
Macroregiunea 2	5.818.277	5.794.297	5.775.601	5.745.248	5.706.617
Regiunea Nord-Est	3.286.812	3.277.412	3.274.111	3.263.564	3.248.211
Regiunea Sud-Est	2.531.465	2.516.885	2.501.490	2.481.684	2.458.406

Sursa: Contribuție proprie, INS, Secțiunea "Populație și Structură Demografică"

Pe județe, în Regiunea Nord-Est, în anul 2016, cel mai mare număr al persoanelor rezidente este în Județul Iași (789.324 persoane), iar în județul Vaslui se află cei mai puțini locuitori de la nivelul Regiunii (385.933 persoane) (Figura 1.1, stânga). Județul Constanța are cel mai mare număr de persoane (679.786 persoane în anul 2016) din Regiunea Sud-Est, iar județul Tulcea deține cea mai redusă populație (202.640 persoane), fiind județul cu cel mai mic număr al populației din Macroregiunea 2 (Figura 1.1, dreapta).

Figura 1.1: Dinamica populației rezidente pe județe, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), perioada 2012-2016, la 1 iulie

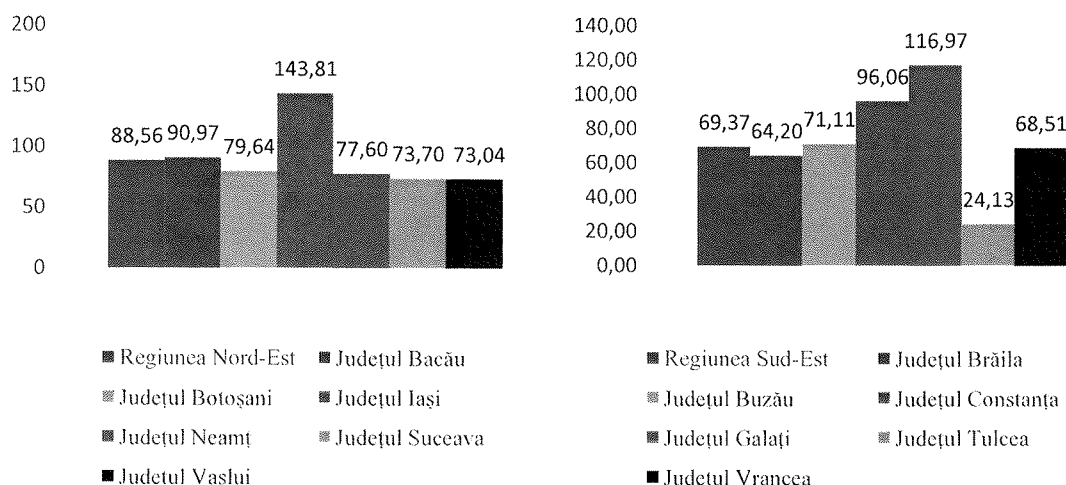

Sursa: Contribuție autor, sintetiză date INS, "Populație și Structură Demografică"

În raport cu suprafața deținută de fiecare UAT (36.853 km² în Regiunea Nord-Est și 35.774 km² în Regiunea Sud-Est), populația este repartizată, de asemenea, neuniform. Indicatorul ce arată populația ce revine pe un km², respectiv **densitatea generală a populației**, relevă că, *la finele anului 2015, existau la nivelul Macroregiunii 2, 79,11 locuitori/km², mai puțin decât media la nivel național*, de 88,14 locuitori/km². Pe cele 2 regiuni de dezvoltare, *populația este mai concentrată în Regiunea Nord-Est (88,56 loc./km², fiind peste media la nivel național)*, față de Regiunea Sud-Est (69,37 loc./km²) (INS).

În Regiunea Nord-Est, județul cu gradul de concentrare a populației cea mai mare este *județul Iași cu 143,81 loc./km², având nivelul cel mai ridicat la nivelul Macroregiunii. Densitatea cea mai redusă este în județul Vaslui cu 73,04 loc./km²* (Figura 1.2, stânga). În Regiunea Sud-Est, cea mai mare densitate este în *județul Galați (116,97 loc./km²)*, iar cea mai redusă la nivelul Macroregiunii 2, în *județul Tulcea (24,13 loc./km²)* (Figura 1.2, dreapta). De subliniat faptul că *județul Tulcea are cea mai mică densitate la nivelul tuturor județelor țării* (INS).

Figura 1.2: Densitatea generală a populației, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), 2015

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, "Populație și Structură Demografică"

Măsurarea gradului de dezvoltare economică se face, în principal, prin indicatorul ce măsoară **Produsul Intern Brut (PIB) nominal, real sau pe locuitor (PIB/locuitor)**.

PIB la nivelul regiunilor României (Tabel 1.4) relevă faptul că Regiunea Nord-Est deține, la nivelul anului 2016, o pondere ușor mai mare față de Regiunea Sud-Est (10,78% față de 10,58% din PIB la nivel național), ocupând locul 4, respectiv 6 din cele 8 regiuni de dezvoltare la nivel național (Tabel 1.4).

Tabel 1.4: Evoluția PIB pe regiunile României, 2012-2016

(U. M. mld. lei, %)

Anul	2012		2013		2014		2015		2016*	
Total	587,5	100%	625,6	100%	658,6	100%	692,2	100%	730,3	100%
Nord-Est	63,9	10,88%	67,6	10,81%	71,1	10,80%	74,6	10,78%	78,7	10,78%
Sud-Est	62,8	10,69%	66,1	10,57%	69,5	10,55%	73,2	10,57%	77,3	10,58%
Sud-Muntenia	73,4	12,49%	79,1	12,64%	83,3	12,65%	87,4	12,63%	92,3	12,64%
Sud-Vest Oltenia	47,8	8,14%	52,3	8,36%	55,1	8,37%	58	8,38%	61,2	8,38%
Vest	59,9	10,20%	63,9	10,21%	67,2	10,20%	70,5	10,18%	74,3	10,17%
Nord-Vest	62,6	10,66%	66,7	10,66%	70,1	10,64%	73,7	10,65%	77,7	10,64%
Centru	67,5	11,49%	72,6	11,60%	76,5	11,62%	80,4	11,62%	84,7	11,60%
București Ilfov	148,8	25,33%	156,4	25,00%	165	25,05%	173,6	25,08%	183,2	25,09%
Extra regiuni	0,7	0,12%	0,7	0,11%	0,8	0,12%	0,8	0,12%	0,8	0,11%

*estimări

Sursa: INS, baza de date-TEMPO ONLINE, preluat din Drăcea, 2017, p. 13

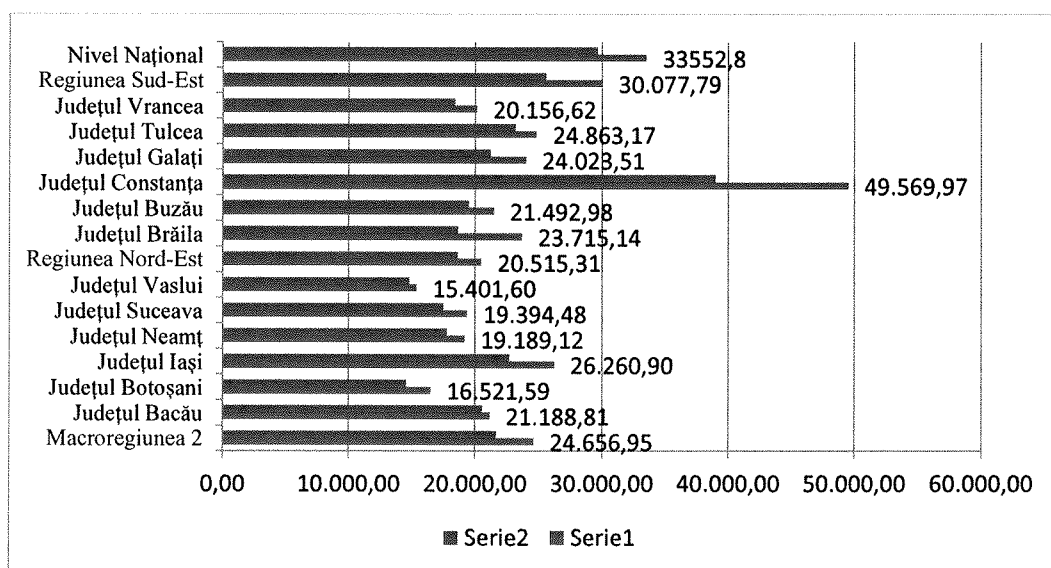
În bazele oficiale de date statistice (INS, Eurostat), **PIB/locuitor** este oferit numai pentru NUTS I și NUTS II, cel mai recent an de raportare fiind anul 2014. **PIB/locuitor la nivelul Macroregiunii 2** (care a fost de 24.666,1 lei în anul 2014) se plasa cu mult sub media la nivel național (33.552,8 lei), fiind **cea mai mică valoare la nivelul celor 4 macroregiuni din România**. În structură, **Regiunea Sud-Est este peste media PIB/locuitor din Macroregiunea 2** (30.079,6 lei), pe când **Regiunea Nord-Est se încadrează sub aceasta** (20.527,8 lei), fiind **cel mai redus rezultat la nivelul celor 8 regiuni ale țării**, deși în ce privește PIB nominal rezultatele sunt în favoarea Regiunii Nord-Est (Tabel 1.5).

Tabel 1.5: Macroregiunea 2, PIB/locuitor în structură NUTS, 2012-2014 (U.M. lei)

NUTS	2012	2013	2014
Repartizare pe macroregiuni			
Total	29.679,1	31.890,8	33.552,8
Macroregiunea 1	27.299,0	28.724,5	30.322,2
Macroregiunea 2	21.698,9	23.736,1	24.666,1
Macroregiunea 3	42.378,6	46.215,2	49.599,6
Macroregiunea 4	26.892,2	28.096,9	28.560,2
Macroregiunea 2 și Regiuni de dezvoltare			
Macroregiunea 2	21.698,9	23.736,1	24.666,1
Regiunea Nord-Est	18.682,1	19.948,8	20.527,8
Regiunea Sud-Est	25.615,7	28.667,9	30.079,6

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Conturi Naționale

Figura 1.3: PIB/locuitor la nivel național și în structura UAT, Macroregiunea 2, 2012/2014

Seria 1 – 2014, Seria 2 – 2012

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Conturi Naționale și Populație și Structură Demografică, (Anexa

1)

La nivelul județelor, în anul 2014, județul Constanța este singurul județ în care valoarea PIB/locuitor depășește nivelul național (cu 16.017,17 lei mai mult) (Figura 1.3). Valorile PIB/locuitor la nivelul județelor (NUTS III) (Anexa 1) am determinat-o raportând valoarea nominală a PIB la populația rezidentă din cadrul acestora. Raportate la media Macroregiunii, județele care depășesc media acesteia (24.656,95 lei) sunt: Tulcea, Constanța și Iași.

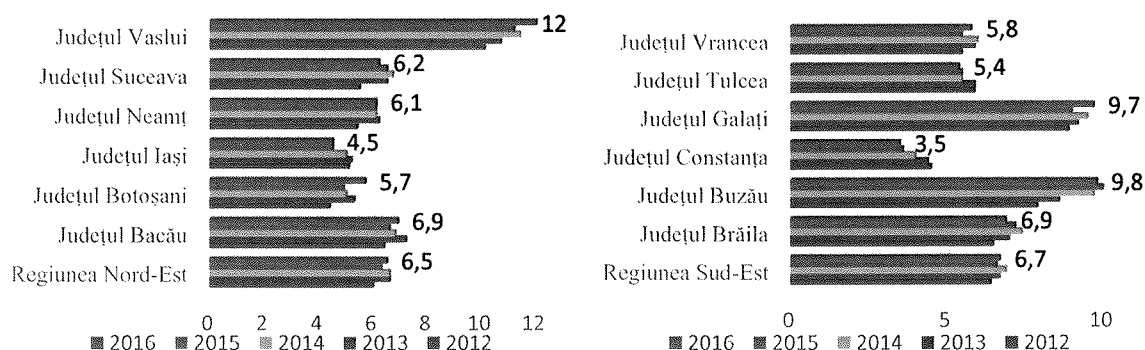
În ce privește integrarea pe piața muncii, un indicator relevant este **rata șomajului**. Astfel, se observă că **rata șomajului în Macroregiunea 2 este cea mai mare la nivel național** (6,6%), în perioada 2012-2016, aceasta a crescut de la 6,2% la 6,6%. Pe regiuni, Regiunea Sud-Est are rata șomajului peste cea din Regiunea Nord-Est (6,7% față de 6,5%) (Tabel 1.6).

Tabel 1.6: Rata șomajului pe macroregiuni și în structura UAT, Macroregiunea 2, 2012-2016 (U.M. %)

NUTS	2012	2013	2014	2015	2016
Repartizare pe macroregiuni					
Total	5,4	5,7	5,4	5	4,8
Macroregiunea 1	5,2	5,2	4,6	4	3,8
Macroregiunea 2	6,2	6,7	6,7	6,5	6,6
Macroregiunea 3	4,5	4,7	4,5	4,1	3,7
Macroregiunea 4	6,1	6,4	5,8	5,6	5,4
Macroregiunea 2 și Regiuni de dezvoltare					
Macroregiunea 2	6,2	6,7	6,7	6,5	6,6
Regiunea Nord-Est	6	6,6	6,6	6,3	6,5
Regiunea Sud-Est	6,4	6,7	6,9	6,6	6,7

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Forța de Muncă

Figura 1.4: Dinamica ratei șomajului la nivelul NUTS III, Regiunea Nord-Est (stânga) și Regiunea Sud-Est (dreapta), 2012-2016 (U. M. %)

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Forța de Muncă

La nivelul Regiunii Nord-Est, **județul Vaslui înregistrează în anul 2016 cea mai mare rată a șomajului, de 12%, dar și la nivelul macroregiunii și nivel național**. Cel mai scăzut nivel al

ratei șomajului din Regiunea Nord-Est (Figura 1.4, stânga) a fost în județul Iași, de 4,5%. Cea mai redusă rată a șomajului din Regiunea Sud-Est (Figura 1.4, dreapta) a fost în județul Constanța (3,5%), iar cea mai ridicată, în județul Buzău (9,8%), urmat la mică distanță de județul Galați (9,7%).

Evoluția *ratei șomajului în rândul populației tinere (15-24 ani)* (Tabel 1.7) arată că, în România, începând din anul 2008, ponderea șomajului în rândul tinerilor a evoluat ascendent până în anul 2014 (atingând un maxim de 24%, respectiv o creștere de 36,37% față de nivelul din 2008), după care s-a înscris pe un trend descendent, în trimestrul 2 al anului 2017 înregistrându-se un nivel chiar mai mic decât la începutul perioadei (15,4%).

Tabel 1.7: Evoluția ratei șomajului tinerilor, 15-24 ani, pe macroregiuni și în structură (NUTS II) la nivelul Macroregiunii 2, 2008-T2 2017

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	T2 2017
	UM: Procente									
Total	17,6	20	22,1	23,9	22,6	23,7	24	21,7	20,6	15,4
Macroregiunea 1	16,9	23,3	25,1	27,6	23,5	23,3	22,9	23,1	19,4	14,7
Macroregiunea 2	16,1	17,2	18,2	19	19,5	18,6	18,7	16,1	15,5	10
Macroregiunea 3	18,5	20,8	25,9	28,7	26,9	30	31,3	26,8	27	20,6
Macroregiunea 4	19,7	18,9	19,2	20,1	19,9	23,6	24,9	24,1	23,6	19,7
Macroregiunea 2 și Regiuni de dezvoltare										
Regiunea Nord-Est	12,9	15,1	13,5	12,2	12,5	12,1	12,4	9,3	9,2	7,5
Regiunea Sud-Est	21	21	26,1	30,7	30	29,4	29,5	29,3	28,9	14,8

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS

În cele 4 macroregiuni, se observă că evoluția ratei șomajului în rândul tinerilor, 15-24 ani, a avut aceeași dinamică generală cu cea la nivel național, însă s-a manifestat diferit în funcție de condițiile specifice fiecărei macroregiuni.

Astfel, pentru Macroregiunea 2, evoluția ponderii șomerilor tineri a evoluat pe un trend ușor crescător, pornind de la un nivel de 16,1% în anul 2008, până la un maxim de 19,5% în anul 2012, urmat de un trend descendent din ce în ce mai pronunțat, atingând în trimestrul 2 al anului 2017 cea mai redusă valoare, respectiv 10%, fiind cea mai redusă din cele 4 macroregiuni.

În cadrul celor 2 regiuni de dezvoltare, în Regiunea Sud-Est rata șomajului în rândul tinerilor (15-24 ani) este dublă (14,8%) față de cea din Regiunea Nord-Est (7,5%).

Câștigul mediu lunar net înregistrat în *Macroregiunea 2* pe perioada 2012-2016 s-a situat sub cel înregistrat la nivel național, înregistrând *cea mai redusă valoare din totalul macroregiunilor țării*, fiind la sfârșitul anului 2016 de 1.722 lei (Tabel 1.8). Câștigul mediu

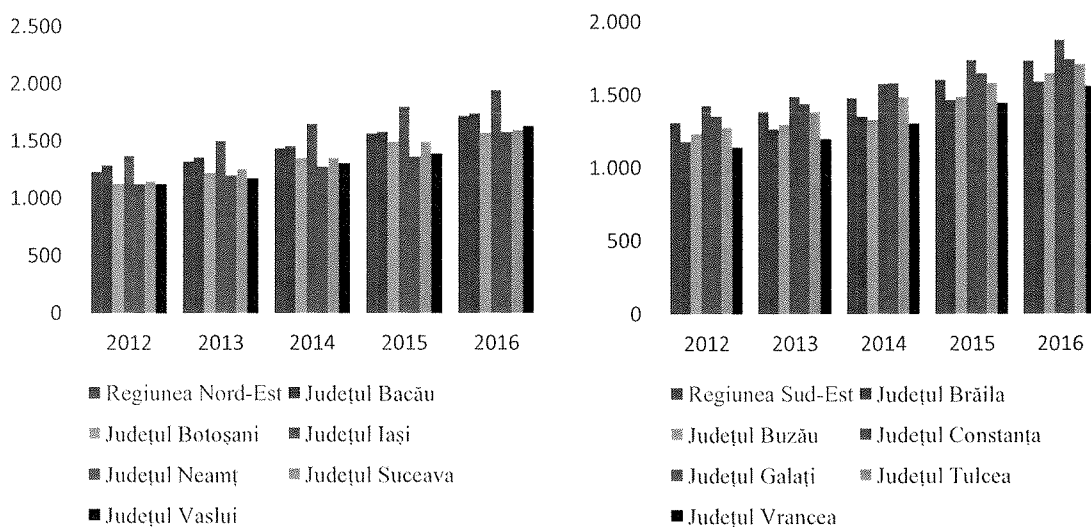
lunar net din Regiunea Sud-Est înregistrează valori ușor ridicate față de cele din Regiunea Nord-Est (1.727 lei față de 1.718 lei).

Tabel 1.8: Câștigul mediu net lunar pe macroregiuni și în structură, Macroregiunea 2, 2012-2016 (U.M. lei)

NUTS	2012	2013	2014	2015	2016
Repartizare pe macroregiuni					
Total	1.507	1.579	1.697	1.859	2.046
Macroregiunea 1	1.305	1.368	1.491	1.639	1.850
Macroregiunea 2	1.268	1.351	1.455	1.581	1.722
Macroregiunea 3	1.899	1.971	2.103	2.309	2.507
Macroregiunea 4	1.399	1.467	1.574	1.717	1.887
Macroregiunea 2 și Regiuni de dezvoltare					
Macroregiunea 2	1.268	1.351	1.455	1.581	1.722
Regiunea Nord-Est	1.229	1.321	1.437	1.562	1.718
Regiunea Sud-Est	1.307	1.381	1.473	1.600	1.727

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Forța de Muncă

Figura 1.5: Câștigul salarial mediu net lunar la nivelul NUTS III, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), 2012-2016

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Forța de Muncă

În Regiunea Nord-Est, în județele Iași și Bacău s-a obținut în anul 2016 un câștig salarial nominal mediu net lunar peste media Regiunii. Județul cu cel mai ridicat câștig salarial nominal mediu net lunar este județul Iași, cu 1.940 lei. Din Figura 1.5 (stânga) se poate observa că cel mai mic salariu mediu net lunar a fost în județul Botoșani, de 1.571 lei. În Regiunea Sud-Est, cel mai mare salariu nominal mediu net lunar peste media Regiunii a fost în județele Constanța

(1.871 lei) și Galați. Din Figura 1.5 (dreapta), județul cu cel mic salariu mediu net lunar este județul Vrancea (1.556 lei).

Numărul mediu al salariaților reprezintă ”raportul între efectivele zilnice de salariați și numărul total al zilelor de calendaristice” (INS). În Macroregiunea 2, numărul mediu al salariaților a crescut în anul 2016 cu peste 40.000 persoane comparativ cu anul 2012 (Tabel 1.9). Deși populația din Macroregiunea 2 este cea mai numeroasă din totalul macroregiunilor țării (28,96%), așa cum am arătat în paragraful 1.2, numărul mediu al salariaților reprezintă aproximativ 22% din media la nivel național.

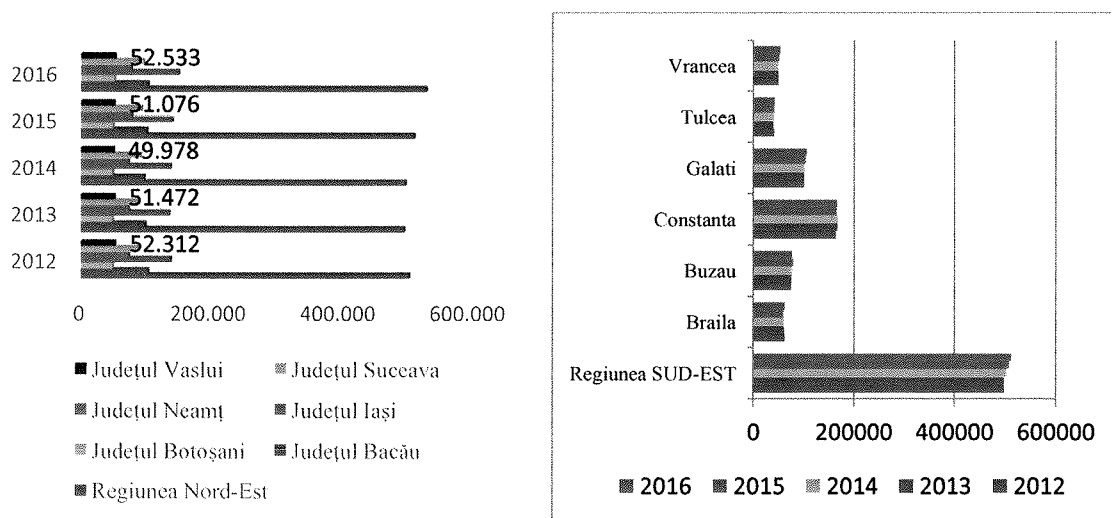
Tabel 1.9: Numărul mediu al salariaților pe macroregiuni și în structură (NUTS II), Macroregiunea 2, 2012-2016

U.M. persoane

NUTS	2012	2013	2014	2015	2016
Repartizare pe macroregiuni					
Total	4.442.865	4.443.554	4.507.729	4.611.395	4.759.419
Macroregiunea 1	1.150.783	1.165.065	1.194.684	1.218.550	1.260.841
Macroregiunea 2	1.004.739	996.886	1.003.117	1.023.213	1.045.285
Macroregiunea 3	1.442.451	1.443.611	1.463.931	1.506.935	1.572.250
Macroregiunea 4	844.892	837.992	845.997	862.697	881.043
Macroregiunea 2 și Regiuni de dezvoltare					
Macroregiunea 2	1.150.783	1.165.065	1.194.684	1.218.550	1.260.841
Regiunea Nord-Est	505.799	497.928	499.798	513.631	532.486
Regiunea Sud-Est	498.940	498.958	503.319	509.582	512.799

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Forța de Muncă

Figura 1.6: Numărul mediu al salariaților la nivelul NUTS III, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), 2012-2016

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS, Forța de Muncă

Din Figura 1.6 (stânga), se poate observa că județul cu cel mai ridicat număr mediu al salariaților din Regiunea Nord-Est este județul Iași (150.336 persoane în anul 2016), iar județul cu cel mai redus număr al salariaților este județul Vaslui (52.533 persoane). Din Figura 1.6 (dreapta), se observă că, în Regiunea Sud-Est, cel mai ridicat număr de salariați este în județele Constanța (167.184 salariați în anul 2016) și Galați (107.041 persoane în anul 2016), iar cel mai redus s-a înregistrat în județul Tulcea (43.207 salariați).

Regiunea Nord-Est deține mai mulți salariați decât Regiunea Sud-Est, însă și densitatea populației este mai ridicată în Regiunea Nord-Est (așa cum se poate vedea în Figura 1.2).

1.3. Gradul de dezvoltare economică, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate în Macroregiunea 2

1.3.1. Determinarea gradului de dezvoltare economică și a nivelului de angajare în Macroregiunea 2 - Locul acesteia la nivel național

Pentru *măsurarea “gradului de dezvoltare economică și a nivelului de angajare”* a Macroregiunii 2 și unităților sale administrativ-teritoriale, NUTS II și NUTS III, aplicăm același *Indice compozit* (I_c) pe care l-am utilizat și pentru măsurarea “gradului de dezvoltare economică și nivelul de angajare la nivelul Macroregiunii 1” (Cristea, 2017b, p. 13).

În formula de calcul a acestuia analizăm următoarele două situații posibile:

- i) varianta în care nivelul de angajare se apreciază prin *Rata șomajului* (R_s);
- ii) varianta în care nivelul de angajare se apreciază prin *Rata de ocupare* (R_o).

Ambele situații, alături de indicatorii angajabilității, includ și următorii indicatori:

- *PIB/locuitor* la nivelul fiecărei NUTS, pentru aprecierea gradului de dezvoltare economică al acesteia (notat cu PIB/loc);
- și *Salariul mediu lunar net* (S_{ml}) pentru aprecierea nivelului de trai.

i) Pentru varianta în care includem R_s , considerăm ecuația (1) (Goschin et al., 2008, p. 85; Cristea, 2017b, p. 13).

$$I_{cl} = \sqrt[3]{\frac{PIB/loc_i}{PIB/loc} \cdot \frac{S_{mli}}{S_{ml}} \cdot \frac{\overline{R_s}}{R_{si}}}, \quad (1)$$

unde: “i” reprezintă regiunea/județul;

$\overline{PIB/loc}$ - PIB/loc mediu la nivel național;

$\overline{S_{ml}}$ - S_{ml} mediu la nivel național;

$\overline{R_s}$ - R_s medie la nivel național”.

ii) În varianta în care considerăm R_o , se aplică ecuația (2).

$$I_{ci} = \sqrt[3]{\frac{PIB/loc_i}{\overline{PIB/loc}} \cdot \frac{S_{mli}}{\overline{S_{ml}}} \cdot \frac{R_{oi}}{\overline{R_o}}} \quad (2)$$

15

Rezultatele indicelui compozit, I_{ci} , reliefează în ce măsură indicatorul depășește media națională, pentru valorile mai mari decât 1, respectiv se află sub media națională, pentru valorile sub 1.

Indicatorii pentru cuantificarea I_{ci} , și anume PIB/loc , S_{ml} , R_s și R_o , sunt sintetizați în Tabelul 1.10. Indicatorul PIB/locuitor nu se regăsește raportat la nivelul fiecărui județ de către INS, drept pentru care, într-o primă etapă, calculez aceste valori (Anexa 1), raportând valoarea nominală a PIB (oferită de INS până la nivelul anului 2014) la numărul populației rezidente la nivelul județelor (de asemenea, publicat de INS).

Astfel, indicatorii incluși în determinarea Indicelui compozit la nivelul **Macroregiunii 2**, atât pentru anul 2014, cât și pentru anul 2012, înregistrează **rezultate nefavorabile raportate la media națională pentru toți indicatorii utilizați** (Tabel 1.10).

La nivelul NUTS II s-au obținut următoarele rezultate pentru anul 2014: **pentru ambele regiuni, Nord-Est și Sud-Est, rezultatele indicatorilor depășesc media națională doar pentru rata de ocupare** (71,8%, respectiv 68,8%, față de 66,9% la nivel național) și sunt **sub media națională (nefavorabile)** pentru ceilalți trei indicatori, **PIB/locuitor** (20.515,31 lei/locuitor, respectiv 31.107 lei, comparativ cu 33.552,8 lei la nivel național), **rata șomajului** (6,6%, respectiv 5,5%, comparativ cu 5,4% la nivelul întregii țări) și **salariul mediu net** (1.437 lei, respectiv 1.501 lei comparativ cu 1.697 lei la nivelul întregii țări).

La nivelul județelor, rezultate ale indicatorilor în anul 2014 peste media națională (favorabile) s-au obținut în următoarele județe:

- în Regiunea Nord-Est: Botoșani și Iași (pentru rata șomajului), Neamț (pentru rata de ocupare);
- în Regiunea Sud-Est: județul Constanța (pentru PIB/locuitor și rata șomajului) și județul Vrancea (pentru rata de ocupare).

Celelalte 7 județe din cele 2 regiuni au obținut rezultate sub media națională pentru toți cei 4 indicatori.

Tabel 1.10: Indicatori pentru determinarea indicelui compozit la nivelul Macroregiunii 2, în structură și comparativ cu nivelul național, 2012/2014

Anii	2012				2014			
NUTS	PIB/loc* (lei)	Rată șomaj (R _s) (%)	Rată ocupare (R _o) (%)	Salariul mediu net (S _{nl}) (lei)	PIB/loc* (lei)	Rată șomaj (R _s) (%)	Rată ocupare (R _o) (%)	Salariul mediu net (S _{nl}) (lei)
Macroregiunea 2	21.698,86	6,2	52,4	1.268	24.656,95	6,7	60,6	1.455
Județul Bacău	20.602,24	6,4	45,3	1.288	21.188,81	6,8	55	1.455
Județul Botoșani	14.603,72	4,4	54,4	1.126	16.521,59	5	61,1	1.347
Județul Iași	22.718,07	5,1	51,3	1.371	26.260,9	5	54,3	1.649
Județul Neamț	17.809,29	5,4	52,9	1.123	19.189,12	6,1	68	1.274
Județul Suceava	17.541,33	5,5	52,5	1.148	19.394,48	6,7	60,2	1.352
Județul Vaslui	14.848,36	10,1	50,2	1.125	15.401,6	11,4	58,7	1.304
Regiunea Nord-Est	18.682,15	6,0	50,8	1.229	20.515,31	6,6	71,8	1.437
Județul Brăila	18.703,44	6,5	53,3	1.178	23.715,14	7,4	63	1.348
Județul Buzău	19.545,75	7,9	59,1	1.231	21.492,98	9,7	65,5	1.326
Județul Constanța	39.013,8	4,5	59,7	1.424	49.569,97	4	65	1.571
Județul Galați	21.240,59	8,9	45,1	1.351	24.023,51	9,5	54,7	1.576
Județul Tulcea	23.207,04	5,9	51,4	1.274	24.863,17	5,5	63,7	1.482
Județul Vrancea	18.444,06	5,5	58	1.136	20.156,62	6	68,9	1.300
Regiunea Sud-Est	25.615,72	6,4	54,6	1.307	30.077,79	6,9	68,8	1.473
Total Național	29679,10	5,4	61,1	1.507	33552,80	5,4	66,9	1.697

* Valori determinate de autor în Anexa 1

Sursa: Contribuție proprie, sintetiză date INS

În baza indicatorilor sintetizați în Tabelul 1.10, determin *Indicele compozit (I_c)*, ce reflectă “*Gradul de dezvoltare economică și a nivelului de angajare, distinct pentru rata șomajului și rata de ocupare, ca indicatori ai angajabilității*” (Tabelele 1.11 și 1.12), atât pentru Macroregiunea 2, cât și pentru unitățile sale administrativ-teritoriale, NUTS II și NUTS III.

Pentru situația (i) ce arată “*Gradul de dezvoltare economică și a nivelului de angajare (I_c)*, *considerând rata șomajului*”, s-au obținut următoarele rezultate (așa cum rezultă din Tabel 1.11 și Figura 1.7):

- “*Gradul de dezvoltare economică și a nivelului de angajare*”, *I_c*, pentru Macroregiunea 2 este cu 28,7% sub media națională (*I_c*=0,713), în scădere ușoară față de anul 2012 (*I_c*=0,732);

- *Ambele regiuni sunt situate sub media națională, Regiunea Nord-Est fiind mai pronunțată, cu 34,9% ($I_c=0,651$), iar Regiunea Sud-Est este cu 22,0% mai puțin ($I_c=0,780$);*
- *Județul Constanța este singurul județ din macroregiune care se regăsește peste media națională cu 35,9% ($I_c=1,359$);*
- Toate celelalte 11 județe sunt sub nivelul întregii țări, cele mai mici grade de dezvoltare fiind în Vaslui (Regiunea Nord-Est), cu 59,1% sub media națională și Buzău (Regiunea Sud-Est), cu 47,2% sub media națională;
- Doar județele Iași, Constanța și Tulcea au obținut rezultate în anul 2014 mai bune față de cele din anul 2012, celelalte județe înregistrând valori mai mici față de anul 2012, cu excepția județului Brăila, care a înregistrat valori constante în ambii ani (0,640).

Subliniez faptul că, în comparație cu Macroregiunea 1 (Cristea, 2017b, pp. 17-18), unde au fost 3 județe peste media națională (Cluj, Brașov și Sibiu), dar și Regiunea Nord-Vest, iar cel mai mic indice compozit a avut valoarea de 0,648 (județul Covasna), Macroregiunea 2 se află mult sub aceasta la nivel național, iar rezultatele pentru anul 2014 sunt nefavorabile comparativ cu anul 2012 (Figura 1.7).

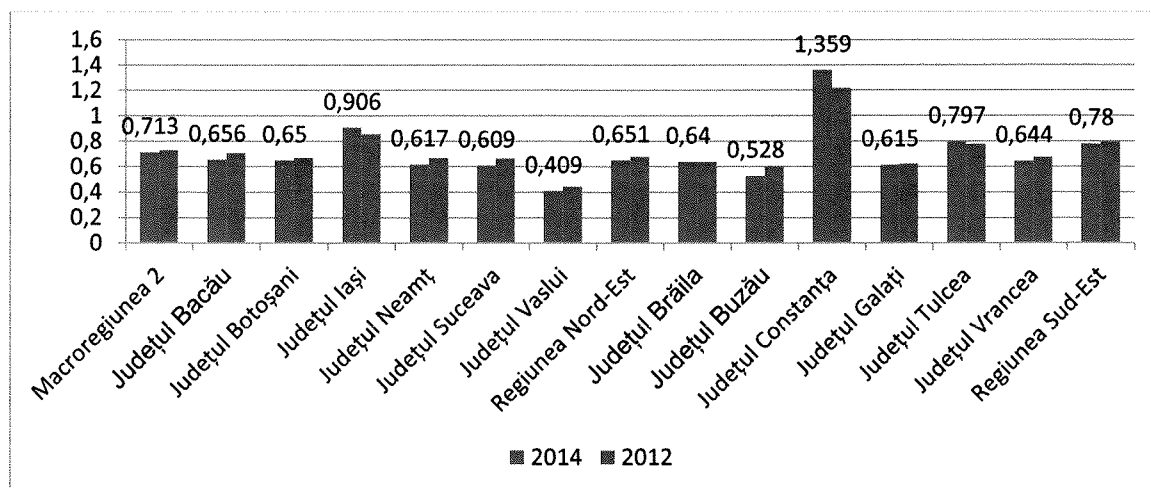
Tabel 1.11: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata șomajului) (I_c), 2012/2014

NUTS	2012	2014
Macroregiunea 2	0,732	0,713
Județul Bacău	0,708	0,656
Județul Botoșani	0,672	0,650
Județul Iași	0,859	0,906
Județul Neamț	0,669	0,617
Județul Suceava	0,665	0,609
Județul Vaslui	0,447	0,409
Regiunea Nord-Est	0,680	0,651
Județul Brăila	0,640	0,640
Județul Buzău	0,606	0,528
Județul Constanța	1,221	1,359
Județul Galați	0,624	0,615
Județul Tulcea	0,778	0,797
Județul Vrancea	0,678	0,644
Regiunea Sud-Est	0,795	0,780
Total Național	1,000	1,000

Sursa: Contribuție proprie

Figura 1.7: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata șomajului) (I_c), 2012/2014

Sursa: Contribuție autor

“Gradul de dezvoltare economică și a nivelului de angajare (I_c), considerând rata de ocupare” relevă următoarele (Tabel 1.12, Figura 1.8):

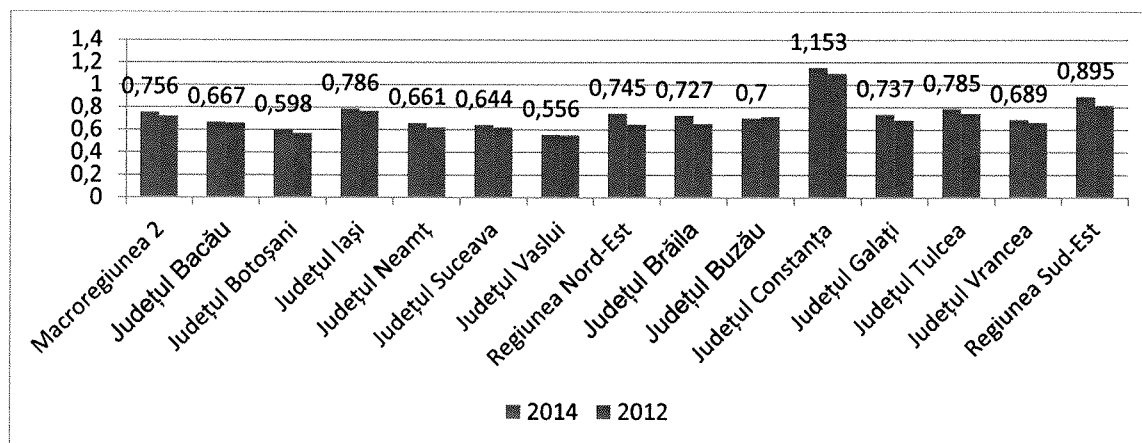
- I_{ci} pentru Macroregiunea 2 este cu 24,4% sub media națională ($I_c=0,756$), în scădere ușoară față de anul 2012 ($I_c=0,726$);
- Ambele regiuni sunt situate sub media națională, Regiunea Nord-Est fiind mai pronunțată, cu 25,5% ($I_c=0,745$), iar Regiunea Sud-Est este cu 10,5% mai puțin ($I_c=0,895$), ambele fiind în creștere comparativ cu anul 2012;
- Și în această situație, Județul Constanța este singurul județ din macroregiune care este peste media la nivel național cu 15,3% ($I_c=1,153$);
- Toate celelalte 11 județe sunt sub nivelul întregii țări, cele mai mici grade de dezvoltare fiind în Vaslui (Regiunea Nord-Est), cu 44,4% sub media națională și Vrancea (Regiunea Sud-Est), cu 31,1% ($I_c=0,689$);
- Doar județul Buzău a obținut rezultate mai mici în anul 2014 față de anul 2012, celelalte județe înregistrând valori mai mari față de anul 2012.

Tabel 1.12: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata de ocupare) (I_c), 2012/2014

NUTS	2012	2014
Macroregiunea 2	0,726	0,756
Județul Bacău	0,663	0,667
Județul Botoșani	0,572	0,598
Județul Iași	0,765	0,786
Județul Neamț	0,622	0,661
Județul Suceava	0,622	0,644
Județul Vaslui	0,554	0,556
Regiunea Nord-Est	0,653	0,745
Județul Brăila	0,656	0,727
Județul Buzău	0,721	0,700
Județul Constanța	1,102	1,153
Județul Galați	0,688	0,737
Județul Tulcea	0,746	0,785
Județul Vrancea	0,667	0,689
Regiunea Sud-Est	0,818	0,895
Total Național	1,000	1,000

Sursa: Calcule proprii

Figura 1.8: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata de ocupare) (I_c), 2012/2014

Sursa: Contribuție proprie

“Gradul de dezvoltare economică și a nivelului de angajare (I_c)” pentru Macroregiunea 2 înregistrează valori mai mari atunci când este inclusă rata de ocupare față de situația în care este inclusă rata șomajului. Comparativ cu Macroregiunea 1, situația este inversă: “Gradul de dezvoltare economică și a nivelului de angajare (I_c) are valori mai ridicate atunci când se consideră rata șomajului decât în cazul în care se consideră rata de ocupare, pentru aceleași perioade de timp” (Cristea, 2017b, p. 20). Aceste diferențe apar din existența categoriei NEETs, respectiv a persoanelor care “nu sunt înregistrate cu șomaj și nici nu sunt integrate pe piața muncii”).

1.3.2. Macroregiunea 2 în raport cu situația la nivelul regiunilor UE

La nivelul UE, statistica Eurostat furnizează și date regionale, astfel că analizând cele două regiuni ale Macroregiunii 2 comparativ cu cele la nivelul UE (Tabel 1.13) în ce privește PIB/locuitor ca medie procentuală din PIB/locuitor al UE-28, rezultă că Regiunea Sud-Est este poziționată în fața Regiunii Nord-Est, ocupând locul 263, în anul 2014, și 252, în anul 2015.

În clasamentul regiunilor UE, Regiunea Nord-Est este situată pe ultimul loc între regiunile României, situându-se aproape de finalul acestuia (locul 282 dintr-un total de 287 regiuni), cu o medie a PIB/locuitor din media UE-28 de 34%.

Tabel 1.13: Regiunile din România în clasamentul regiunilor UE-28, 2014/2015

Nr. crt.	Regiuni	2014		2015	
		Poziția în clasamentul UE-28*	PIB regional/loc. (%)	Poziția în clasamentul UE-28	PIB regional/loc. (%)
1.	Regiunea București-Ilfov	44	129	28	136
2.	Regiunea Vest	253	56	241	57
3.	Regiunea Centru	261	51	250	52
4.	Regiunea Sud-Est	263	50	252	51
5.	Regiunea Nord-Vest	267	49	255	50
6.	Regiunea Sud-Muntenia	272	47	263	47
7.	Regiunea Sud-Vest Oltenia	278	39	267	40
8.	Regiunea Nord-Est	282	34	271	34

*Dintr-un total de 287 regiuni la nivelul UE-28

** Dintr-un total de 273 regiuni ce au raportat date în anul 2015 la nivelul UE-28

Sursa: Cristea, 2017b, p. 20, sinteză date Eurostat, General and Regional Statistics, “Regional gross domestic product (PPS per inhabitant in % of the EU28 average) by NUTS 2 regions”

În clasamentul regiunilor UE se determină un indice compozit, denumit **“Indexul Competitivității Regionale (ICR)”** (“RCI 2016 Score Cards”). ICR (eng. Regional Competitiveness Index – RCI), așa cum am arătat în Modulul 51 (Cristea, 2017b), evaluează 3 categorii dimensiuni, astfel: 1) “Dimensiunea de bază” (eng. “Basic Dimension”); 2) “Dimensiunea eficienței” (“Efficiency Dimension”); și 3) “Dimensiunea inovării” (“Innovation Dimension”) (Tabel 1.14, extras din “RCI 2016 Score Cards”).

21

Tabel 1.14: Regiunile Nord-Est și Sud-Est în clasamentul ICR, 2016

ROMÂNIA								
REGIUNEA NORD-EST								
	Scor	Rang						
ICR 2016 (0-100)	6,4	251/263						
PIB/loc (PPC), UE28=100	34	260/263						
Nivel de dezvoltare, 1-5	1							
	Scor	Rang		Scor	Rang		Scor	Rang
	0-100			0-100			0-100	
Dimensiunea de bază	3,2	261/263	Dimensiunea Eficienței	36,6	229/263	Inovare	1,5	262/263
Instituții	13,8	255/263	Învățământul superior și învățarea pe tot parcursul vieții (lifelong learning)	38,6	255/263	Pregătirea tehnologică	14,7	258/263
Stabilitatea macroeconomică*	65,9	15/28	Eficiența pieței muncii	54,8	173/263	“Sofisticarea” afacerii (Business Sophistication)	5,4	259/263
Infrastructură	5,63	242/263	Dimensiunea pieței	5,0	251/263	Inovație	0,1	262/263
Sănătate	32,1	255/263						
Educația de bază*	1,7	26/28						
ROMÂNIA								
REGIUNEA SUD-EST								
	Scor	Rang						
ICR 2016 (0-100)	0,1	262/263						
PIB/loc (PPC), UE28=100	48	247/263						
Nivel de dezvoltare, 1-5	1							
	Scor	Rang		Scor	Rang		Scor	Rang
	0-100			0-100			0-100	
Dimensiunea de bază	0,0	263/263	Dimensiunea Eficienței	29,2	250/263	Inovare	1,8	261/263
Instituții	11,0	258/263	Învățământul superior și învățarea pe tot parcursul vieții (lifelong learning)	36,5	257/263	Pregătirea tehnologică	16,5	256/263
Stabilitatea macroeconomică*	65,9	15/28	Eficiența pieței muncii	33,0	234/263	“Sofisticarea” afacerii (Business Sophistication)	4,8	261/263
Infrastructură	5,18	244/263	Dimensiunea pieței	7,3	244/263	Inovație	0,0	262/263
Sănătate	25,9	260/263						
Educația de bază*	1,7	26/28						

Notă: *la nivel de țară

Sursa: “RCI 2016 Score Cards”, pp. 210 și 211, preluat și în Drăcea, 2017, p. 14, pentru Regiunea Sud-Est

Regiunea Nord-Est obține pentru anul 2016 un **scor al competitivității de 6,4 din 100**, aflându-se pe poziția 251 din 263, iar **Regiunea Sud-Est**, un **scor de 0,1**, fiind pe penultimul loc în cadrul regiunilor UE (Tabel 1.14). Apreciind *stabilitatea macroeconomică*, toate regiunile României se poziționează pe locul 15 în cadrul celor 28 state membre ale UE (apreciere la nivel național), situându-se pe culoarea ”galbenă”, adică nu este ”nici puternică, nici slabă raportată la cele 15 regiuni cu PIB/loc similar”. ”Educația de bază”, apreciată de asemenea la nivelul întregii țări, aplicată fiecărei regiuni în parte, obține un punctaj extrem de mic (1,7 din 100, locul 26 din cele 28 state membre ale UE), situându-se pe culoarea ”roșie”, adică un ”nivel redus raportat la cele 15 regiuni cu PIB/loc similar”.

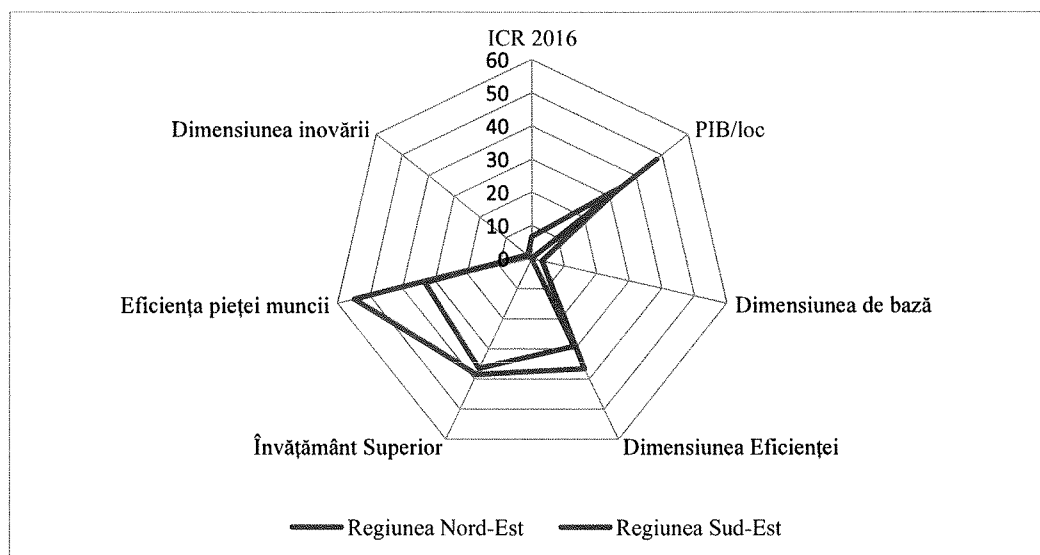
Evaluări încadrate la culoarea *verde* (”nivel puternic raportat la cele 15 regiuni cu PIB/loc similar”) au fost acordate *Regiunii Nord-Est* pentru ”*eficiența pieței muncii*” (scor 54,8 din 100, poziția 173 din 263). Evaluări încadrate la culoarea *roșie* au fost acordate pentru ”*învățământul superior și învățarea pe tot parcursul vieții*” (scor de 38,6 din 100, poziția 255 din 263).

Regiunea Sud-Est este evaluată pentru ”*eficiența pieței muncii*” cu scorul de 33,0 din 100, plasându-se pe locul 234 din 268 și pe culoarea ”galbenă”. ”*Învățământul superior și învățarea pe tot parcursul vieții*” a fost evaluat, de asemenea, tot la culoarea *roșie*, cu un punctaj mai mic decât *Regiunea Nord-Est*, de 36,5 din 100, situându-se pe locul 257 din 263.

Comparativ, *Regiunea Nord-Est a obținut punctaje (scoruri) mai bune decât Regiunea Sud-Est* pentru categoriile ”*Dimensiunea de bază*” și ”*Dimensiunea eficienței*”. Punctaje sub aceasta a obținut pentru ”*Dimensiunea inovării*”, fiind pe penultimul loc între regiunile UE în ce privește această dimensiune (locul 262 din 268). Pe de altă parte, *Regiunea Sud-Est este plasată pe ultimul loc între regiunile UE în ce privește ”Dimensiunea de bază”, obținând scorul 0.0.*

Macroregiunea 2 a obținut următoarele rezultate medii conform ICR 2016 (Figura 1.9): scor total ICR de 3,25 din totalul de 100 (6,5 / 2); scor PIB/loc de 41 din 100 (82/2); scor ”Dimensiunea de bază” de 1,6 din 100 (3,2 / 2); scor ”Dimensiunea eficienței” de 32,9 (65,8 / 2); scor ”Învățământul superior și învățarea pe tot parcursul vieții” de 37,55 din 100; scor ”Eficiența pieței muncii”, de 43,9 din 100; scor ”Dimensiunea inovării” de 1,65 (3,3 / 2).

Figura 1.9: Dimensiunile ICR 2016, Regiunile Nord-Est și Sud-Est

Sursa: Contribuție proprie, date Tabel 1.14

1.3.3. Domeniile de activitate solicitate pe piața muncii în Macroregiunea 2

Pentru investigarea domeniilor de activitate solicitate de piața muncii din cadrul Macroregiunii 2, analizez următorii indicatori:

- 1) **"numărul întreprinderilor active pe domenii de activitate"**, conform "Clasificării activităților din economia națională" (CAEN) Rev. 2;
- 2) Angajații pe domenii de activitate, respectiv **"populația ocupată pe principalele domenii de activitate"**, CAEN Rev. 2;
- 3) Oferta de muncă disponibilă la nivelul Macroregiunii 2, respectiv **locurile de muncă vacante**, pentru a desprinde în ce măsură se corelează cu domeniile de studii oferite de educația terțiară din regiune.

În ce privește clasificarea activităților economice din România, (CAEN) Rev. 2, aceasta este aliniată la cea existentă în statele membre ale UE, respectiv la "Nomenclatorul Activităților din Comunitatea Europeană" (NACE) Rev. 2. CAEN cuprinde 19 secțiuni de activitate, codificate de la litera A la S, astfel (Oficiul Național al Registrului Comerțului): "A. Agricultură, silvicultură și pescuit; B. Industria extractivă; C. Industria prelucrătoare; D. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; E. Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; F. Construcții; G. Comerț cu ridicata și cu

amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor; H. Transport și depozitare; I. Hoteluri și restaurante; J. Informații și comunicații; K. Intermedieri financiară și asigurări; L. Tranzacții imobiliare; M. Activități profesionale, științifice și tehnice; N. Activități de servicii administrative și activități de servicii suport; O. Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; P. Învățământ; Q. Sănătate și asistență socială; R. Activități de spectacole, culturale și recreative; S. Alte activități de servicii”.

1) **Numărul întreprinderilor active la nivelul Macroregiunii 2** arată că, din 115.000 întreprinderi active în anul 2016 (21,79% din numărul total la nivel național, de 527.792), cei mai mulți angajatori se află în sectorul “Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (40.389 întreprinderi), urmat de “Industria prelucrătoare” (11.563 întreprinderi), “Construcții” și “Transport și depozitare” (peste 10.000 întreprinderi fiecare) (Figura 1.10). Aceste 4 sectoare de activitate dețin împreună 72.219 întreprinderi active (aproximativ 63% din totalul macroregiunii), iar în celelalte 14 sectoare funcționează diferența de 42.781 lei.

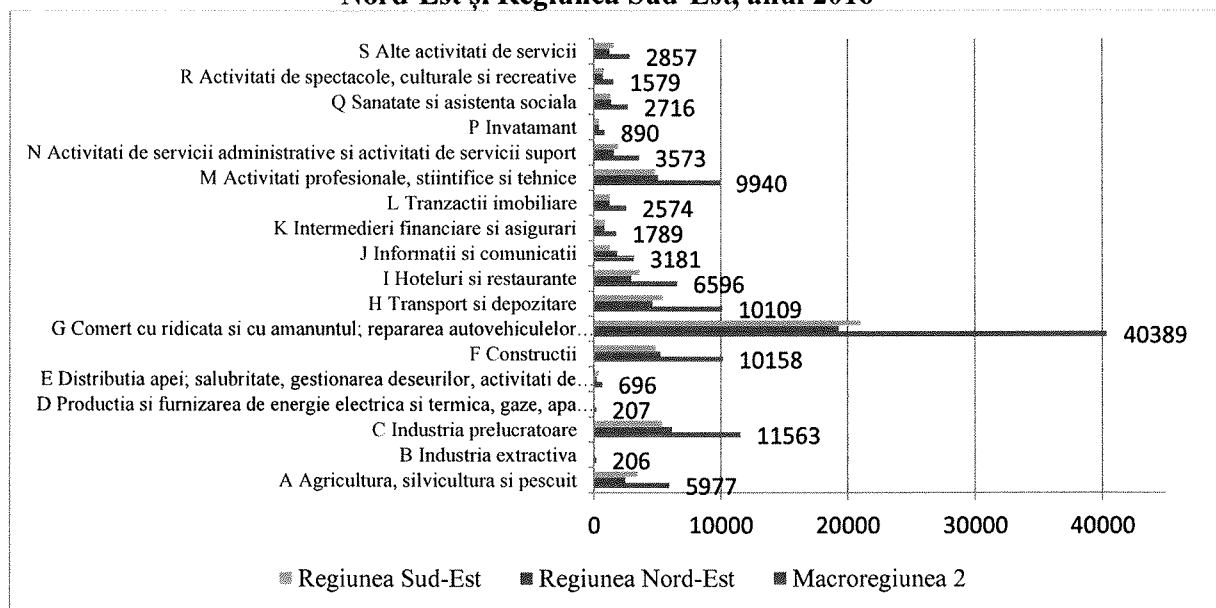
În Regiunea Nord-Est se regăsesc 48,69% dintre întreprinderile active la nivelul Macroregiunii 2 (55.991 întreprinderi). La nivelul anului 2016, cele mai multe întreprinderi active au fost în: “Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (19.357 întreprinderi); “Industria prelucrătoare” (6.182); “Construcții” (5.278); “Activități profesionale, științifice și tehnice” (5.104) și “Transport și depozitare” (4.635). Aceste 5 sectoare de activitate dețin 72,43% din totalul Regiunii (40.556 întreprinderi), iar diferența de 27,57% se regăsește în celelalte sectoare de activitate, mai puțin solicitate.

În Regiunea Sud-Est, la nivelul anului 2016, se regăseau 51,31% dintre întreprinderile active ale Macroregiunii 2 (59.009 întreprinderi). Cele mai solicitate ramuri din punct de vedere al întreprinderilor active sunt: “Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (21.032 întreprinderi); “Transport și depozitare” (5.474); “Industria prelucrătoare” (5.381); “Construcții” (4.880); și “Activități profesionale, științifice și tehnice” (4.836). Aceste 5 domenii însumează împreună 41.603 întreprinderi (70,5% din total).

Putem sintetiza că, la nivelul Macroregiunii 2, **cele mai solicitate domenii de activitate** sunt similare la nivelul celor 2 Regiuni ale sale, cu un grad de concentrare de peste 70% din totalul întreprinderilor active. Cele mai multe întreprinderi active sunt în Regiunea Sud-Est, unde și PIB/locuitor este mult mai mare decât în Regiunea Sud-Est (30.077,79 lei, față de 20.515,31 lei), așa cum am reliefat în paragraful anterior, însă, ca un paradox, rata șomajului în această regiune

este mai mare decât în Regiunea Nord-Est, iar rata de ocupare este mai mică decât în aceasta (Tabel 1.10).

Figura 1.10: Numărul întreprinderilor active CAEN Rev.2, Macroregiunea 2, Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Est, anul 2016

Sursa: Sintetizare proprie, INS Tempo-online, Statistica întreprinderilor, TEMPO_INT1010

2) Situația angajaților la nivelul Macroregiunii 2, măsurată prin “populația ocupată civilă” arată că, la nivelul anului 2016, aceasta reprezintă 24,78% din totalul populației ocupate la nivel național (2.061,3 mii persoane la nivelul Macroregiunii 2, față de 8.317,6 mii persoane la nivel național). Pe cele 2 regiuni, 54,15% din populația ocupată se găsește la nivelul Regiunii Nord-Est, iar diferența de 45,85%, la nivelul Regiunii Sud-Est (INS Tempo-online, Forța de muncă, TEMPO_FOM103D).

În cadrul Macroregiunii 2 (Tabel 1.15), evoluția “populației civile ocupate” pe activități CAEN, în perioada 2008-2016, a cunoscut un trend descendent, numărul persoanelor ocupate scăzând de la 2.306,5 mii persoane în anul 2008, la 2.061,3 mii persoane în anul 2016, reprezentând o reducere cu 10,63%.

Creșterea populației ocupate civile a fost înregistrată pentru următoarele domenii de activitate: “informații și comunicații” (+100,69%); “activități de spectacole, culturale și recreative” (+34,95%); “alte activități de servicii” (+32,20), precum și “activități profesionale, științifice și tehnice” (+17,51%). În ceea ce privește modificările procentuale negative înregistrate la nivelul numărului de persoane civile ocupate, pentru perioada 2008-2016 se disting următoarele cele mai afectate domenii de activitate: “producția și furnizarea de energie

electrică și termică” (-40,58%), “industria extractivă” (-35,90%), “agricultura, silvicultura și pescuitul” (-28,37%), “tranzacții imobiliare” (-27,00%) sau “intermedieri financiare” (-23,74%).

Tabel 1.15: Populația ocupată pe activități CAEN rev. 2, Macroregiunea 2, 2008 și 2016

CAEN rev.2	Anul 2008	Anul 2016	Variație %
	Mii pers	Mii pers	
Total	2306,5	2061,3	-10,63
A Agricultură, silvicultură și pescuitul	814,2	583,2	-28,37
B Industria extractivă	11,7	7,5	-35,90
C Industria prelucrătoare	392,9	362,8	-7,66
D Producția și furnizarea de energie electrică și termică	20,7	12,3	-40,58
E Distribuția apei; salubritate. Gestionarea deșeurilor	36,5	35,4	-3,01
F Construcții	169,9	170,4	0,29
G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	274,2	288,3	5,14
H Transport și depozitare	105,8	104	-1,70
I Hoteluri și restaurante	40	44,4	11,00
J Informații și comunicații	14,5	29,1	100,69
K Intermedieri financiare și asigurări	19,8	15,1	-23,74
L Tranzacții imobiliare	10	7,3	-27,00
M Activități profesionale, științifice și tehnice	25,7	30,2	17,51
N Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	40,6	53,1	30,79
O Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	55,9	49,2	-11,99
P Învățământ	119,8	106,3	-11,27
Q Sănătate și asistență socială	111,7	106,1	-5,01
R Activități de spectacole, culturale și recreative	10,3	13,9	34,95
S Alte activități de servicii	32,3	42,7	32,20

Notă: În Tabel sunt marcate acele ramuri care au înregistrat creșteri

Sursa: Sintetizare proprie, INS Tempo-online, Forța de muncă, TEMPO_FOM103D7

Repartizarea populației ocupate pe principalele domenii de activitate (CAEN, Rev. 2) în cadrul fiecărei regiuni (Figura 1.11) relevă următoarele:

- la nivelul ambelor regiuni, “agricultura, silvicultura și pescuitul” dețin ponderea cea mai mare, respectiv 31% în Regiunea Nord-Est și 25% în Regiunea Sud-Est, ceea ce subliniază

- “Activitățile de servicii administrative și activități de servicii suport” și “Administrația publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” dețin o pondere mai mare a populației ocupate în Regiunea Sud-Est față de Regiunea Nord-Est (5,58%, față de 4,44%).

Forța de muncă la nivelul regiunilor din Macroregiunea 2, pe grupe de angajați, conform Codului Ocupațiilor din România (COR), se prezintă astfel (rezultate studiu efectuat de Patronatul Investitorilor Autohtoni din România - PIAROM, 2016, p. 24):

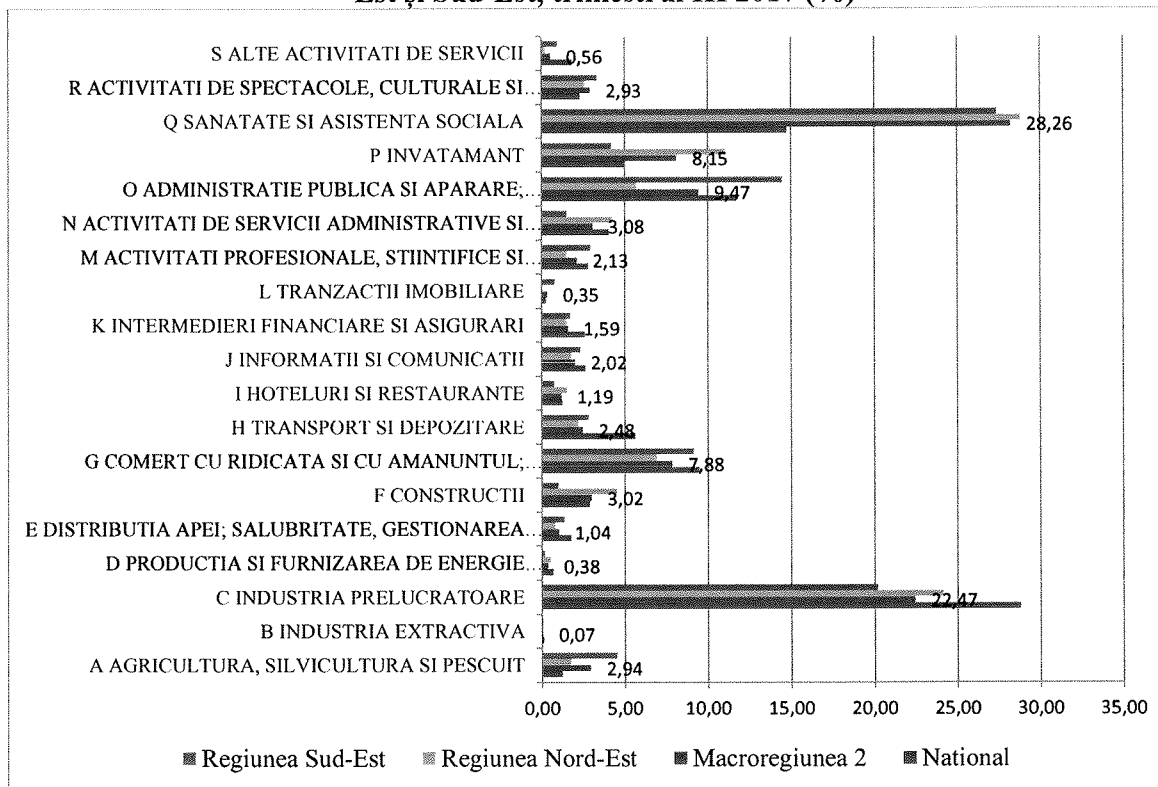
- În *Regiunea Nord-Est*, cei mai mulți angajați sunt “Specialiști în diverse domenii de activitate” (peste 23%), urmați de “Lucrători în domeniul serviciilor” (peste 17%), “Muncitori necalificați” (peste 14%) și “Muncitori calificați și asimilați” (peste 13%);
- În *Regiunea Sud-Est*, cei mai mulți angajați sunt, la fel, “Specialiști în diverse domenii de activitate” (peste 18%), urmați de “Muncitori calificați și asimilați” (peste 17%), “Lucrători în domeniul serviciilor” (peste 16%), “Muncitori necalificați” (aproximativ 15%) și “Operatori instalații și mașini, asamblori de mașini și echipamente” (peste 12%).

Conform PIAROM (2016), *Regiunea Nord-Est* se situează pe primul loc la nivel național în privința ponderii “Lucrătorilor în domeniul serviciilor” (17,22%), urmată de *Regiunea Sud-Est* (16,20%) și cea a “Lucrătorilor calificați în agricultură, silvicultură, pescuit” (0,65%). Pe de altă parte, *Regiunea Nord-Est* deține ponderea cea mai redusă la nivel național a “Membrilor corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice” (6,02% față de 11,31% în *Regiunea București-Ilfov*).

Per ansamblu, putem spune că în **Macroregiunea 2** ponderea angajaților nu este corelată în totalitate cu numărul angajatorilor pe domenii de activitate, unde pe primele locuri se găsesc “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor”, “Industria prelucrătoare”, “Construcții”, în ce privește angajatorii, și “Agricultura, silvicultura și pescuitul”, “Industria prelucrătoare” și “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor”, în ce privește angajații. În “Agricultură, silvicultură și pescuit” există o pondere de 4,45% dintre angajatorii din *Regiunea Nord-Est* și 5,90% dintre angajatorii din *Regiunea Sud-Est*.

3) Oferta de muncă disponibilă la nivelul Macroregiunii, respectiv **locurile de muncă vacante**, arată că, la nivelul Macroregiunii 2, ponderea cea mai mare a acestora este în domeniul “Sănătate și asistență socială” (28,26%) din totalul locurilor de muncă vacante (9.808 locuri de muncă vacante în total), urmată de “Industria prelucrătoare” (22,47%), “Administrația publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” (9,47%), “Învățământ” (8,15%) și “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (7,88%) (Figura 1.12).

Figura 1.12: Locuri de muncă vacante în total național, Macroregiunea 2, Regiunile Nord-Est și Sud-Est, trimestrul III 2017 (%)

Sursa: contribuție proprie în baza datelor oferite de INS Tempo-online, Statistica întreprinderilor, TEMPO_LMV102B_6_2_2018

La nivelul Regiunii Nord-Est, din totalul de 5.622 locuri de muncă vacante la nivelul trimestrului III al anului 2017, ce reprezintă 57,32% din locurile de muncă vacante ale Macroregiunii, cele mai solicitate domenii de activitate sunt, în ordine, următoarele: “Sănătate și asistență socială” (28,87%), urmat de “Industria prelucrătoare” (24,16%), apoi “Învățământ” (11,06%), “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (6,92%) și “Administrația publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” (5,73%).

În schimb, **în Regiunea Sud-Est**, locurile de muncă vacante se regăsesc repartizate aproximativ proporțional pe domeniile de activitate, cele mai solicitate fiind: “Sănătate și asistență socială” (27,45%), urmat de “Industria prelucrătoare” (20,21%), apoi “Administrația publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” (14,50%), “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (9,17%).

La nivel național, ponderea cea mai mare a locurilor de muncă vacante, din totalul lor de 58.940, este deținută de “Industria prelucrătoare” (28,83%), urmat de “Sănătate și asistență socială” (14,78%), “Administrația publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public”

(11,77%) și “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (9,49%).

Ponderea locurilor de muncă vacante din Macroregiunea 2 reprezintă 16,64% din totalul locurilor vacante la național, ca atare, mai puțin decât media la nivelul celor 4 macroregiuni, de 25%.

1.4. Analiza disparităților la nivelul NUTS III în cadrul Macroregiunii 2

Pentru măsurarea *disparităților* între regiunile unui teritoriu, dar și în cadrul acestora, aplicăm aceiași indicatori prezentați în cadrul Modulului 51, respectiv *Indicele Herfindahl-Hirschman*, H_j (Hirschman, 1964), *Indicele sau coeficientul Gini*, G (Gini, 1912), și *Indicele Theil*, T (Cowell, 2003).

Astfel, calculând cei trei indicatori, H_j , G și T , pentru PIB , $PIB/locuitor$ și *Indicele compozit* (I_c) pentru care se consideră rata șomajului, rezultatele obținute (Tabel 1.16) pentru cele 12 județe din cadrul Macroregiunii 2 arată că PIB , $PIB/locuitor$ și *Indicele compozit în funcție de rata șomajului* prezintă:

- un grad de concentrare redus - limita minimă pentru H_j este 0,083 (1/12 județe), iar limita maximă este 1 – obținându-se valori apropiate de limita minimă, ușor mai mari în 2014 față de 2012 pentru PIB și $I_c(R_s)$ și ușor mai mici în 2014 față de 2012 pentru PIB/loc ;
- disparități (inegalități) nesemnificative între cele 12 județe ale celor 2 Regiuni din Macroregiunea 2, obținându-se valori reduse apropiate de limita minimă a intervalului pentru cei doi indicatori ce măsoară inegalitățile, G și T , însă valorile sunt ușor mai ridicate în anul 2014 față de anul 2012, în cazul PIB și Indicelui compozit, și mai reduse în cazul $PIB/locuitor$.

**Tabel 1.16: Gradul de concentrare și indicii inegalităților la nivelul județelor
Macroregiunii 2, anii 2012 și 2014**

Denumire indicator	Interval	PIB		PIB/locuitor		$I_c(R_s)$	
		2014	2012	2014	2012	2014	2012
Indicele Herfindahl	(0,083; 1)	0,1194	0,1103	0,09058	0,09416	0,09225	0,08859
Coeficientul Gini	(0; 1)	0,1984	0,1716	0,08886	0,1087	0,09864	0,07576
Indicele Theil	(0; ln12) = (0; 2,484)	0,1742	0,1371	0,03748	0,0537	0,04696	0,02874

Sursa: Calcule proprii în baza datelor din Anexa 1 și Tabel 1.11

CAPITOLUL II

OFERTA EDUCAȚIONALĂ ȘI PIAȚA MUNCII DIN MACROREGIUNEA 2. INSTRUMENTE STANDARDIZATE PENTRU EVALUAREA IMPACTULUI ACESTORA ASUPRA ANGAJATORILOR

31

2.1. Cadrul general al învățământului universitar la nivelul Macroregiunii 2

La nivelul Macroregiunii 2, în anul 2016 *existau 19 universități* (12 universități în Regiunea Nord-Est și 7 universități în Regiunea Sud-Est), dintre care *11 universități de stat și 8 universități private*. Comparativ cu nivelul național, acestea reprezintă aproximativ 20% din totalul universităților din România - 97 universități în 2016, dintre care 56 universități de stat și 41 universități private. În ce privește numărul facultăților din Macroregiunea 2 (Tabel 2.1), totalul acestora în anul 2016 era de 116 facultăți de stat și private, cu o *pondere de peste 20% din totalul facultăților la nivel național*. Facultățile de stat reprezentau peste 22% din totalul lor la nivelul țării (91 facultăți de stat).

În ce privește numărul de studenți, *numărul total mediu al acestora pe facultate* (învățământ public și privat) în cadrul Macroregiunii 2 (911 studenți) era situat sub media națională (949 studenți/facultate). *Numărul mediu de studenți la nivelul facultăților de stat era, de asemenea, sub media pe țară*, de 1082 studenți față de 1147 studenți, la nivel național.

Tabel 2.1: Universitățile, facultățile și numărul de studenți în cadrul Macroregiunii 2, pe forme de proprietate, anul 2016

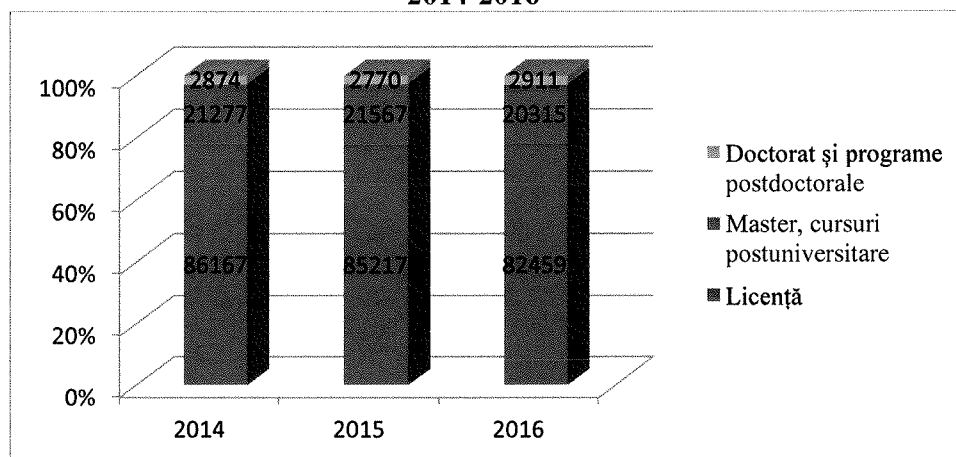
	Universități			Facultăți			Număr de studenți			Număr mediu de studenți pe facultate		
	Total	Public	Privat	Total	Public	Privat	Total	Public	Privat	Total	Public	Privat
Nivel național	97	56	41	560	405	155	531586	464642	66944	949	1147	431
Macroregiunea 2	19	11	8	116	91	25	105685	98487	7198	911	1082	288
Pondere la nivel național (%)	19,59	19,64	19,51	20,71	22,47	16,13	19,88	21,20	10,75	-	-	-

Sursa: Prelucrare autor în baza datelor oferite de INS, baza de date Tempo-online, secțiunea Educație

Numărul total de studenți înmatriculați în anul 2016 în cadrul universităților din Macroregiunea 2 (105.685 studenți) reprezenta aproximativ 20% din numărul acestora la nivel național, în scădere față de anul 2014 (110.318 studenți). La nivelul întregii țări, cea mai mare pondere este cea a studenților din învățământul de stat (ușor peste 21%), față de cea în învățământul privat (aproximativ 11%) (Tabel 2.1).

Din totalul studenților din sistemul de învățământ, ponderea cea mai mare a fost cea a studenților de la licență, în toți anii din perioada 2014-2016, puțin peste 78% (82.459 studenți în anul 2016), însă, în scădere ca număr față de anul 2014 (Figura 2.1). Studenții de la master au reprezentat aproximativ 19% în toți anii considerați în analiză, iar studenții de la doctorat și studii post-doctorale, de peste 2,5%.

Figura 2.1: Repartizarea studenților pe forme de învățământ în Macroregiunea 2, 2014-2016

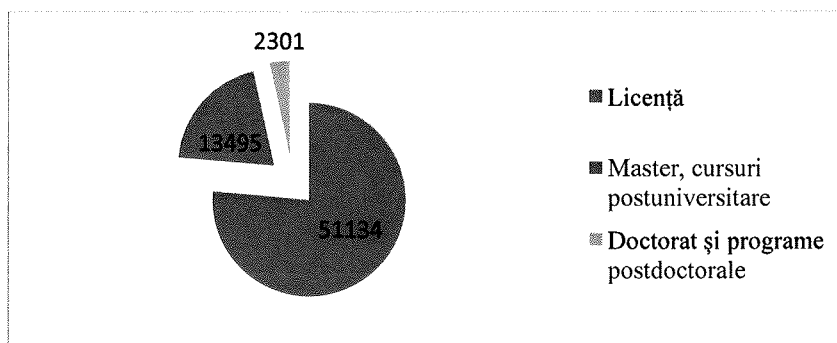

Sursa: Prelucrare autor în baza datelor INS, secțiunea Educație, TEMPO_SCL103E_12_01_2018

Pe cele două Regiuni, ponderea cea mai mare a studenților la toate formele de învățământ este în *Regiunea Nord-Est*, cu 63% din numărul total de studenți ai Macroregiunii 2, față de 37% studenți din totalul macroregiunii în *Regiunea Sud-Est*. În ambele regiuni, numărul total al studenților a scăzut, de asemenea, în anul 2016 comparativ cu anul 2014, cu peste 4%.

În *Regiunea Nord-Est*, în anul 2016, studenții de la licență reprezintă 76,4% din totalul studenților de la toate formele de învățământ din cadrul regiunii (51.134 studenți), cei de la master și cursuri postuniversitare, 20,16%, iar cei de la doctorat și studii doctorale, 3,44%, cu mult peste media Macroregiunii 2 (de 2,5%) (Figura 2.2).

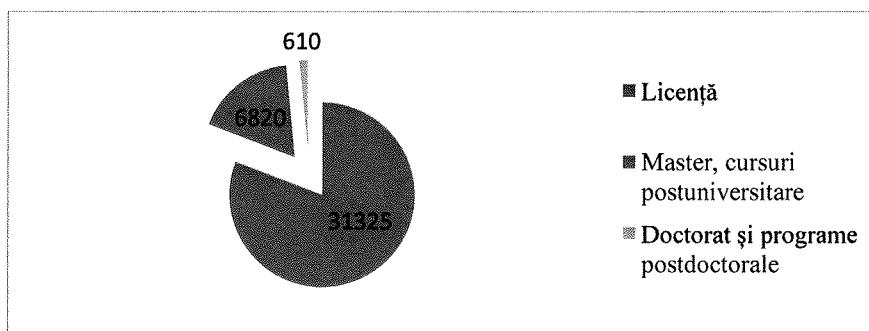
Figura 2.2: Repartizarea studenților pe forme de învățământ în Regiunea Nord-Est, 2016

Sursa: Prelucrare autor în baza datelor INS, secțiunea Educație, TEMPO_SCL103E_12_01_2018

În *Regiunea Sud-Est*, studenții de la licență reprezintă peste 80% (31.325 studenți) din totalul studenților de la toate formele de învățământ din cadrul regiunii în anul 2016, cei de la master și cursuri postuniversitare, 17,6%, iar cei de la doctorat și studii doctorale, o pondere foarte redusă de 0,016% (610 studenți), cu mult sub media Macroregiunii 2 (Figura 2.3).

Figura 2.3: Repartizarea studenților pe forme de învățământ în Regiunea Sud-Est, 2016

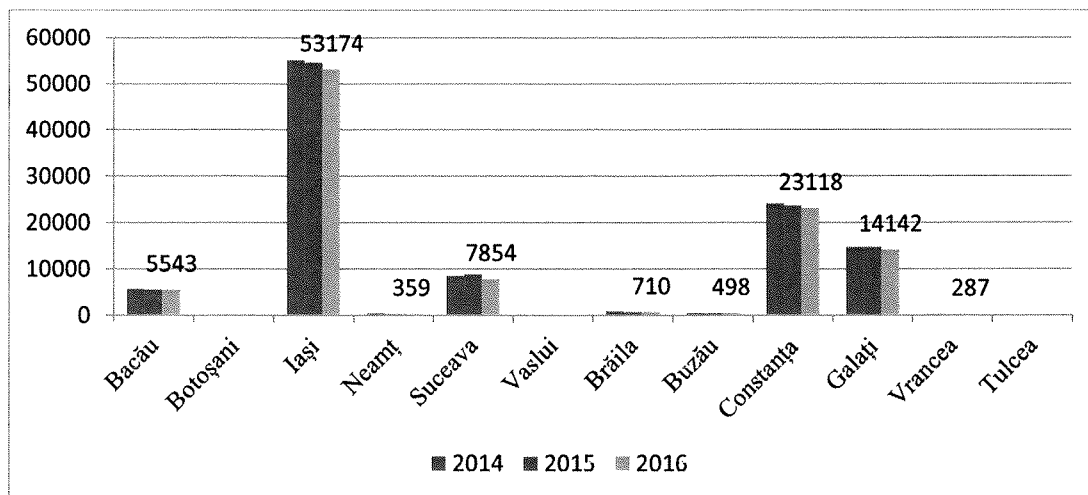

Sursa: Prelucrare autor în baza datelor INS, secțiunea Educație, TEMPO_SCL103E_12_01_2018

În ce privește repartizarea numărului total de studenți pe județe (Figura 2.4), cei mai mulți studenți sunt în Iași (53.174 studenți, ce reprezintă 50% din studenții Macroregiunii 2), urmat de județul Constanța (22% din studenții macroregiunii), Galați (14%) și Suceava (7,4%). Cei mai puțini studenți sunt înregistrați în județele Vrancea și Neamț, iar în județele Botoșani, Vaslui și Tulcea nu erau înregistrați studenți în anul 2016. Mai mult, doctoranzi și post-doctoranzi au fost înregistrați doar în județele Iași, Suceava și Bacău (Regiunea Nord-Est) și Constanța și Galați (Regiunea Sud-Est) (INS, Tempo-online, secțiunea Educație, TEMPO_SCL103E_12_01_2018).

Figura 2.4: Repartizarea studenților pe județe, Macroregiunea 2, 2014-2016

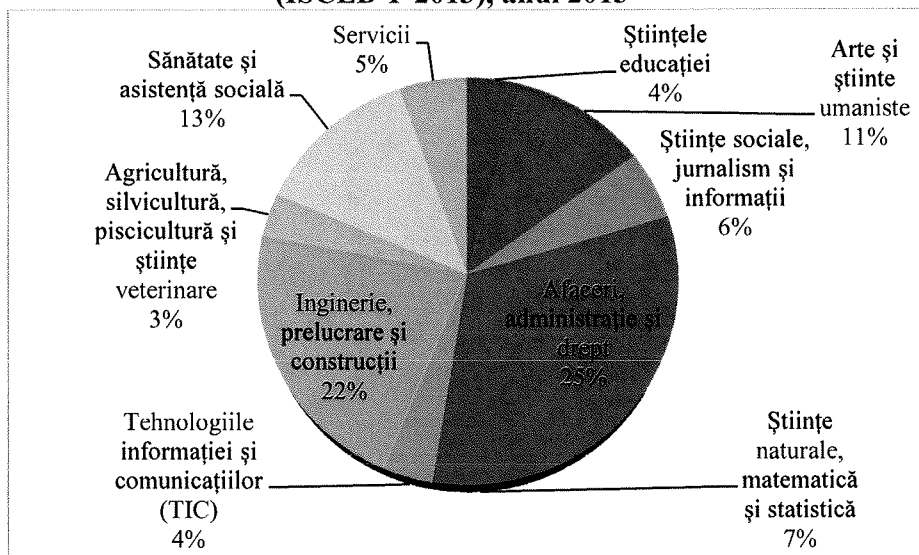
Sursa: Prelucrare autor în baza datelor INS, Tempo-online, secțiunea Educație, TEMPO_SCL103E_12_01_2018

Numărul de studenți ce revine unui cadru didactic în anul 2016 comparativ cu anul 2015 în Macroregiunea 2, în învățământul superior de stat era de 17 studenți/cadru didactic, sub media UE, de 19 studenți/cadru didactic. Pentru componenta privată, numărul de studenți la un cadru didactic era peste media UE, de 20 studenți (Drăcea, 2017).

Ponderea **absolvenților de studii superioare de la toate formele de învățământ (licență, master și studii postuniversitare, doctorat și postdoctorat)** la nivelul Macroregiunii 2 în anul 2015 (ultimul an de raportare de către INS la momentul actual) a fost de 19,80% (un total de 24.117 absolvenți față de 121.788 la nivel național), o pondere destul de redusă față de media de 25% a celor 4 macroregiuni ale României (INS, Tempo-online, secțiunea Educație, TEMPO_SCL109H_12_01_2018).

Pe **grupe de specializări** conform “Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED-F 2013)”, la nivelul anului 2015, în Macroregiunea 2 (Figura 2.5, INS), cea mai mare pondere a absolvenților din totalul specializării la nivelul Macroregiunii a fost, în ordine, după cum urmează: (1) “Afaceri, administrație și drept” (25% din totalul Macroregiunii 2 și 17,5% din situația acestora la nivel național); (2) “Inginerie, prelucrare și construcții” (22% din totalul Macroregiunii 2 și 23,72% din nivelul național); (3) “Sănătate și asistență socială” (13% din totalul Macroregiunii 2 și 25% din nivelul național). Cea mai mică pondere a absolvenților la nivelul Macroregiunii 2 este cea din “Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare” (3%), deși această ramură reprezintă cea mai mare pondere a populației ocupate la nivelul Macroregiunii 2, de 29% în anul 2016 (a se vedea paragraful 1.2.2).

Figura 2.5: Repartizarea absolvenților din Macroregiunea 2 pe grupe de specializări (ISCED-F 2013), anul 2015

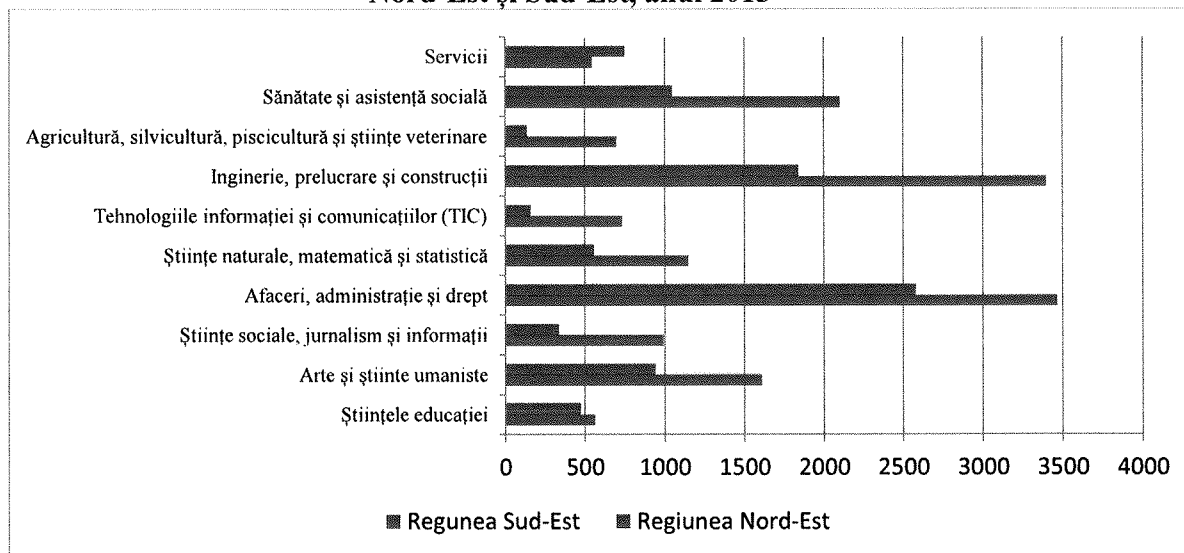

Sursa: Prelucrare autor în baza datelor INS, secțiunea Educație, TEMPO_SCL109H_12_01_2018

La fel ca și în cazul studenților, în ce privește repartizarea pe regiuni, **cea mai mare pondere a absolvenților la nivelul anului 2015 în Macroregiunea 2 a fost în Regiunea Nord-Est** (un total de 15.277 absolvenți, ce reprezintă 63,35%), față de cea a Regiunii Sud-Est, ce a reprezentat aproape jumătate din absolvenții Regiunii Nord-Est (8.840 absolvenți, ce reprezintă 36,36% din totalul absolvenților macroregiunii).

În Figura 2.6 se poate vedea repartizarea absolvenților pe grupe de specializări în cadrul celor 2 regiuni, la fel ca în cazul macroregiunii pe cele 3 specializări, “*Afaceri, administrație și drept*”, “*Inginerie, prelucrare și construcții*” și “*Sănătate și asistență socială*”.

Figura 2.6: Repartizarea absolvenților pe grupe de specializări (ISCED-F 2013), Regiunile Nord-Est și Sud-Est, anul 2015

Sursa: Prelucrare autor în baza datelor INS, secțiunea Educație, TEMPO_SCL109H_12_01_2018

Pentru anul universitar 2017/2018, la nivelul **Macroregiunii 2**, funcționau **17 universități de stat și private** (Anexa 2), dintre care, **11 universități în Regiunea Nord-Est** (cu o universitate privată mai puțin decât în anul 2016) și **6 universități în Regiunea Sud-Est** (de asemenea, cu o universitate privată mai puțin decât în anul 2016).

Cele 11 universități de stat cuprind împreună un număr total de **86 facultăți** (Anexa 3) și sunt repartizate în cadrul celor 2 regiuni astfel (Tabel 2.2):

- în **Regiunea Nord-Est**, 7 universități de stat cu un număr total de 52 facultăți;
- în **Regiunea Sud-Est** funcționau 4 universități de stat cu un număr total de 34 facultăți.

Astfel, ca repartizare teritorială, în cadrul **Regiunii Nord-Est** există un grad mai ridicat de concentrare a universităților (63,64%) și facultăților (61,90%) în cadrul macroregiunii.

În **Regiunea Nord-Est**, cele mai multe universități (5 universități) se regăsesc în Iași, 1 universitate în Suceava și 1 universitate în Bacău.

În **Regiunea Sud-Est**, repartizarea teritorială a universităților este concentrată în 2 județe, astfel: 3 universități în Constanța și 1 universitate în Galați.

Tabel 2.2: Situația nominală a universităților și numărul facultăților, Regiunile Nord-Est și Sud-Est, an universitar 2017/2018

Nr. crt.	Regiunea Nord-Est	Nr. facultăți	Nr. crt.	Regiunea Sud-Est	Nr. facultăți
1.	Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași	15	1.	Universitatea Ovidius din Constanța	16
2.	Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa din Iași	4	2.	Academia Navală Mircea cel Batrân din Constanța	2
3.	Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași	11	3.	Universitatea Dunărea de Jos din Galați	14
4.	Universitatea de Arte George Enescu din Iași	3	4.	Universitatea Maritimă din Constanța	2
5.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Ion Ionescu de la Brad din Iași (USAMV)	4			
6.	Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava	10			
7.	Universitatea Vasile Alecsandri din Bacău	5			
Număr total facultăți		52	Număr total facultăți		34

Sursa: Centralizare proprie în baza datelor din Anexa 3

În ce privește oferta educațională a universităților din Macroregiunea 2, am în vedere încadrarea domeniilor fundamentale universitare în România conform “HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018”, astfel: “Matematică și științe ale naturii; Științe ingineresti; Științe biologice; Științe sociale; Științe umaniste și arte; Știința sportului și educației fizice” (Cristea, 2017a, p. 38).

În Tabelul 2.3 este sintetizată orientarea ofertelor educaționale ale celor 7 universități de stat din Regiunea Nord-Est pe cele 6 domenii fundamentale existente, după cum urmează:

- oferta educațională este orientată pe 5 din cele 6 domenii fundamentale universitare (ofertă diversificată) pentru 3 universități, și anume: Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava și Universitatea “Vasile Alecsandri” din Bacău;
- oferta educațională este limitată la 2, respectiv 3 domenii fundamentale pentru alte 3 universități (ofertă specializată), și anume: Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași, cu 2 domenii fundamentale; Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară “Ion Ionescu de la Brad” din Iași (USAMV) cu 2

domenii fundamentale; și Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași cu 3 domenii fundamentale;

- oferta educațională este orientată doar către un singur domeniu fundamental pentru o universitate (ofertă de nișă), și anume Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași.

Tabel 2.3: Orientarea ofertelor educaționale pe principalele domenii fundamentale ale universităților din Regiunea Nord-Est

UNIVERSITĂȚI DIN REGIUNEA NORD-EST	Oferte educaționale pe principalele domenii fundamentale
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	Oferta educațională este diversă, orientată pe 5 din cele 6 domenii fundamentale , respectiv: Matematică și științe ale naturii (chimie, matematică, informatică); Științe biologice (biologie); Științe sociale (juridic, științe politice, economie, psihologie, științe ale educației); Științe umaniste și arte (filologie, istorie, teologie, filosofie); Știința sportului și educației fizice.
Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași	Oferta educațională a universității este orientată spre 2 dintre domeniile fundamentale , astfel: "Științe ingineresti" (bioinginerie medicală) și "Științe biologice și biomedicale" cu ramurile de știință medicină generală, medicină dentară și farmacie.
Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	Oferta educațională este orientată pe 3 din cele 6 domenii fundamentale , respectiv: Matematică și științe ale naturii (protecția mediului, informatică, fizică, geografie); Științe ingineresti (inginerie chimică, construcții, construcții de mașini, electronică, electrică, energetică, instalații, mecanică, ingineria materialelor și mediului, hidrotehnică, geodezie și ingineria mediului, textile - pielărie); Științe umaniste și arte (arhitectură).
Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	Oferta educațională este îndreptată integral către domeniul fundamental Științe umaniste și arte (muzică, teatru, design).
Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" din Iași (USAMV)	Oferta educațională a universității este orientată spre 2 dintre domeniile fundamentale , astfel: "Științe ingineresti" (agricultură, horticultură, zootehnie) și "Științe biologice și biomedicale" cu ramura de știință medicină veterinară.
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	Oferta educațională este diversă, orientată pe 5 din cele 6 domenii fundamentale , respectiv: Matematică și științe ale naturii (informatică, geografie); Științe ingineresti (inginerie alimentară, inginerie electrică, mecanică, Mecanică, Mecatronică, silvicultură); Științe sociale (juridic, administrativ, comunicare, economie, educație); Științe umaniste și arte (litere); Știința sportului și educației fizice.
Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	Oferta educațională este orientată pe 5 din cele 6 domenii fundamentale , respectiv: Matematică și științe ale naturii (științe); Științe ingineresti (inginerie); Științe sociale (economie); Științe umaniste și arte (litere); Știința sportului și educației fizice.

Sursa: Prelucrare autor în baza "HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018".

În Tabelul 2.4 este prezentată sinteza ofertelor educaționale a celor 4 universități din Regiunea Sud-Est, astfel:

- oferta educațională este diversificată pe toate cele 6 domenii fundamentale în 2 din cele 4 universități, și anume: pentru Universitatea “Ovidius” din Constanța și pentru Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați;
- oferta educațională este centrată doar către un singur domeniu fundamental pentru celelalte 2 universități (universități de nișă), și anume: Academia Navală “Mircea cel Batrân” din Constanța și Universitatea Maritimă din Constanța, orientate spre domeniul marină și navigație, prin deschiderea pe care o are orașul Constanța la Marea Neagră.

Tabel 2.4: Orientarea ofertelor educaționale pe principalele domenii fundamentale ale universităților din Regiunea Sud-Est

UNIVERSITĂȚI DIN REGIUNEA SUD-EST	Oferte educaționale pe principalele domenii fundamentale
Universitatea Ovidius din Constanța	Oferta educațională este diversă, orientată pe fiecare din cele 6 domenii fundamentale , respectiv: Matematică și științe ale naturii (matematică, informatică, științe ale naturii); Științe ingineresti (inginerie, inginerie mecanică, industrială și maritimă, construcții, științe agricole); Științe biologice și biomedicale (medicină, medicină dentară, farmacie); Științe sociale (juridic, administrativ, economie, psihologie, educație, științe politice); Științe umaniste și arte (litere, teologie, arte); Știința sportului și educației fizice. Preponderența domeniilor o au ”programele de studiu din domeniul Științe sociale (cca 40% din total ofertă educațională)” (Drăcea, 2017, p. 28).
Academia Navală Mircea cel Batrân din Constanța	Oferta educațională este orientată către domeniul fundamental Științe ingineresti, pe specificul navigației maritime și management naval.
Universitatea Dunărea de Jos din Galați	Oferta educațională este diversă, orientată pe fiecare din cele 6 domenii fundamentale , respectiv: Matematică și științe ale naturii (informatică, științe și mediu); Științe ingineresti (inginerie, arhitectură navală, inginerie electrică, electronică, agronomie, ingineria alimentelor, transfrontalieră de științe ingineresti); Științe biologice și biomedicale (medicină, farmacie); Științe sociale (juridic, economie, științe politice, sociale, transfrontalieră de științe economice); Științe umaniste și arte (litere, teologie, arte, filozofie, transfrontalieră de științe umaniste); Știința sportului și educației fizice.
Universitatea Maritimă din Constanța	Oferta educațională a universității este orientată spre domeniul marină și navigație , ”coroborat cu domenii conexe cum ar fi: inginerie economică, ingineria mediului și ingineria electronică” (Drăcea, 2017, p. 28).

Sursa: Prelucrare autor în baza “HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018”.

În clasamentul universităților la nivel internațional există diferite sisteme de ranking al universităților, unul dintre acestea fiind “Ranking Web or Webometrics” ce arată clasificarea (rankingul) universităților la nivel național și internațional, considerând următoarele 4 criterii (Ranking Web of Universities, ianuarie 2018, <http://www.webometrics.info/en/node/200>):

- *prezența* (“Presence”) pe pagina proprie de internet, având ca sursă de căutare “Google” și o pondere de 5% în totalul criteriilor;
- *vizibilitate* (“Visibility”), respectiv “numărul de rețele externe (sub-rețele) care generează revenirea la linkul paginilor web ale instituțiilor” cu o pondere de 50%;
- *transparența sau deschiderea* (“Transparency” or “Openness”) prin numărul de citări ale autorilor (de pe “Google Scholar Citations”), cu o pondere de 10%;
- *exelență sau academic* (“Excellence” or “Scholar”), apreciat prin numărul de pagini printre primele 10% cele mai citate în 26 discipline cu informații colectate de pe scimago, cu o pondere de 35%.

Tabel 2.5: Clasamentul universităților de stat din Macroregiunea 2 la nivel național și internațional

Ranking Național	Ranking Mondial (World Rank)	Universitatea
3	1162	Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași
7	1614	Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași
11	2126	Universitatea Dunărea de Jos din Galați
12	2699	Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava
16	3860	Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa din Iași
21	3169	Universitatea Ovidius din Constanța
23	5324	Universitatea Vasile Alecsandri din Bacău
31	6819	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Ion Ionescu de la Brad din Iași (USAMV)
54	8966	Academia Navală “Mircea cel Batrân” din Constanța
67	9927	Universitatea Maritimă din Constanța
97	9803	Universitatea de Arte George Enescu din Iași

Sursa: Sintetizare autor de pe Ranking Web of Universities, ianuarie 2018, <http://www.webometrics.info/en/Europe/Romania>, Accesat la data de 22 ianuarie 2018

Astfel, considerând cele 4 criterii (Tabel 2.5), în clasamentul realizat în luna ianuarie 2018, universitățile din Macroregiunea 2 înregistrează *ranking-uri cuprinse între locul 3 la nivel național* (Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași) *și locul 97* (Universitatea de Arte “George Enescu” din Iași). Pe primele 2 locuri la nivel național, înaintea Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași se situează Universitatea “Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (locul

887 la nivel internațional și 373 la nivelul Europei) și Universitatea din București (locul 1130 la nivel internațional). La nivelul Europei, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași se află pe locul 471. *La nivel mondial, din cele 11 universități de stat ale Macroregiunii 2*, prima universitate apărută în clasament este Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași (locul 1162), următoarea clasată din România fiind pe locul 1251, respectiv Universitatea Politehnică din București (<http://www.webometrics.info/en/Europe/Romania>).

41

Clasificarea universităților din Macroregiunea 2 conform Legii Educației Naționale nr. 1/2011, stabilită prin HG nr. 789/2011 (Anexa 2), pe cele trei categorii, este următoarea: 3 universități pe cercetare avansată și educație, toate regăsindu-se în Iași, Regiunea Nord-Est; 4 universități pe educație și cercetare (dintre care 3 universități în Constanța și Galați din Regiunea Sud-Est), respectiv 1 universitate pe educație și creație artistică în Iași, Regiunea Nord-Est; și 3 universități pe educație (2 în Regiunea Nord-Est și 1 universitate în Regiunea Sud-Est). Însă, pentru anul 2018, se preconizează a fi aplicată *o nouă metodologie de clasificare*, ce se regăsește în dezbateri publice la momentul actual (februarie 2018) (“Metodologia și indicatorii propuși pentru clasificarea universităților din România”, 29 decembrie 2017).

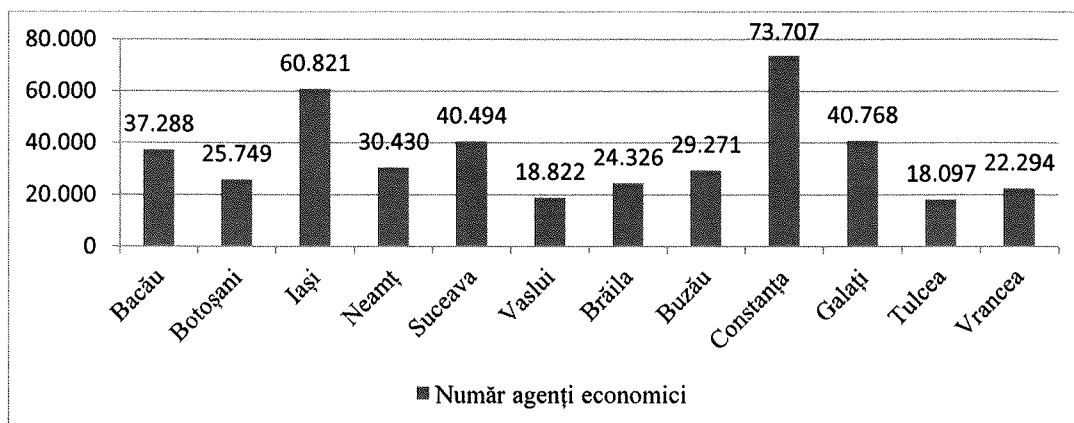
2.2. Structura pieței muncii în Macroregiunea 2 – angajatori și angajați

Din totalul *numărului de agenți economici* (Figura 2.7) ce se regăseau pe piața muncii în anul 2016 la nivelul Macroregiunii 2, de 422.067 firme, cele mai multe firme se regăsesc în județul Constanța (Regiunea Sud-Est), urmat de județul Iași (Regiunea Nord-Est), iar cele mai puține firme sunt în județele Tulcea (Regiunea Sud-Est) și Vaslui (Regiunea Nord-Est). În ce privește repartizarea medie pe cele două regiuni, situația este oarecum echilibrată, 50,6% fiind în Regiunea Nord-Est și 49,4% în Regiunea Sud-Est.

Considerând situația *numărului de angajați* repartizat la nivelul județelor din Macroregiunea 2 (Figura 2.8), din totalul acestora de 723.047 angajați, cei mai mulți salariați se regăsesc tot în județele Constanța și Iași, iar cei mai puțini, în județele Tulcea și Botoșani. În schimb, comparativ cu numărul angajatorilor, repartizarea angajaților pe cele două regiuni este în favoarea Regiunii Sud-Est (50,5% din totalul angajaților Macroregiunii 2), comparativ cu Regiunea Nord-Est.

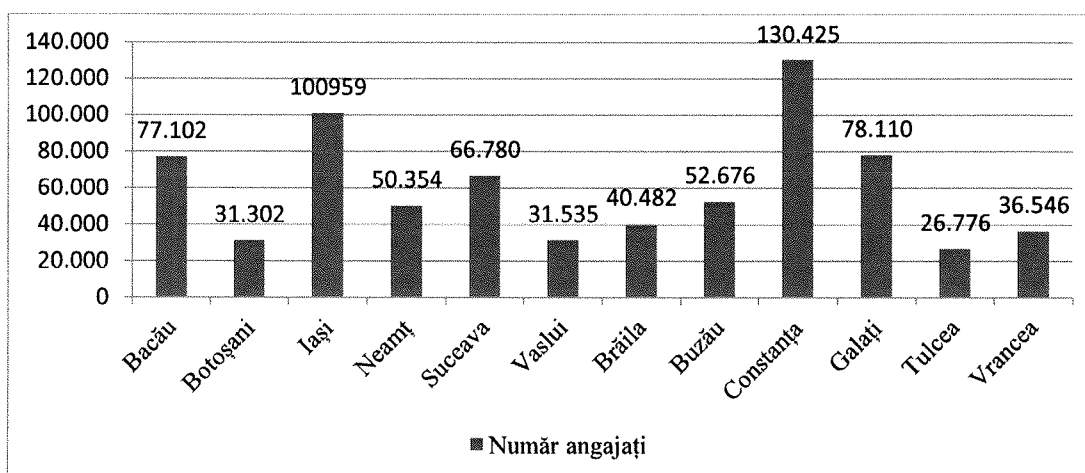

Figura 2.7: Numărul agenților economici repartizați pe județe în Macroregiunea 2, 2016

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

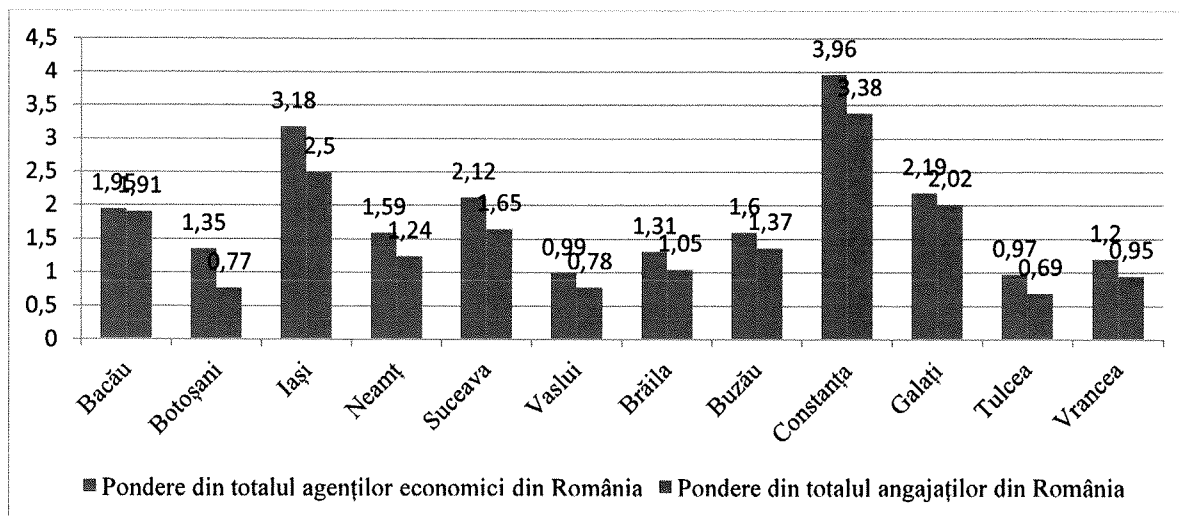
Figura 2.8: Numărul angajaților în Macroregiunea 2, pe județe, 2016

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

În ce privește **ponderea angajatorilor din fiecare județ în totalul agenților economici din România** (Figura 2.9), județul Constanța se regăsește pe primul loc, cu 3,96% din totalul firmelor din România, urmat de județul Iași, cu o cotă de piață la nivel național de 3,18%. Ponderi reduse sunt înregistrate în județele Tulcea (0,97%) și Vaslui (0,99%). Situația este oarecum similară și în ce privește **ponderea angajaților la nivel național**, în județele Constanța și Iași înregistrându-se cei mi mulți angajați, de 3,38%, respectiv 2,5% din totalul angajaților la nivel național. Cele mai scăzute ponderi ale angajaților sunt înregistrate în județele Tulcea (0,69%), Botoșani (0,77%) și Vaslui (0,78%).

**Figura 2.9: Ponderea la nivel național a angajatorilor și angajaților din județele
Macroregiunii 2, 2016**

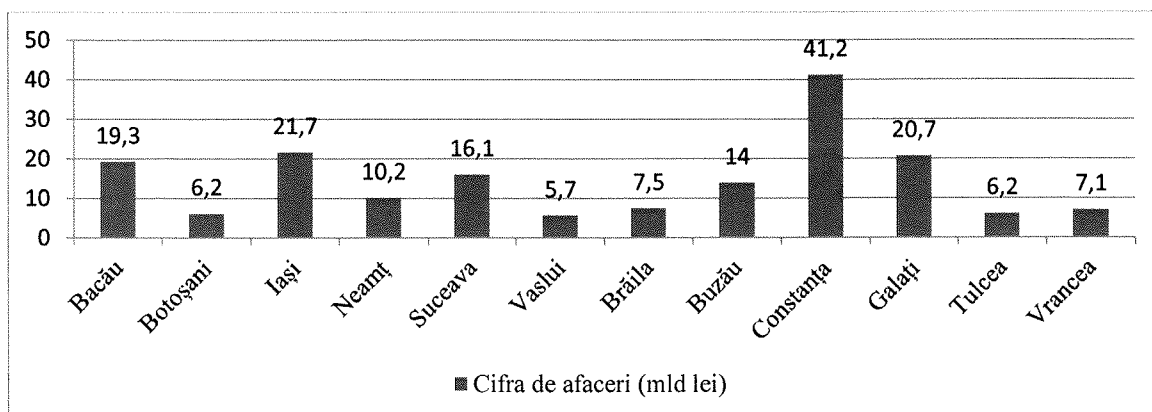

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Măsurarea *performanței economico-financiare* obținută de angajatorii din Macroregiunea 2, prin *cifra de afaceri* (Figura 2.10), arată că, la nivelul anului 2016, cea mai mare contribuție o are județul Constanța (cu 41,2 mld. lei), urmat la mare distanță, aproximativ la jumătate, de județul Iași (21,7 mld. lei). Cea mai redusă contribuție a cifrei de afaceri este în județele Vaslui (5,7 mld. lei), Botoșani și Tulcea (fiecare cu 6,2 mld. lei).

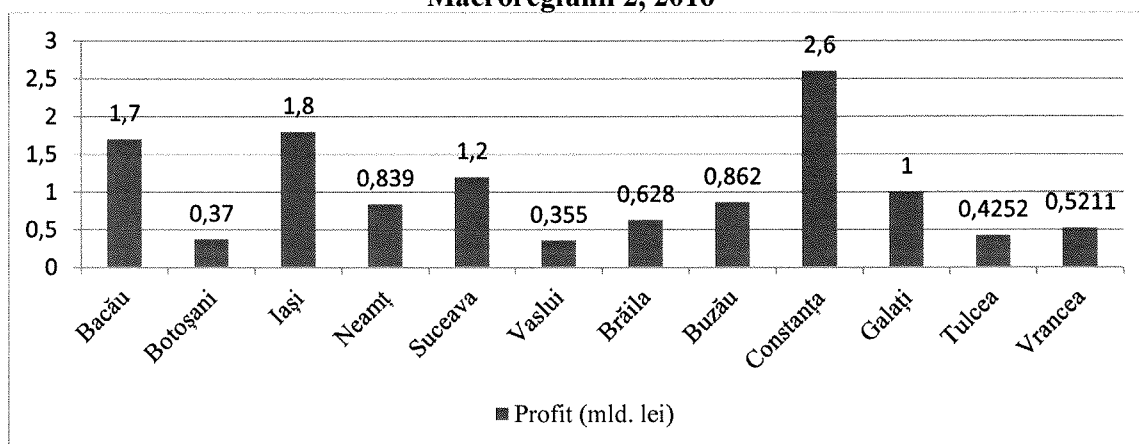
Aprecierea *performanței economico-financiare* prin intermediul *profitului* obținut de angajatorii din Macroregiunea 2 (Figura 2.11), la nivelul anului 2016, relevă o contribuție importantă a angajatorilor din județul Constanța (cu 2,6 mld. lei), urmat de județul Iași (1,8 mld. lei). Cele mai reduse niveluri ale profitului obținut de către angajatori sunt în județele Vaslui (0,355 mld. lei), Botoșani (0,37 mld. lei) și Tulcea (0,4252 mld. lei).

Figura 2.10: Repartizarea cifrei de afaceri obținută de angajatori la nivelul județelor Macroregiunii 2, 2016

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.11: Repartizarea profitului obținut de angajatori la nivelul județelor Macroregiunii 2, 2016

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

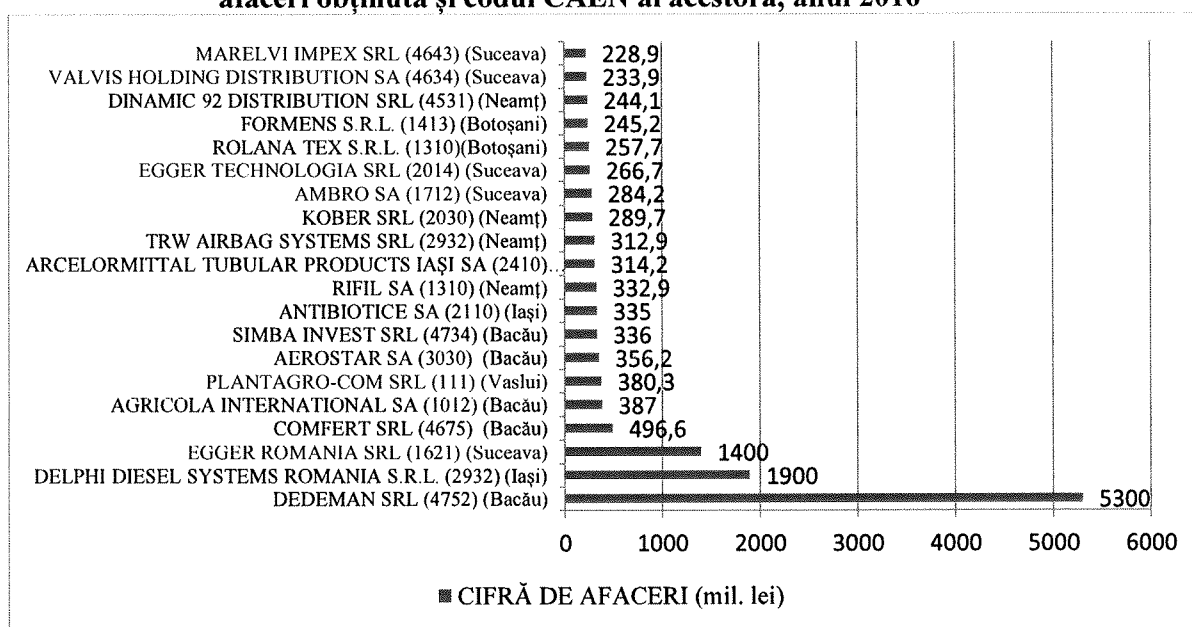
Sintetizând, rezultate favorabile ale pieței muncii în ce privește numărul agenților economici, cifra de afaceri și profitul obținut, dar și numărul de angajați, atât ca număr, cât și ca pondere la nivel național, la nivelul Macroregiunii 2 sunt obținute în județul Constanța (pentru Regiunea Sud-Est), urmat de județul Iași (pentru Regiunea Nord-Est).

Topul primelor 20 de firme după cifra de afaceri din Regiunea Nord-Est (Figura 2.12) situează pe primul loc, la mare distanță de celelalte firme, firma Dedeman SRL (din județul Bacău, cu o cifră de afaceri de 5.300 mld. lei), cod CAEN 4752 “Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și al celor pentru vopsit, în magazine specializate”,

urmată la mare distanță (de aproape 3 ori diferență), de SC Delphi Diesel Systems Romania SRL (județul Iași), cod CAEN 2932 “Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule” și de SC Egger Romania SRL (județul Suceava), cod CAEN 1621 “Fabricarea de furnire și a panourilor de lemn”. Se observă că, din topul 20 firme în funcție de cifra de afaceri, cele mai multe firme se regăsesc în județele Bacău și Suceava (câte 5 în fiecare din cele 20) și Neamț (cu 4 firme). Județul Iași, cel mai dezvoltat județ din regiune, se regăsește în top 20 firme cu doar 3 societăți comerciale.

45

Figura 2.12: Clasamentul primelor 20 de firme din Regiunea Nord-Est după cifra de afaceri obținută și codul CAEN al acestora, anul 2016

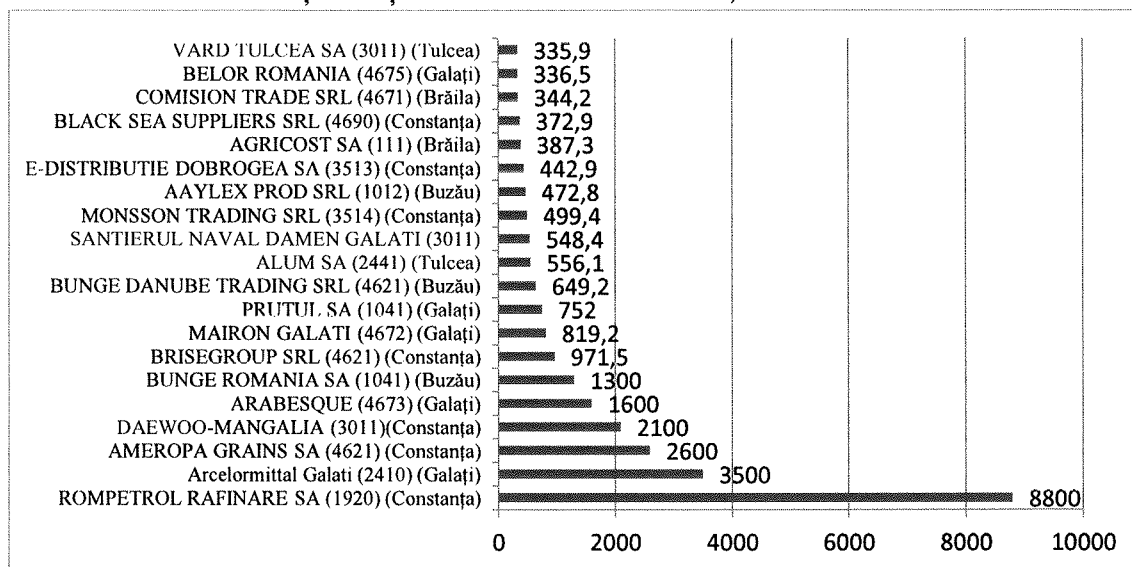

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

În Regiunea Sud-Est, clasamentul primelor 20 de firme după cifra de afaceri (Figura 2.13) poziționează pe primul loc, la mare distanță de celelalte firme, pe SC Rompetrol Rafinare SA (din județul Constanța, cu o cifră de afaceri de 8.800 mld. lei), cod CAEN 1920 “Fabricarea produselor obținute din prelucrarea țițeiului”, urmată la mare distanță de SC ArcelorMittal Galați (județul Galați), cod CAEN 2410 “Producția de metale feroase sub forme primare și de feroaliaje” și de SC Amcropa Grains SA (județul Constanța), cod CAEN 4621 “Comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului neprelucrat”. Se observă că, din top 20 firme în funcție de cifra de afaceri, cele mai multe se regăsesc în județul Constanța (7 firme din cele 20) și Galați (6 firme).

Investigarea **numărului de salariați în cele mai solicitate domenii ocupaționale ale agenților economici** după codurile CAEN în fiecare județ din Macroregiunea 2 relevă că există orientări diferite ale pieței muncii în funcție de particularitățile fiecărui județ, trasate de relief, climă, număr de populație rezidentă, repartizarea pe zone urbane și rurale și altele.

Figura 2.13: Clasamentul primelor 20 de firme din Regiunea Sud-Est după cifra de afaceri obținută și codul CAEN al acestora, anul 2016

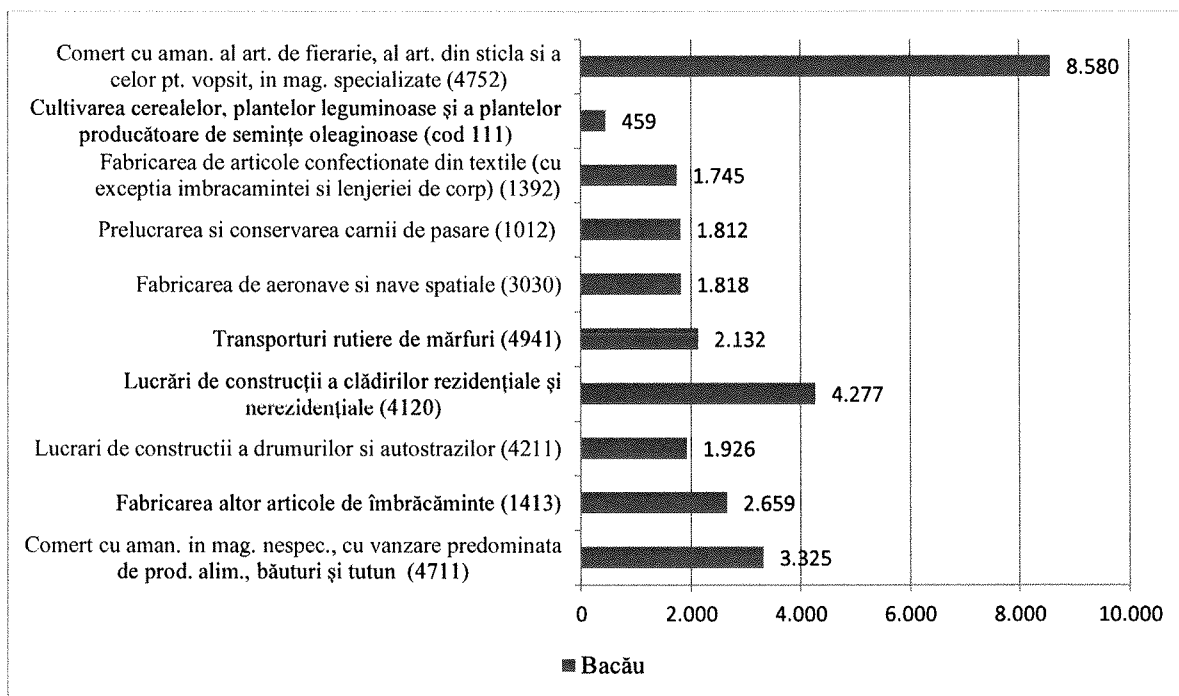

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Concret, în **Regiunea Nord-Est** (Figurile 2.14-2.19), cei mai mulți angajați se regăsesc în următoarele domenii CAEN din fiecare județ:

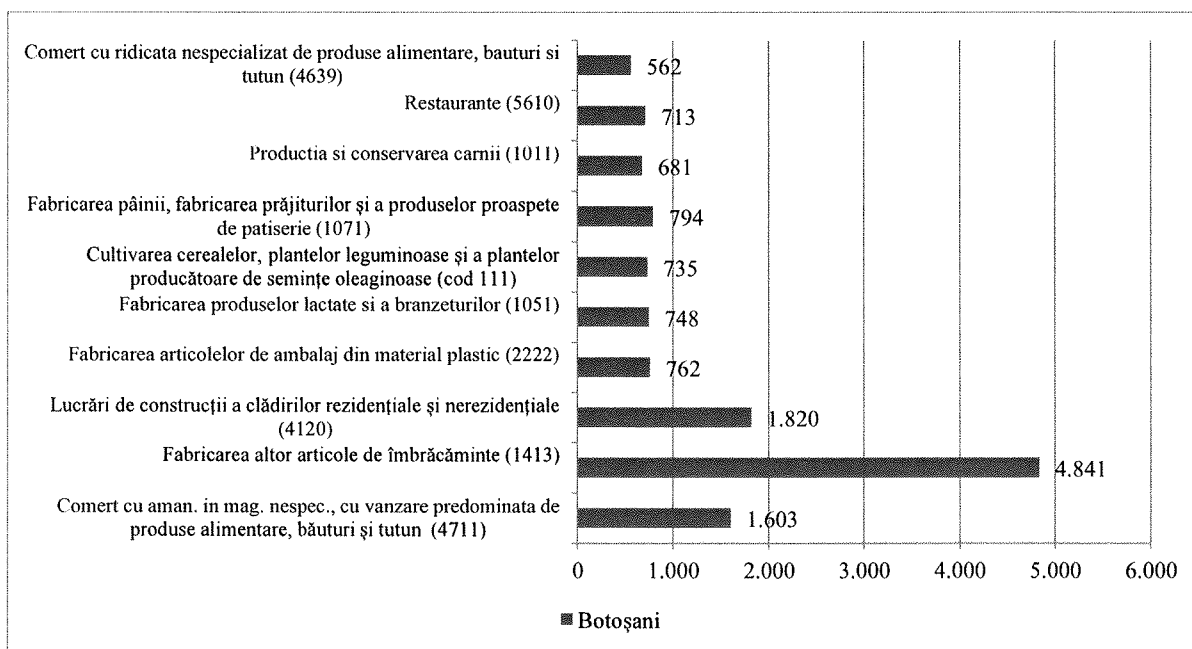
- cod CAEN 4752 “Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și al celor pentru vopsit, în magazine specializate”, în județul Bacău, cu 8.580 angajați;
- cod CAEN 1413 “Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte”, în județul Botoșani, cu 4.841 angajați;
- cod CAEN 4120 “Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale”, în județul Iași, cu 5.789 angajați;
- cod CAEN 4711 “Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun”, în județul Neamț, cu 2.528 angajați;
- cod CAEN 4941 “Transporturi rutiere de mărfuri”, în județul Suceava, cu 6.164 angajați;
- cod CAEN 4711 “Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun”, în județul Vaslui, cu 2.460 angajați.

Figura 2.14: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Bacău, 2016

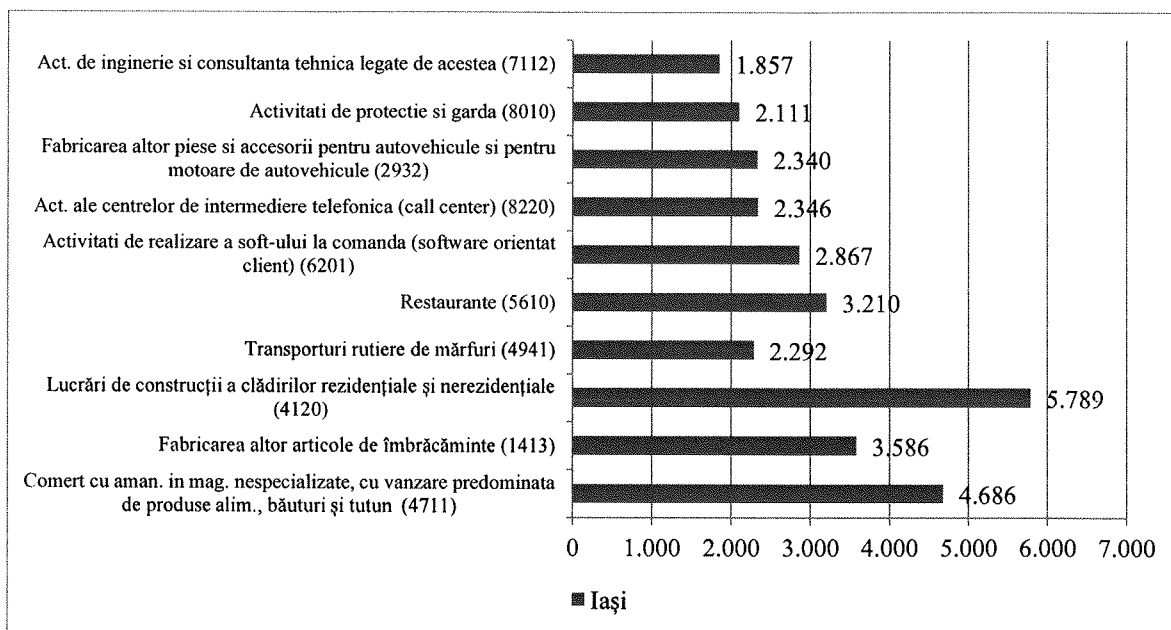
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.15: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Botoșani, 2016

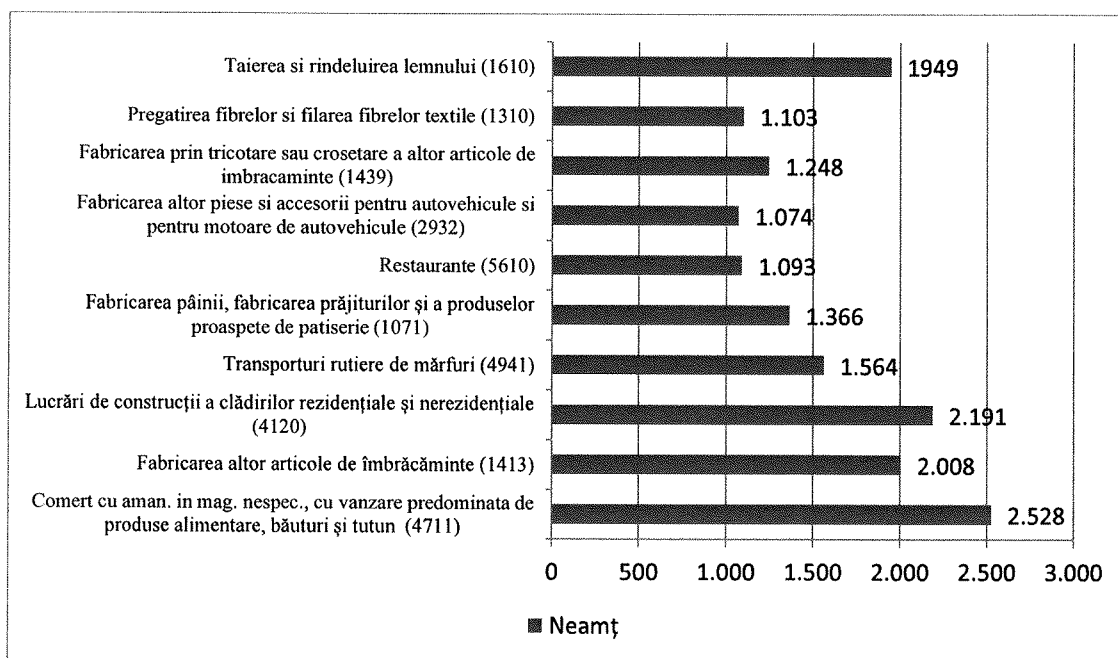
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.16: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Iași, 2016

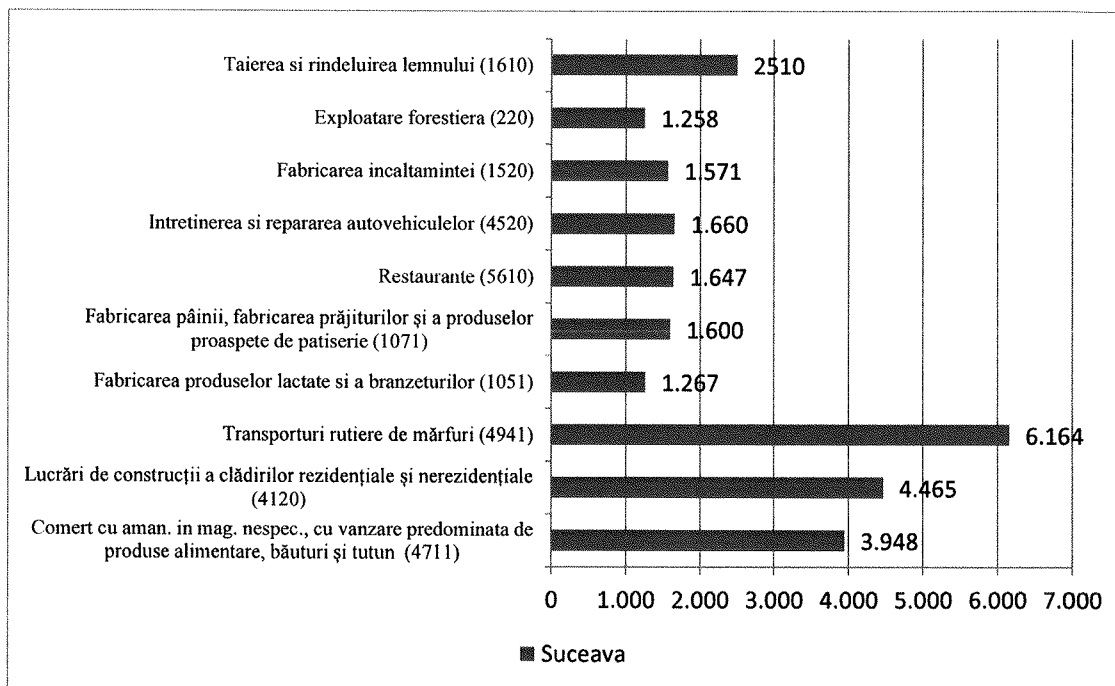
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.17: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Neamț, 2016

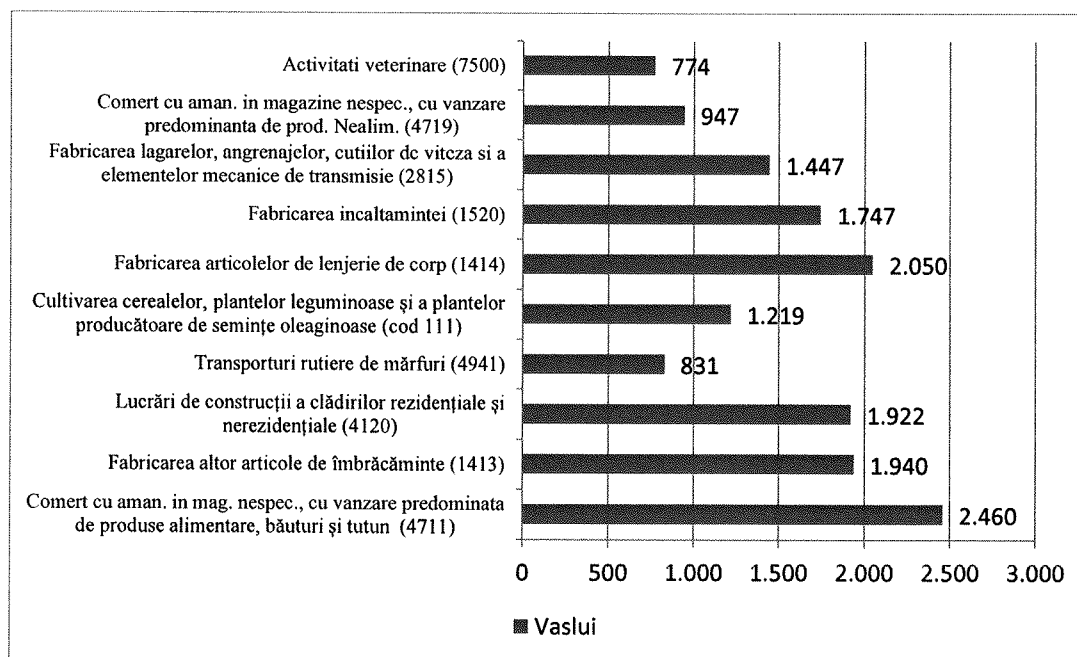
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.18: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Suceava, 2016

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.19: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Vaslui, 2016

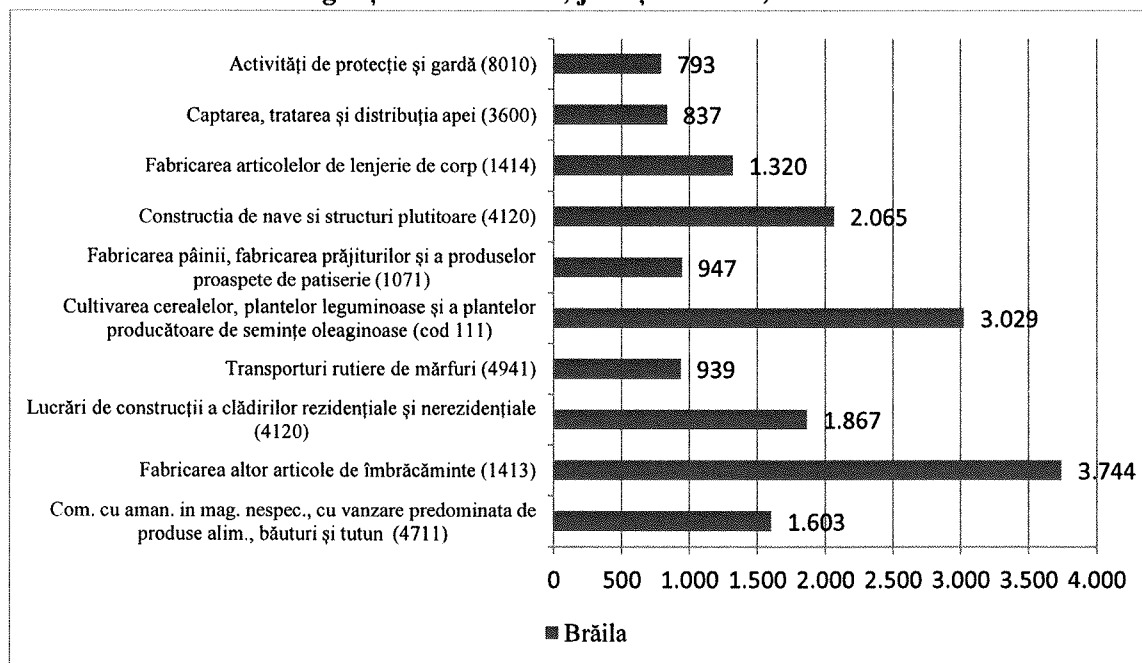
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

În **Regiunea Sud-Est** (Figurile 2.20-2.25), cei mai mulți angajați se regăsesc în următoarele domenii CAEN din fiecare județ:

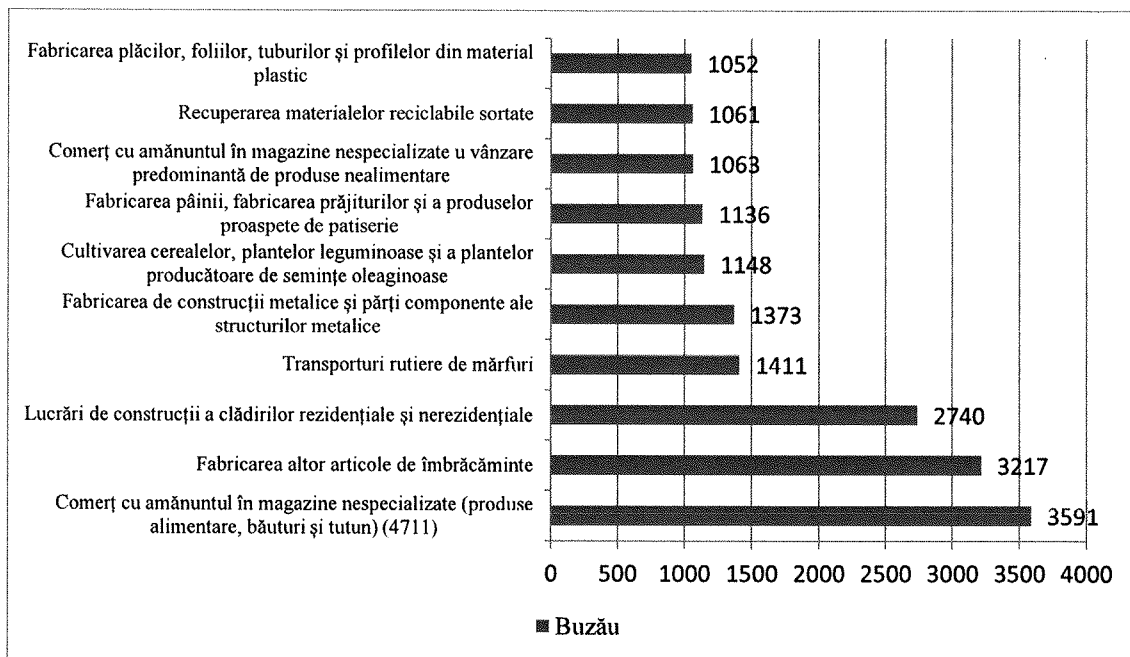
- cod CAEN 1413 “Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte”, în județul Brăila, cu 3.744 angajați;
- cod CAEN 4711 “Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun”, în județul Buzău, cu 3.591 angajați;
- cod CAEN 3011 “Construcția de nave și structuri plutitoare”, în județul Constanța, cu 7.682 angajați;
- cod CAEN 2410 “Producția de metale feroase sub forme primare și de feroaliaje”, în județul Galați cu 6.009 angajați;
- cod CAEN 3011 “Construcția de nave și structuri plutitoare”, în județul Tulcea, cu 3.055 angajați;
- cod CAEN 1413 “Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte”, în județul Vrancea, cu 7.866 angajați.

Figura 2.20: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Brăila, 2016

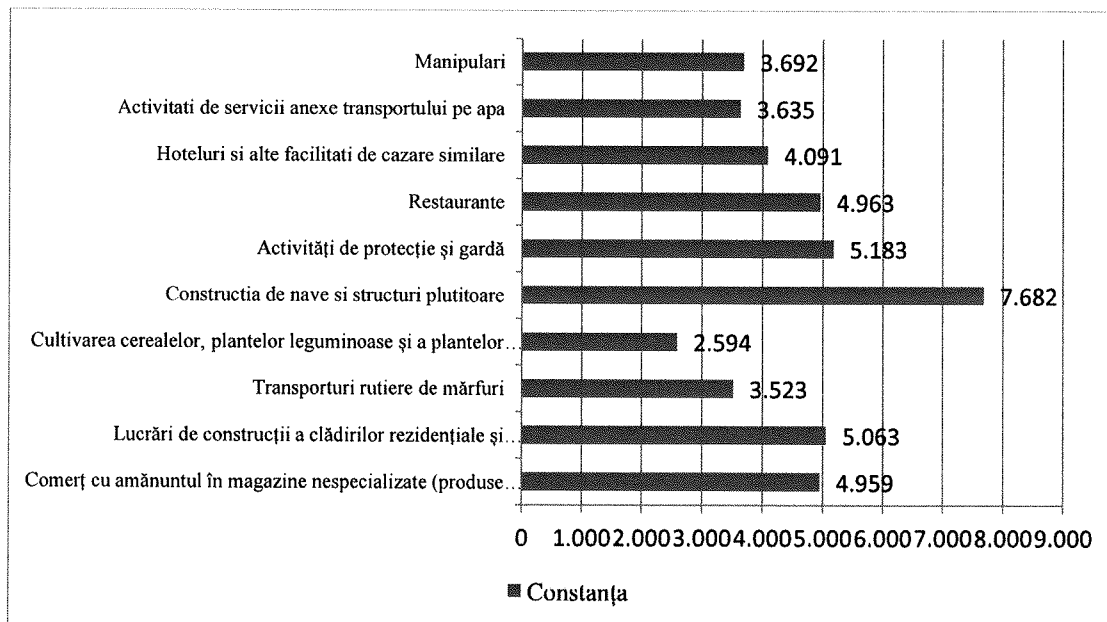
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.21: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Buzău, 2016

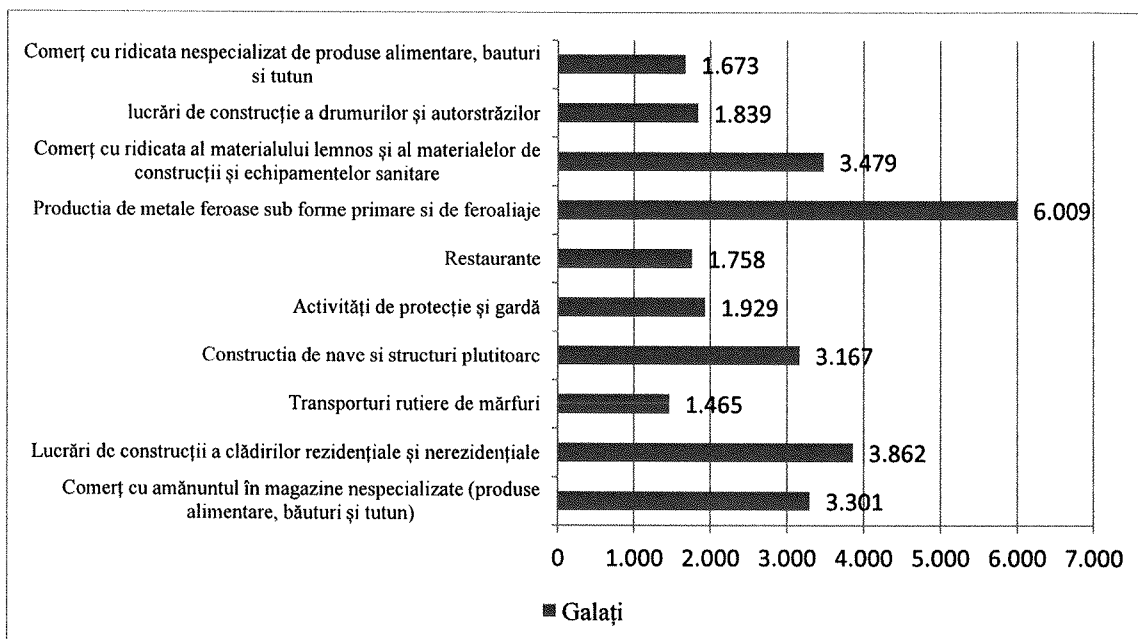
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.22: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Constanța, 2016

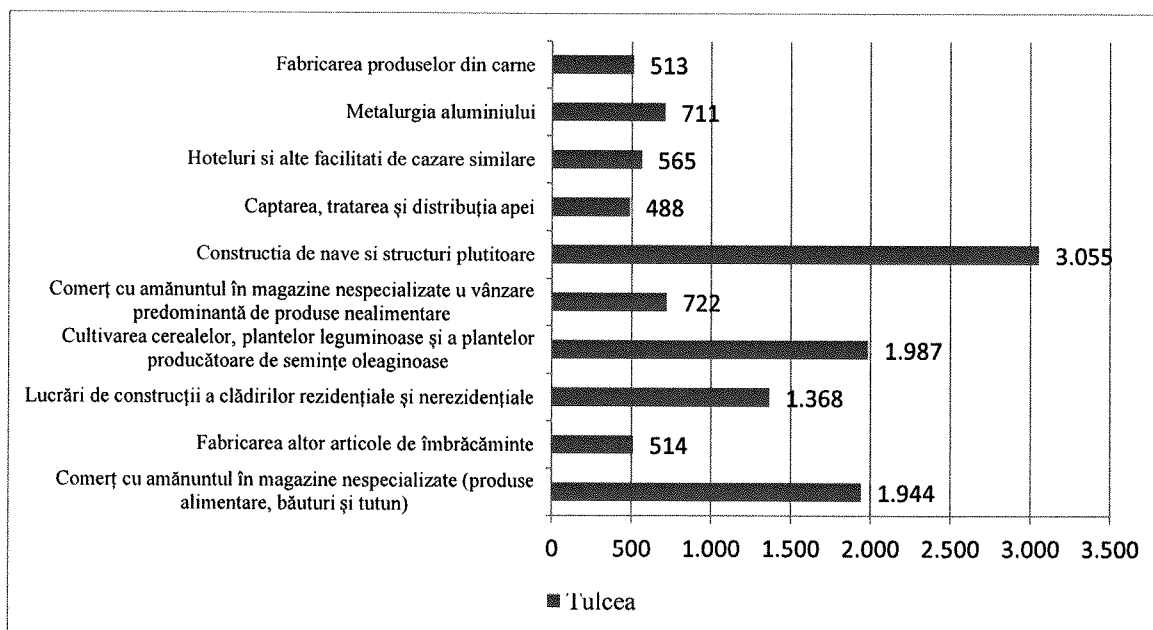
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.23: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Galați, 2016

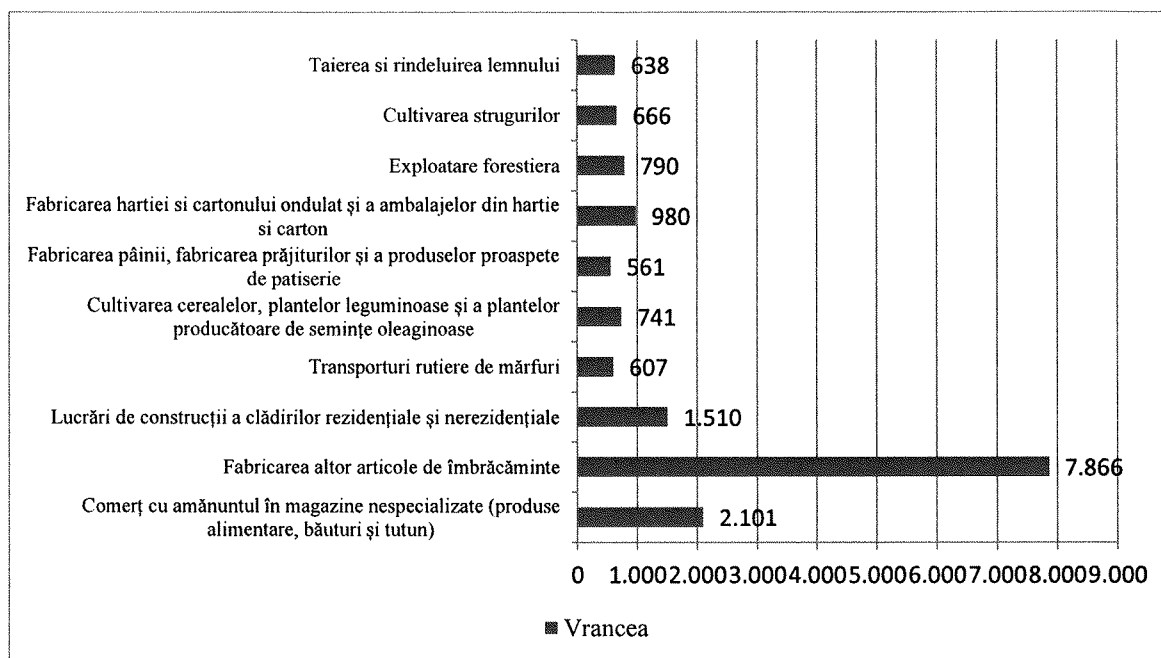
Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.24: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Tulcea, 2016

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Figura 2.25: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Vrancea, 2016

Sursa: Date sintetizate de pe <http://www.topfirme.com/> și prelucrate de autor

Se observă că fiecare județ din Macroregiunea 2 are specificitatea sa pe domenii, fiind orientat cu preponderență pe: comerț cu amănuntul (Bacău, Neamț, Vaslui, Buzău), fabricare îmbrăcăminte (Botoșani, Brăila, Vrancea), lucrări construcții imobiliare (Iași), construcții navale (Constanța, Tulcea), producția de metale feroase (Galați) și transporturi (Suceava).

Prezentând cadrul mediului de afaceri din Macroregiunea 2, a specializărilor dobândite de absolvenții învățământului universitar, dar și domeniile de activitate cu potențial de dezvoltare, se pot contura principalele instrumente standardizate cu impact asupra acestora. Pentru aceasta, realizez în continuare o investigație a principalelor strategii și intervenții realizate în domeniul educației terțiare și a pieței muncii din Macroregiunea 2, distinct pe fiecare regiune în parte.

2.3. Strategii și intervenții dezvoltate pentru învățământul superior cu impact asupra pieței muncii din Macroregiunea 2

Principalele *strategii și intervenții dezvoltate pentru învățământul superior cu impact asupra angajatorilor din Macroregiunea 2* sunt, în primul rând, cele aplicate la nivel național (descrise pe larg în Modulul 51), dar și cele la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, respectiv “Strategia de Dezvoltare Regională Nord-Est 2014-2020” și “Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2014-2020”.

În ce privește *principalele strategii la nivel național cu impact asupra educației terțiare și pieței muncii*, am avut în vedere: “Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCDI) 2014-2020”; “Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020” (SNC); “Strategia Națională pentru Învățământul Terțiar 2015-2020 (SNÎT)” și “Strategia de învățare pe întreg parcursul vieții 2015-2020”.

Ca *intervenții dezvoltate*, se pot înscrie *programele operaționale de accesare a fondurilor europene* prin Acordul de Parteneriat (AP) 2014-2020, programe descrise în cadrul Modulului 51. Este vorba despre programele operaționale: “Programul Operațional Competitivitate 2014-2020 (POC 2014-2020)”, “Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 (POCU 2014-2020)” și “Programul Operațional Regional 2014-2020 (POR 2014-2020)”, destinate cu precădere educației terțiare și pieței muncii.

POC 2014-2020 are ca principală destinație susținerea inovării, parteneriatele dintre instituțiile de învățământ superior și piața muncii, prin realizarea în comun de proiecte de Cercetare-Dezvoltare (CD).

POCU 2014-2020 se adresează capitalului uman pe 7 axe prioritare, dintre care 3 sunt destinate educației terțiare și mediului de afaceri, astfel:

- Axa 1, “Inițiativa locuri de muncă pentru tineri (ILMT)” vizează cele “*trei regiuni în care rata șomajului în rândul tinerilor depășește 25%*, și anume: Regiunea Centru (31,7%), *Regiunea Sud-Est (31,3%)* și Regiunea Sud Muntenia (30,2%), regiuni mai puțin dezvoltate”. Principalul scop al ILMT îl reprezintă “creșterea ocupării tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani [...] cu rezidența în regiunile eligibile (Centru, *Sud-Est* și Sud Muntenia)” (<http://www.fonduri-ue.ro/pocu-2014>);

- Axa 2, “Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs” este destinată celorlalte 5 Regiuni de dezvoltare care nu se regăsesc în Axa 1, respectiv București-Ilfov, Regiunea Nord-Vest, Vest, *Nord-Est* și Sud-Vest Oltenia;
- Axa 3, “Locuri de muncă pentru toți”, are ca scop “îmbunătățirea nivelului de cunoștințe/competențe/aptitudini aferente sectoarelor economice/domeniilor identificate conform SNC și SNCDI ale angajaților” (<http://www.fonduri-ue.ro/pocu-2014>).

POR 2014-2020 susține financiar proiectele ce vizează dezvoltarea competitivității Întreprinderilor Mici și Mijlocii (IMM) în “domeniile considerate a fi cu potențial de dezvoltare economică”, racordate la gradul de dezvoltare economică și socială a regiunilor țării noastre.

Așa cum am prezentat în Modulul 51, **SNCDI 2014-2020** a trasat “**prioritățile de specializare inteligentă**”, stabilite prin Strategia Europa 2020, prin trasarea și dezvoltarea “**domeniilor de competență ridicată**” care pot contribui semnificativ la PIB, și “**prioritățile cu relevanță publică**”. Cele 5 **domenii de competență ridicată**, sunt: “ (1) **Bioeconomia**, ce are în vedere siguranța și optimizarea *produselor alimentare*, dezvoltarea sectoarelor *horticol, forestier, zootehnic și piscicol* sau valorificarea *biomasei și a biocombustibililor*; (2) **Tehnologia informației și a comunicațiilor (TIC), spațiu și securitate**; (3) **Energie, mediu și schimbări climatice**; (4) **Eco-nano-tehnologii și materiale avansate** ce are în vedere stimularea competitivității internaționale a *industrii auto, industrii de echipamente agricole* din România, investițiile în cercetare pentru *combustibili, materiale noi și/sau reciclate, nano-tehnologii*; (5) **sănătate**” (Cristea, 2017b, pp. 54-55).

Cele 3 **domenii de prioritate publică** sunt: (1) “**sănătate**”; (2) “**patrimoniu și identitate culturală**”; (3) “**tehnologii noi și emergente**” (SNCDI, 2014, p. 23).

SNC 2014-2020, plecând de la domeniile de specializare inteligentă conturate prin SNCDI 2014-2020, a stabilit “**10 sectoare economice cu potențial competitiv**”, și anume: “turism și eco-turism; textile/pielărie; lemn și mobilă; industrii creative; industria auto și componente; tehnologia informației și comunicațiilor; procesarea alimentelor și băuturilor; sănătate și produse farmaceutice; energie și management de mediu; bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit, acvacultură), bio-farmaceutică și biotehnologii” (SNC, 2014, p. 8).

Sectoarele economice cu potențial competitiv sunt grupate de către SNC pe 3 “**direcții de politică industrială**”, astfel: “(1) **Sectoare cu rol economic important și cu influență asupra ocupării**, în care au fost încadrate următoarele 4 sectoare: turism și eco-turism; textile/pielărie;

lemn și mobilă; industrii creative; (2) *Dinamică competitivă*, în care au fost incluse 3 sectoare economice: industria auto și componente; tehnologia informației și comunicațiilor; procesarea alimentelor și băuturilor; (3) *Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată*, cu următoarele 3 sectoare: sănătate și produse farmaceutice; energie și management de mediu; bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit, acvacultură), bio-farmaceutică și biotehnologii” (Cristea, 2017b, pp. 55-56).

La nivelul Macroregiunii 2, investigând și centralizând prevederile SNC 2014-2020, distinct pentru fiecare din cele 2 regiuni ale sale (Tabel 2.6), se observă o concentrare a activităților economice în jurul a 2 activități economice după codul CAEN pentru *Regiunea Nord-Est* (respectiv 1610 “Lemn” și 1413 “Îmbrăcăminte”) și 3 sectoare economice pentru *Regiunea Sud-Est* (respectiv 1413 “Îmbrăcăminte”, 3011 “Sector naval” și 5222 “Servicii de transport pe apă”).

Tabel 2.6: “Sectoare economice de importanță regională” la nivelul Regiunilor Nord-Est și Sud-Est, conform SNC 2014-2020

Regiunea de dezvoltare	Cod CAEN	Distribuția județeană
Regiunea Nord-Est	1610 “Lemn” 1413 “Îmbrăcăminte”	2x1* (BC, NT), 1x2* (SV) 1x1* (VS), 1x2* (BT),
Regiunea Sud-Est	1413 “Îmbrăcăminte” 3011 “Sector naval” 5222 “Servicii de transport pe apă”	3x1* (BR, BZ, TL), 1x2* (VR), 3x2* (BR, CT, GL) 2x2* (CT, GL)

Sursa: SNC 2014-2020, p. 11, disponibilă la
http://www.minind.ro/PROPUNERI_LEGISLATIVE/2014/SNC_2014_2020.pdf

În SNC, se arată că, la momentul investigării avantajelor competitive ale județelor țării, în ce privește participarea la exporturi, din cele 7 județe, se regăsea și județul Constanța (cu 5% din exportul României). Din Macroregiunea 2, județele Neamț, Tulcea și Vrancea (din cele 7 județe identificate la nivel național) “nu au exporturi de tehnologie înaltă” (SNC, 2014, p. 11), iar județe precum Brăila, Buzău și Tulcea “se confruntă un risc potențial la nivel social care rezultă din prezența unor companii cu un număr mare de salariați, dar cu performanțe economice relativ slabe” (SNC, 2014, p. 11).

Concret, în cadrul fiecărui județ din cele 2 regiuni de dezvoltare au fost trasate domeniile de specializare inteligentă prin SNC 2014-2020 (Tabel 2.7). Astfel, *oferta angajatorilor din Macroregiunea 2*, la nivelul anului 2013 (anul realizării analizei SNC 2014-2020) a fost aliniată pe *direcția de politică industrială 1, “sectoare cu rol economic important și cu influență asupra ocupării”* (turism și eco-turism; textile/pielărie; lemn și mobilă; industrii creative) în județele:

- Bacău, Botoșani, Brăila, Buzău și Vrancea – pentru *sectorul “textile/pielărie”* prin domeniile *“încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare”* și *“materii textile și articole din acestea”*;
- Bacău și Suceava – pentru sectorul *“lemn și mobilă”* prin domeniul *“produse de lemn, plută și împletituri din nuiele”*.

Pe direcția *“Dinamică competitivă”* (industria auto și componente; tehnologia informației și comunicațiilor; procesarea alimentelor și băuturilor), se înscriu județele Brăila, Constanța și Tulcea, iar pe direcția *“Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată”* (sănătate și produse farmaceutice; energie și management de mediu; bioeconomie, bio-farmaceutică și biotehnologii), județele Iași, Neamț, Vaslui și Constanța.

Tabel 2.7: Specializarea pe “sectoare economice” în cadrul județelor din Regiunile Nord-Est și Sud-Est, conform SNC 2014-2020

Regiunea de dezvoltare	Sectoare economice
Regiunea Nord-Est	<p>“Bacău (produse de lemn, plută și împletituri din nuiele; materii textile și articole din acestea; încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare);</p> <p>Botoșani (materii textile și articole din acestea);</p> <p>Iași (mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de produs);</p> <p>Neamț (produse ale industriei chimice și ale industriilor conexe);</p> <p>Suceava (produse de lemn, plută și împletituri din nuiele);</p> <p>Vaslui (mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de produs)”</p>
Regiunea Sud-Est	<p>“Brăila (mijloace de transport, materii textile și articole din acestea, metale comune și articole din acestea);</p> <p>Buzău (materii textile și articole din acestea, metale comune și articole din acestea);</p> <p>Constanța (mijloace de transport, produse vegetale, animale vii și produse animale);</p> <p>Galați (metale comune și articole din acestea);</p> <p>Tulcea (mijloace de transport);</p> <p>Vrancea (materii textile și articole din acestea)”</p>

Sursa: Extras din SNC 2014-2020, p. 12 (date prelucrate în SNC la nivelul celor din anul 2013)

Analizând oferta educațională a celor 10 universități publice investigate de către experții 1-4 (Modulele 1-4, respectiv Modulele 17-20, sintetizate în Anexa 5) ce își desfășoară activitatea în Macroregiunea 2, constatăm o *racordare a domeniilor de specializare ale acestora* (s-au luat în considerare domeniile de studii aferente anului universitar 2017/2018 pe baza informațiilor prelucrate și sintetizate din “HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului

domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018”) la *domeniile de specializare inteligentă* stabilite prin SNCDI 2014-2020 (Tabel 2.8) și la *domeniile cu potențial competitiv*, stabilite prin SNC 2014-2020 (Tabel 2.9).

Analizând oferta educațională a universităților din Macroregiunea 2 în concordanță cu cele 5 domenii de specializare inteligentă (Tabel 2.8), se poate contura că cele mai multe racordări ale acestora sunt pentru domeniile “Eco-nano-tehnologii și materiale avansate” (9 universități), “Bioeconomie” (8 universități), “Energie, mediu și schimbări climatice” (8 universități) și “Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, spațiu și securitate” (7 universități).

Tabel 2.8: Oferta educațională terțiară la nivelul Macroregiunii 2 în raport cu prioritățile SNCDI 2014-2020

Universități de stat	Domeniile de specializare inteligentă				
	Bioeconomie	Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, spațiu și securitate	Energie, mediu și schimbări climatice	Eco-nano-tehnologii și materiale avansate	Sănătate
REGIUNEA NORD-EST					
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	x	x	x	x	
Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași	x			x	x
Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	x	x	x	x	
Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași					
Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași (USAMV)	x		x	x	x
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	x	x	x	x	
Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	x	x	x	x	
REGIUNEA SUD-EST					
Universitatea „Ovidius” din Constanța	x	x	x	x	x
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	x	x	x	x	x
Universitatea Maritimă din Constanța		x	x	x	
Total	8	7	8	9	4

Sursa: prelucrare autor în baza “HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018”

Identificarea ofertelor educaționale ale universităților de stat din Macroregiunea 2 în raport cu cele 10 sectoare economice cu potențial competitiv stabilite prin SNC 2014-2020 (Tabel 2.9) arată că, în cadrul celor 10 universități analizate de experții 1-4 din cadrul celor 2 regiuni de

dezvoltare, există domenii de studii care corespund priorităților sectoarelor economice cu potențial competitiv stabilite prin SNC 2014-2020 (cel puțin prin titulatura lor), astfel:

- în Regiunea Nord-Est, fiecare din cele 7 universități sunt orientate către cel puțin un domeniu cu potențial competitiv, cum este cazul universităților strict specializate, precum Universitatea de Arte “George Enescu” din Iași și Universitatea de Medicină și Farmacie “Grigore T. Popa” din Iași. În schimb, oferta educațională este racordată la un număr mare de domenii de specializare pentru universitățile compozite, precum Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea Tehnică “Gheorghe Asachi” din Iași, Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava și Universitatea “Vasile Alecsandri” din Bacău;
- în Regiunea Sud-Est, oferta educațională este retransă în jurul celor 3 universități de stat, însă 2 dintre acestea, Universitatea “Ovidius” din Constanța și Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați, acoperă toate cele 10 domenii cu potențial competitiv, iar o universitate, respectiv Universitatea Maritimă din Constanța, este universitate de nișă, specializată pe construcții navale, dar care acoperă 3 din cele 10 sectoare economice;
- domeniul cel mai bine reprezentat în Macroregiunea 2 este cel al “industriilor creative” (8 universități) și “energie și management de mediu” (fiecare cu câte 8 universități ce oferă programe de licență către acestea);
- la polul opus, domeniile spre care sunt orientate cele mai puține universități sunt “textile și pielărie” și “lemn și mobilă” (fiecare cu câte 3 universități ce oferă programe de licență către acestea).

Analizând “sectoarele cu rol economic important și cu influență asupra ocupării”, respectiv primele 4 sectoare: “turism și eco-turism; textile/pielărie; lemn și mobilă; industrii creative”, se poate contura că există o atingere a acestora în Macroregiunea 2, astfel: 5 universități în “turism și eco-turism”; 3 universități spre “textile/pielărie”; 3 universități spre “lemn și mobilă”; și 8 universități spre “industrii creative”.

Tabel 2.9: Racordarea ofertei educaționale terțiare din Macroregiunea 2 în raport cu prioritățile SNC 2014-2020

Universități	Sectoare economice cu potențial competitiv									
	Turism și eco-turism	Textile/ piele	Lemn și mobilă	Industria creative	Industria auto și componente	Tehnologia informației și comunicațiilor	Procesarea alimentelor și a băuturilor	Sănătate și produse farmaceutice	Energie și management de mediu	Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii
REGIUNEA NORD-EST										
Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași	x			x		x			x	x
Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa din Iași								x		x
Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași		x		x	x	x	x		x	x
Universitatea de Arte George Enescu din Iași				x						
Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Ion Ionescu de la Brad din Iași (USAMV)	x						x	x	x	x
Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava	x		x	x	x	x	x		x	
Universitatea Vasile Alecsandri din Bacău				x	x	x	x		x	x
REGIUNEA SUD-EST										
Universitatea Ovidius din Constanța	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Universitatea Dunărea de Jos din Galați	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Universitatea Maritimă din Constanța				x		x			x	
Total universități	5	3	3	8	5	7	6	4	8	7

Sursa: prelucrare autor în baza "HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018".

Per ansamblu, se poate spune că în Macroregiunea 2 este creat cadrul unei influențe favorabile a învățământului superior asupra pieței muncii și dezvoltării economice, în concordanță cu strategiile naționale.

2.4. Evaluarea rezultatelor studiilor experților privind impactul ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2

Aprecierea impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2 se face prin investigarea și sintetizarea principalelor rezultate ale studiilor experților pieței muncii ce au vizat această Macroregiune. Este vorba despre Modulele 17, 18 și 19, pentru Regiunea Nord-Est, și Modulul 20, pentru Regiunea Sud-Est (Anexa 5).

Evaluarea impactului s-a realizat prin aplicarea de chestionare și realizarea de interviuri cu principalii angajatori din fiecare regiune. Reprezentanții angajatorilor ce au participat la sondaj au fost administratorul sau directorul general al companiei, responsabilul de resurse umane sau director operațiuni, iar domeniile de activitate vizate au fost cât mai diversificate (Ciumara, 2017, p. 23; Ciupeanu Călugăru, 2017, p. 61; Drăcea, 2017, p. 59).

Chestionarele au vizat un număr cuprins între 15-21 de întrebări (fiecare expert a avut propria viziune cu privire la structura chestionarului), cu referire, în principal, la: domeniile de studii de care sunt interesați angajatorii; satisfacția cu privire la cunoștințele și competențele dobândite de către aceștia; aspectele cele mai importante urmărite de angajatori la recrutarea angajaților (precum, universitatea/facultatea absolvită, experiența profesională, impresia transmisă la angajare, studii de licență, master sau doctorat); motivele de nemulțumire cu privire la absolvenții de studii superioare; colaborările/parteneriatele încheiate cu universitățile din regiune; dacă s-au confruntat cu o lipsă de calificări pe piața forței de muncă; propuneri de îmbunătățire a calității pregătirii absolvenților.

Pentru *Regiunea Nord-Est*, rezultatele chestionarelor și interviurilor realizate, relevă, în principal, următoarele:

- o creștere a gradului de nemulțumire din partea angajatorilor cu privire la nivelul de pregătire al absolvenților “pe măsură ce scade dimensiunea firmei”. Explicația este dată de faptul că “absolvenții cei mai buni [...] tind să meargă la firmele mai mari” (Ciumara, 2017, p. 27);
- numărul redus al colaborărilor firmelor cu universitățile din Regiune, respectiv “34,6% din totalul respondenților”, din domeniile agricultură, silvicultură și construcții (Ciumara, 2017, p. 27);

- cele mai importante aspecte urmărite de angajatori la recrutarea absolvenților de studii superioare sunt, în ordine, următoarele: “impresia lăsată la interviul de angajare”, “experiența profesională”, “deținerea unei diplome de licență” și “universitatea absolvită” (Ciumara, 2017, p. 28);
- ca nemulțumiri cu privire la recrutarea absolvenților, au fost semnalate “inadecvarea cunoștințelor practice ale absolvenților”, “corelarea insuficientă a cunoștințelor teoretice dobândite în facultate cu multe dintre competențele solicitate de angajatori”, “pregătirea scăzută”, “practica, responsabilitatea și comunicarea” (Ciumara, 2017, pp. 31, 40; Ciupeanu Călugăru, 2017, pp. 63, 66);
- ca propuneri de îmbunătățire a calității pregătirii absolvenților, angajatorii fac referire la calitatea și creșterea orelor de practică, dar și la actualizarea informațiilor deținute de către cadrele didactice și a curriculei, întrucât se consideră de către angajatori că “pașii făcuți (de către universități) în a se adapta pieței forței de muncă sunt prea înceți față de dinamica pieței” (Ciumara, 2017, p. 43), extinderea colaborărilor universități-mediul de afaceri, “dezvoltarea de activități în cadrul școlii centrate pe munca în echipă” (Ciupeanu Călugăru, 2017, p. 72), “dezvoltarea și consolidarea competențelor cheie și soft: capacitatea de înțelegere a procesului de învățare, competențe digitale, cunoașterea unei limbi străine, abilități de comunicare și comunicare în limba maternă”, “elaborarea unor metodologii focalizate de urmărire a inserției profesionale a absolvenților de învățământ superior care să țină seama de specificul domeniilor”, “inițiativa și manifestarea spiritului antreprenorial” (Chilian, 2017, pp. 30, 32, 60).

Pentru *Regiunea Sud-Est*, rezultatele chestionarelor și interviurilor realizate relevă, în principal, următoarele (Drăcea, 2017, pp. 59-71):

- gradul de mulțumire din partea angajatorilor cu privire la nivelul de pregătire al absolvenților este puțin peste 50% dintre firmele incluse în sondaj;
- puțini angajatori oferă activități de internship la finalizarea cărora absolvenții să fie și angajați;
- ca nemulțumiri cu privire la recrutarea și angajarea absolvenților, au fost, de asemenea, în cea mai mare parte tot cu privire la competențele practice dobândite de către aceștia, angajatorii apreciind că “absolvenții nu dispun de deprinderi și abilități practice dezvoltate în timpul studiilor”, “cunoștințele dobândite în timpul studiilor nu sunt satisfăcătoare”, “lipsa abilităților practice fiind cel mai mare aspect negativ

identificat în rândul angajaților”, “lipsa de asumare a responsabilităților”, “lipsa gândirii inovative, lipsa rezistenței la stres și dezorganizarea în activitatea depusă” (Drăcea, 2017, p. 69);

- analiza a fost centrată și pe identificarea concordanței dintre calificările/competențele dobândite de absolvenți și locurile de muncă vacante. Astfel, a fost identificat un oarecare deficit de calificări, “generat de fenomene în lanț”, precum “salarizarea neatractivă” pentru absolvenți, “lipsa dinamismului ofertelor educaționale în concordanță cu piața a condus la fenomenul de migrație al tinerilor” (Drăcea, 2017, p. 71);
- ca propuneri de îmbunătățire a calității pregătirii absolvenților, angajatorii fac referire la “ridicarea nivelului de competențe ale absolvenților și flexibilizarea ofertei educaționale”, “dezvoltarea relațiilor dintre universități și mediul de afaceri” și “introducerea de stagii de practică de lungă durată pentru studenți” (Drăcea, 2017, p. 71).

2.5. Puncte forte și puncte slabe ale propunerilor/recomandărilor de instrumente standardizate dezvoltate de experți pentru evaluarea impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2

Principalele instrumente standardizate propuse de către experți piața muncii pentru cuantificarea impactului ofertelor educaționale asupra angajatorilor din Macroregiunea 2 cu *punctele forte și punctele slabe ale acestora* sunt sintetizate în Tabelul 2.10.

Tabel 2.10: Instrumente standardizate dezvoltate de experți pentru evaluarea impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2 - puncte forte și puncte slabe ale acestora

Instrumentul	Puncte forte	Puncte slabe
Instrumente ce se aplică pentru universități prin determinarea unui “model agregat pentru evaluarea impactului ofertelor educaționale asupra angajatorilor” (Drăcea, 2017, pp. 53-58)		
“Gradul de participare a populației la învățământul superior” (Drăcea, 2017, p. 54)	Este un indicator ce se înscrie în indicatorii educației din cadrul Strategiei Europa 2020, ce arată “rata de tranziție de la	Acest instrument este util doar analizat împreună cu alți indicatori (prin includerea lui în modelul

	<p>învățământul secundar la învățământul terțiar” și ponderea populației cu studii superioare.</p>	<p>agregat propus de către expertul 4).</p>
<p>“Eficiența sistemului de învățământ superior” prin urmărirea ratei de abandon și a ratei de absolvire (Drăcea, 2017, p. 54)</p>	<p>Prin urmărirea <i>ratei de abandon</i>, de asemenea, se înscrie în cadrul indicatorilor educației ai Strategiei Europa 2020. Rata de abandon este utilă pentru investigarea cauzelor care determină părăsirea timpurie a studiilor universitare și aplicarea de măsuri pentru reducerea acestuia. <i>Rata de absolvire</i> este un indicator important pentru oferta educațională ce poate arăta calitatea actului didactic.</p>	<p>Pentru determinarea “eficienței sistemului de învățământ superior”, indicatorii ar trebui extinși și prin urmărirea efortului financiar în procesul educațional (Drăcea, 2017, p. 54)</p>
<p>“Gradul de inserție pe piața muncii a absolvenților de învățământ superior” (Drăcea, 2017, p. 54) sau “Rata de angajare pe posturi corespunzătoare cu studiile absolvite” (Ciumara, 2017, p. 56)</p>	<p>Indicator important pentru universități în special pentru urmărirea <i>matching-ului</i> dintre competențele dobândite de către absolvenți și locurile de muncă ocupate de aceștia (Pissarides, 2010)</p>	<p>“Deși există acest indicator în evaluarea programelor de studii ale facultăților, nu toate facultățile au mecanisme bine conturate pentru urmărirea acestuia” (Cristea, 2017b, p. 68).</p>
<p>“Percepția angajatorilor asupra corelației dintre oferta educațională a universităților și cerințele pieței muncii” (Drăcea, 2017, p. 54)</p>	<p>Asigură cadrul pentru adaptarea și îmbunătățirea continuă a ofertei educaționale</p>	<p>Disponibilitatea redusă a universităților pentru aplicarea de chestionare și/sau realizarea de interviuri sau focus grup și</p>

		asigurarea de follow-up la acestea.
Instrumente standardizate de sine stătătoare		
“Proporția angajaților (absolvenților) considerați supracalificați sau subcalificați” (Ciumara, 2017, p. 55)	Importanță pentru corelarea competențelor dobândite cu piața muncii	Disponibilitatea mai redusă a angajatorilor în urmărirea acestor rezultate
“Rata tranziției la noi ocupații după încheierea perioadei de stagiatură” (Ciumara, 2017, p. 56)	Deosebit de important și inovativ pentru corelarea competențelor dobândite cu piața muncii pe termen lung	Dificultate în urmărire
Indicatorul de “eșec în căutarea unui loc de muncă” (Ciupeanu Călugăru, 2017, p. 58)	Deosebit de important și inovativ pentru inserția pe piața muncii corelat cu gradul de încredere/apreciere al absolventului în calificarea obținută	Dificultate în urmărire
“Indicele de împlinire a așteptărilor” absolvenților	Inovativ pentru gradul de încredere/apreciere al absolventului în calificarea obținută	Dificultate în urmărire, este necesar să se apeleze la specialiști precum sociologi/psihologi

Sursa: sinteză autor în baza rezultatelor studiilor realizate de experți piața muncii, Modulele 17-20

Instrumentele standardizate propuse de către experți pot fi extinse cu următoarele:

- elaborarea în comun cu angajatorii de programe de studii, cu precădere a studiilor de masterat, ce asigură specializarea absolvenților;
- realizarea unei baze de date comune universități-angajatori pentru oferirea canalului de comunicare între aceștia și urmărirea acțiunilor de follow-up;
- accentul pe dezvoltarea de competențe transversale de către universități, precum lucrul în echipă, responsabilizare, dezvoltarea abilității de comunicare.

Aceste instrumente standardizate sunt considerate în aplicarea “*Metodologiei-cadru de evaluare a impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de*

dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate”, descrisă în capitolul următor.

2.6. Rezultatele interviurilor realizate cu principalii angajatori din Macroregiunea 2

Pentru aplicarea Metodologiei-cadru de evaluare a Macroregiunii 2, rezultatele obținute de către experții 1-4 sunt completate de propriile interviuri realizate cu principalii angajatori din Macroregiunea 2, care au răspuns favorabil acestuia. Interviul a avut o durată de 20 minute, fiind realizat prin discuții telefonice cu persoanele responsabile desemnate de către manageri (în principal, din compartimentul de resurse umane al acestora) sau chiar direct cu aceștia (mai puțini).

Întrebările adresate acestora au fost grupate pe 3 mari *“teme de discuții”*, corespunzător criteriilor de evaluare incluse în Metodologia-cadru de evaluare, astfel:

- *în ce măsură angajatorii apreciază “deschiderea universităților către piața muncii”,* prin prisma: “acordurilor și parteneriatelor” stabilite cu universitățile de profil pentru realizarea “stagiilor de practică/internship pentru studenți, acordarea de burse studenților”; cooptarea angajatorilor în “evaluarea programelor de studii” ale universităților de profil, în înființarea de “programe de studii comune angajatori-universități”; aprecierii cu privire la nivelul de pregătire al absolvenților conform cerințele așteptate de către aceștia (orientate pe caracteristicile/sub-criteriile prevăzute la criteriul “C₁: Deschiderea universităților către piața muncii”, Capitol III);
- *în ce măsură angajatorii apreciază că este realizată “armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale” și cu așteptările acestora,* prin prisma: referirilor strategiilor naționale, SNCI și SNC, la domeniile de specializare inteligentă și în ce măsură consideră că ofertele educaționale în domeniu sunt adaptate acestora; referirilor cu privire la implementarea “cerințelor procesului Bologna asupra cunoștințelor și competențelor absolvenților”; aprecierii “impactului strategiilor în domeniul învățământului superior” asupra angajatorilor prin prisma “pregătirii studenților pentru piața muncii” și “adaptarea ofertelor educaționale ale universităților din regiune la nevoile” acestora (orientate pe caracteristicile/sub-criteriile prevăzute la criteriul “C₂: Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii”, Capitol III). Toate aceste discuții

au fost purtate după ce angajatorii au fost întrebați dacă au cunoștințe despre strategiile naționale și procesul Bologna ce se aplică în domeniul învățământului terțiar;

- *în ce măsură angajatorii apreciază că se asigură “cunoștințe și competențe absolvenților conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale”*. În acest sens, au fost adresate întrebări cu privire la: aprecierile competențelor dobândite de către absolvenți, aprecieri formulate în procesul de “*selecție a candidaților la recrutare*”; aprecierile “competențelor de specialitate conform așteptărilor angajatorilor *după angajare*”; aprecierile “competențelor transversale conform așteptărilor angajatorilor *după angajare*”; și aprecieri cu privire la “competențe profesionale/transversale, conform strategiilor la nivel național (competențe antreprenoriale, TIC) stabilite de SNCDI” (orientate pe caracteristicile/sub-criteriile prevăzute la criteriul “C₃: Cunoștințe și competențe absolvenți conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale”, Capitol III).

Răspunsurile primite de la angajatori în urma interviurilor realizate sunt centralizate în Tabelul 2.11 și sunt incluse în capitolul următor în realizarea “Metodologiei-cadru de evaluare a impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate”, alături de aprecierile experților 1-4 în aplicarea chestionarelor și realizarea interviurilor.

Ca limite în răspunsurile primite la interviuri se află gradul de răspuns și disponibilitatea reduse ale angajatorilor în acordarea interviurilor, motivând “lipsa timpului necesar”, “apariția între timp a unor probleme stringente” sau “lipsa pe termen lung a persoanelor cu atribuții (managerilor) în acceptul oferirii informațiilor”.

Tabel 2.11: Răspunsuri la interviurile acordate de angajatorii din Macroregiunea 2

Angajatori participanți la interviu	Teme de discuții
	<i>Aprecierea angajatorilor cu privire la “deschiderea universităților către piața muncii”</i>

- Domeniul “Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și a celor pentru vopsit, în magazine specializate”, întreprindere mijlocie, județul Bacău;
- Domeniul “Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte”, județul Botoșani;
- Domeniile “Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale” și ”Restaurante”, județul Iași;
- Domeniul “Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun”, județul Neamț;
- Domeniul “Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie”, județul Suceava;
- Domeniul “Fabricarea încălțăminte”, județul Vaslui;
- Domeniul “Cultivarea cerealelor, plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase”, județul Brăila;
- Domeniile “Hoteluri și alte facilități de cazare similare”, județul Constanța;
- Domeniul “Tăierea și rindeluirea lemnului”, județul Vrancea.

- Sunt încheiate acorduri/convenții de către cei mai mulți angajatori cu universitățile pentru derularea stagiilor de practică și internship oferite studenților, în principal din județele Iași, Bacău, Constanța. În celelalte județe, angajatorii mai puțin au încheiate astfel de acorduri;
- Foarte puțini angajatori acordă burse studenților, iar o mare parte dintre aceștia nu au resurse financiare suficiente pentru a fi orientate către acestea;
- Foarte puțini angajatori sunt cooptați pentru “evaluarea programelor de studii” ale universităților de profil sau înființarea de “programe de studii comune angajatori-universități” (foarte puțini), aceștia considerându-le totuși importante în relațiile cu angajatorii;
- nivelul de pregătire al absolvenților conform cerințelor așteptate de către angajatori este apreciat ca fiind mediu, fiind necesare îmbunătățiri și actualizări ale curriculei din partea angajatorilor, în special din domeniul agricol.

Aprecierea angajatorilor cu privire la “armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale” și cu așteptările acestora

- La întrebarea dacă au cunoștințe despre strategiile naționale și procesul Bologna ce se aplică în domeniul învățământului superior, un număr restrâns de angajatori cunoșteau prevederile SNC, SNCDI sau cerințele procesului Bologna;
- Aprecierea generală este că “ofertele educaționale nu sunt adaptate pe deplin acestora”, în special pe partea de “cerințe ale procesului Bologna asupra cunoștințelor și competențelor absolvenților”, iar absolvenții nu sunt pe deplin pregătiți pentru piața muncii, întrucât ofertele educaționale ale universităților din regiune nu sunt adaptate la nevoile acestora;
- Se recomandă “metode de predare ancorate în practică”.

Aprecierea angajatorilor cu privire la “cunoștințele și competențele absolvenților conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale”.

- În procesul de “selecție a candidaților la recrutare”, cel mai mult se pune accent pe modul cum se prezintă aceștia la interviu, modul de exprimare, cunoștințe de bază în domeniu, dar și universitatea absolvită (de stat sau privată) și forma de învățământ;
- După angajare, este esențial modul în care aceștia asimilează și aplică în practică cunoștințele de specialitate, “productivitatea și eficiența muncii” fiecărui angajat;

- Pentru aprecierea competențelor transversale, puțin angajatori cunosc la ce se referă acestea, însă cei mai mulți dintre ei consideră esențial modul în care se integrează *în echipă*, modul cum comunică, asumarea răspunderii. Per ansamblu, se constată că absolvenții nu dispun de *competențe TIC*, având carențe pe partea de redactare a unei scrisori de intenție sau de operare a unui soft de specialitate, dar nici de spirit antreprenorial.

Sursa: contribuție autor

CAPITOLUL III

EVALUAREA IMPACTULUI PRIVIND INTERVENȚIILE DIN SISTEMUL EDUCAȚIONAL ASUPRA GRADULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ A MACROREGIUNII 2, A NIVELULUI DE ANGAJARE ȘI A DOMENIILOR SOLICITATE. INSTRUMENTE STANDARDIZATE

70

Obiectivul specific 2 al lucrării de față, *OS2. “Propunerea unor instrumente standardizate pentru evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate”*, regăsit în Fișa de obiective a Modulului, este finalizat în acest ultim capitol.

Pentru aceasta, în baza “*Metodologiei de evaluare a impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*”, construită de autor în cadrul Modulului 51 (Cristea, 2017b, pp. 72-77) și aplicată pentru evaluarea acestui impact pentru Macroregiunea 1, pentru uniformitatea și comparabilitatea evaluărilor, realizez aplicarea aceleiași Metodologii și la nivelul Macroregiunii 2. Pentru aprecierea fiecărui criteriu inclus în metodologie, am în vedere rezultatele studiilor realizate de experți piața muncii 1-16, îndeosebi cele ale experților 1-4 ce au evaluat acest impact pentru Macroregiunea 2 (Anexa 5), completate cu propriile constatări, atât ca urmare a elaborării studiului de față, cât și pe baza răspunsurilor primite la interviurile realizate asupra angajatorilor din Macroregiunea 2.

3.1. Descrierea sintetizată a Metodologiei-cadru de evaluare a impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate

“*Metodologia-cadru de evaluare a impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*” (Anexa 4), denumită în continuare *Metodologie-cadru*, a fost construită de către autor în Modulul 51 (Cristea, 2017b, pp. 72-77). Așa cum recomandă și experții pieței muncii ce au analizat impactul ofertei educaționale asupra angajatorilor, în construirea *Metodologiei de evaluare a acestui impact*, trebuie avut în vedere și mediul social-economic în

care se găsește localizată universitatea, prin realizarea de “analize relativ aprofundate ale contextului socio-economic al regiunilor unde sunt localizate universitățile, bazate pe un set de indicatori specifici referitori la mediul de afaceri și antreprenoriatul regional/local, situația demografică, situația și evoluția pieței muncii, evoluțiile sectoriale și ale diferitelor domenii de activitate” (Chilian, 2017b, p. 69). Aceste analize realizate în cadrul acestui Modul în capitolele anterioare sunt sintetizate și incluse în *Metodologia-cadru*.

71

Sintetizat, *Metodologia-cadru* cuprinde/urmărește următoarele puncte (acestea au fost descrise pe larg în Modulul 51, pp. 72-77):

- **4 criterii generale**, și anume: “C₁: Deschiderea universităților către piața muncii”; “C₂: Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii”; “C₃: Cunoștințe și competențe absolvenți conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale”; și “C₄: Corelarea educației cu piața muncii și gradul de dezvoltare economică”. Aceste criterii au în vedere evaluarea măsurii în care universitățile sunt deschise către piața muncii și sunt aliniate la strategiile existente în domeniu (criteriile C₁ și C₂), măsură finalizată, în principal, prin cunoștințele și competențele dobândite de către absolvenți (C₃), integrate în contextul economic al macrorégiunii (C₄);
- cele 4 criterii generale cuprind un număr total de **20 sub-criterii** ce pot fi considerate **instrumente standardizate** pentru evaluarea interdependenței oferte educaționale-angajatori-mediul economic (Cristea, 2017b, pp. 75-76; Anexa 4);
- evaluarea fiecărui sub-criteriu în parte prin atribuirea unui număr de puncte, denumit **punctaj de semnificație**, evaluat cu note de la 5 la 1, astfel: “5 puncte, semnificație *Excelentă*; 4 puncte, semnificație *Foarte bună*; 3 puncte, semnificație *Bună*; 2 puncte, semnificație *Satisfăcătoare*; 1 punct, semnificație *Nesatisfăcătoare*” (Cristea, 2017b, p. 74);
- evaluarea fiecărui criteriu prin aplicarea la punctajul de semnificație a unui **grad de importanță relativă (r₁-r₄)**, stabilit diferențiat pentru fiecare criteriu, respectiv “r₁ = 0,18; r₂ = 0,28; r₃ = 0,22 și r₄ = 0,32” (Cristea, 2017b, p. 75);
- evaluarea Macrorégiunii 2, prin determinarea **Indicatorului de relevanță (I_r)**, determinat prin însumarea punctajelor obținute de fiecare criteriu, conform ecuației (3.1) (Cristea, 2017b, p. 75).

$$I_r = \sum C_1 \times r_1 + \sum C_2 \times r_2 + \sum C_3 \times r_3 + \sum C_4 \times r_4, \quad (3.1)$$

unde:

I_r - indicatorul de relevanță a strategiilor/intervențiilor dezvoltate;

C_1, C_2, C_3 și C_4 – punctajele fiecărui criteriu, prin determinarea punctajului de semnificație;

r_1, r_2, r_3 și r_4 – coeficienții gradului de importanță relativă asociat fiecăruia din cele 4 criterii”.

72

3.2. Evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate

În baza rezultatelor prezentate în această lucrare în capitolele anterioare, am aplicat *Metodologia-cadru* (regăsită în Anexa 4, construită de autor în Modulul 51) la nivelul Macroregiunii 2, pentru care am apreciat/evaluat fiecare criteriu în parte, așa cum reiese din Tabelul 3.2. Rezultatele regăsite în Tabelul 3.2 sunt justificate în continuare pentru fiecare criteriu în parte.

Criteriul “**C₁: Deschiderea universităților către piața muncii**” este evaluat cu **9 puncte** pentru Macroregiunea 2, în baza următoarelor aprecieri:

- sub-criteriul “**C_{1.1}. Acorduri și parteneriate cu agenți economici (stagii de practică/internship pentru studenți, acordarea de burse studenților din partea mediului de afaceri)**” este apreciat cu **2 puncte**, întrucât, în baza răspunsurilor angajatorilor la chestionarele aplicate de experții 1-4 pentru Regiunile Nord-Est și Sud-Est, dar și a interviurilor proprii realizate, una dintre propunerile angajatorilor pentru îmbunătățirea calității ofertei educaționale o constituie extinderea colaborărilor între universități și angajatori. Toate programele de studii ale universităților cuprind practica de specialitate. Pentru a se depăși problema finanțării în construirea relațiilor de colaborare cu angajatorii (deși nu ar fi un impediment decisiv), universitățile au la îndemână posibilitatea de “aplicare pentru programe de finanțare europeană nerambursabilă destinate stagiilor de practică pentru studenți, licență, master și doctorat, creșterea numărului de programe de practică încheiate cu angajatorii” (Cristea, 2017b, p. 59). De asemenea, se recomandă încheierea de convenții cu angajatorii pentru acordarea de burse celor mai buni studenți, pentru atragerea și motivarea acestora;

- sub-criteriul “C_{1.2}. Evaluarea programelor de studii de către angajatori, programe de studii comune angajatori-universități” este oarecum legat de răspunsurile primite de la angajatori cu privire la relațiile restrânse de colaborare cu universitățile (sunt menționate colaborări cu universitățile din Iași, Bacău și Constanța). Ca atare, se recomandă inițierea și dezvoltarea de module/programe de studii, în special pentru studiile de master, orientate pe specificul activității angajatorilor. Avem în vedere prioritar domeniul agriculturii, fiind una dintre ramurile cu potențial din macroregiune, pentru care angajatorii au semnalat necesitatea unei colaborări cu universitățile în domeniu. De asemenea, se recomandă consultarea angajatorilor cu privire la disciplinele incluse în planurile de învățământ, a conținutului descriptorilor fișelor disciplinelor (curriculei). În baza acestor aprecieri, sub-criteriul C_{1.2} este evaluat cu **2 puncte**;
- sub-criteriul “C_{1.3}. Urmărirea ratei de integrare a absolvenților pe piața muncii conform competențelor obținute” este, de asemenea, apreciat cu **2 puncte**, fiind unul dintre punctele slabe ale universităților din cele 2 regiuni. Universitățile, în principal, apelează la tehnici care nu oferă o imagine integratoare și actualizată asupra parcursului profesional al absolvenților corelat cu competențele obținute, precum Alumni sau prin rețele sociale. *Centrele de Consultare și Orientare în Carieră* existente în cadrul fiecărei universități “ar trebui să fie mai active, vizibile și eficiente în procesul de consiliere și orientare în carieră, cu baze de date actualizate ale absolvenților, în funcție de competențele obținute și pe coduri de clasificare CAEN/COR” (Cristea, 2017b, p. 78);
- pentru aprecierea sub-criteriului “C_{1.4}. Gradul de asigurare cu absolvenți cu studii superioare care răspund cerințelor pieței muncii” am în vedere rezultatele Macroregiunii 2 în privința locurilor de muncă vacante pe domenii de activitate și a numărului de absolvenți pe domenii de specializare. Astfel, la nivelul Macroregiunii 2, ponderea cea mai mare a locurilor de muncă vacante este, în ordine, în domeniile “Sănătate și asistență socială” (28,26%), “Industria prelucrătoare” (22,47%), “Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” (9,47%), “Învățământ” (8,15%) și “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (7,88%) (paragraful 1.3.2). În ce privește situația absolvenților pe *grupe de specializări* conform “Clasificării Internaționale Standard a

Educației (ISCED-F 2013)”, cea mai mare *pondere a absolvenților din totalul specializării la nivelul Macroregiunii 2* a fost, în ordine, în “*Afaceri, administrație și drept*” (25% din totalul Macroregiunii 2), “*Inginerie, prelucrare și construcții*” (22% din totalul Macroregiunii 2) și “*Sănătate și asistență socială*” (13% din totalul Macroregiunii 2) (paragraful 2.1). Cea mai redusă pondere a absolvenților este cea din “*Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare*” (3%), deși această ramură deține cea mai mare pondere a populației ocupate la nivelul Macroregiunii 2 (29% în anul 2016 (a se vedea paragraful 1.2.2). Apreciind aceste rezultate, dar și răspunsurile angajatorilor la interviuri, care consideră că demersurile făcute de universități în adaptarea la cerințele pieței forței de muncă sunt destul de lente “față de dinamica pieței” (Ciumara, 2017, p. 43), se observă o corelare medie a absolvenților cu studii superioare cu cerințele pieței muncii în ce privește oferta de locuri de muncă. În baza acestor aprecieri, sub-criteriul C_{1.4} este evaluat cu **3 puncte**.

Criteriul “**C₂: Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii**” este evaluat cu **15 puncte** pentru Macroregiunea 2, în baza următoarelor aprecieri:

- în privința sub-criteriului “C_{2.1}. Adaptarea/diversificarea ofertei educaționale conform domeniilor de specializare inteligentă prevăzute prin SNCDI și SNC”, cele 10 universități publice din Macroregiunea 2 prezintă o *racordare a domeniilor de specializare ale acestora la domeniile de specializare inteligentă* stabilite prin SNCDI 2014-2020 (Tabel 2.8) și *la domeniile cu potențial competitiv*, stabilite prin SNC 2014-2020 (Tabel 2.9) (paragraful 2.3). Astfel, considerând cele 5 *domenii de specializare inteligentă* (Tabel 2.8), cele mai multe corelări ale ofertei educaționale universitare sunt în domeniile “*Eco-nano-tehnologii și materiale avansate*” (9 universități), “*Bioeconomie*” (8 universități), “*Energie, mediu și schimbări climatice*” (8 universități) și “*Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, spațiu și securitate*” (7 universități). Pe cele 10 *sectoare economice cu potențial competitiv* stabilite prin SNC 2014-2020 (Tabel 2.9), toate cele 10 universități din cadrul Macroregiunii 2 prezintă *domenii de studii care răspund, cel puțin la nivel de titlatură, priorităților sectoarelor economice cu potențial competitiv stabilite prin SNC 2014-2020* (a se vedea paragraful 2.3). În baza acestor aprecieri, sub-criteriul C_{2.1} este evaluat cu **5 puncte**;

- pentru sub-criteriul C_{2.2}. “Impactul schimbărilor produse ca urmare a implementării cerințelor procesului Bologna asupra cunoștințelor și competențelor absolvenților”, aprecierile angajatorilor din Macroregiune relevă că este necesară îmbunătățirea abilităților absolvenților pe partea de comunicare, responsabilitate, lucrul în echipă (paragraf 2.4). În acest sens, se recomandă universităților de a încuraja participarea studenților în mobilități internaționale în cadrul programelor Erasmus, cu o comunicare continuă cu aceștia și cu cadrele didactice/tutorii de la universitățile gazdă cu aprecierea feed-back-ului acestora, de asemenea realizarea de “evaluări pe parcurs ale studenților prin lucrul în echipă, proiecte comune” (Cristea, 2017b, p. 79). În baza acestor aprecieri, sub-criteriul C_{2.2} este evaluat cu **3 puncte**;
- sub-criteriul “C_{2.3}. Impactul strategiilor în domeniul învățământului superior asupra angajatorilor prin prisma pregătirii studenților pentru piața muncii” este apreciat prin răspunsurile primite de la angajatori care consideră că absolvenților le lipsesc competențe practice și alte competențe profesionale și transversale, adaptate la strategiile în domeniu, care determină ca aprecierea pregătirii acestora să nu fie foarte bine evaluată de către angajatorii din regiune. Acest sub-criteriu este apreciat cu **2 puncte**;
- în ce privește sub-criteriul “C_{2.4}. Impactul strategiilor în domeniul învățământului superior asupra angajatorilor prin adaptarea ofertelor educaționale ale universităților din regiune la nevoile pieței muncii”, angajatorii din Macroregiunea 2 consideră că sunt benefice colaborări cu universitățile pentru adaptarea ofertelor lor educaționale la necesitățile pieței muncii. În baza acestor aprecieri, sub-criteriul C_{2.4} este evaluat cu **3 puncte**;
- pentru sub-criteriul “C_{2.5}. Efectuarea de predicții asupra nevoilor pe piața muncii, conform compatibilităților cu strategiile de dezvoltare națională/regională”, la fel ca în Macroregiunea 1, “nu sunt percepute vizibil realizarea de simulări și previzionări cu privire la corelarea ofertelor educaționale cu cerințele pieței muncii și alinierii cu direcțiile de dezvoltare regională” (Cristea, 2017b, p. 80). Aceasta este o apreciere ca fiind unul dintre punctele slabe ale intervențiilor dezvoltate pentru aplicarea strategiilor în domeniu la nivelul tuturor universităților din România (Cristea, 2017a, p. 80). Ca atare, sub-criteriul C_{2.5} este evaluat cu **2 puncte**.

Criteriul C₃: “Cunoștințe și competențe absolvenți conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale”, pentru Macroregiunea 2, este evaluat cu **11 puncte**, astfel:

- pentru sub-criteriul “C_{3.1}. Aprecierile angajatorilor cu privire la competențele absolvenților în *selecția candidaților* la recrutare”, evaluarea acestora este considerată medie, așa cum rezultă din chestionarele aplicate de către experții 1-4 (paragraful 2.4), cât și ca urmare a interviurilor proprii realizate (paragraful 2.6). Sub-criteriul C_{3.1} este evaluat cu **4 puncte**;
- sub-criteriul C_{3.2}. “Asigurarea de competențe de specialitate conform așteptărilor angajatorilor *după angajare*” nu este foarte bine apreciat de către angajatorii din ambele regiuni, apreciindu-se că există o corelare medie a *cunoștințelor teoretice* ale absolvenților cu “competențele solicitate de angajatori” (paragrafele 2.4 și 2.6). Sub-criteriul C_{3.2} este evaluat cu **3 puncte**;
- sub-criteriul C_{3.3}. “Asigurarea de competențe transversale conform așteptărilor angajatorilor *după angajare*” reprezintă unul dintre punctele slabe ale angajatorilor în cele două regiuni, lipsa competențelor transversale constituind una dintre principalele nemulțumiri ale angajatorilor. Concret, este vorba despre “*abilități de comunicare și comunicare în limba maternă*”, “*lipsa de asumare a responsabilităților*”, “*lipsa gândirii inovative, lipsa rezistenței la stres și dezorganizarea în activitatea depusă*”, “*capacitatea de a lucra în echipă*” (paragrafele 2.4 și 2.6). Sub-criteriul C_{3.3} este evaluat cu **2 puncte**;
- sub-criteriul C_{3.4}. “Asigurarea de competențe profesionale/transversale, conform strategiilor la nivel național (competențe antreprenoriale, TIC) stabilite de SNCDI)” este apreciat, de asemenea, sub medie, considerându-se că absolvenții au nevoie de îmbunătățirea competențelor digitale și le lipsește spiritul antreprenorial. Sub-criteriul C_{3.4} este evaluat cu **2 puncte**.

Tabel 3.1: Instrumente standardizate/sub-criterii incluse în criteriul C₄ “Corelarea educației cu piața muncii și gradul de dezvoltare economică” pentru Macroregiunea 2

Nr. crt.	Instrument	Macroregiunea 2			Nivel național				UE-28
		2014	2015	2016	2014	2015	2016	2017	
1.	“Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 de ani” ¹⁾ (%)	18,4	17,6	18,3	25,0	25,6	25,6	26,3	39,9 (2017)
2.	Ținta pentru România 2020 a “Ponderii populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 de ani” ²⁾				26,7				
3.	“Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 25-64 ani” ¹⁾ (%)	12,0	12,1	12,1	15,9	17,2	17,4	17,6	31,4 (2017)
4.	“Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional superior” ¹⁾ (%)	23,1	25,2	24,5	18,1	19,1	18,5	18,1	10,6 (2017)
5.	Ținta pentru România 2020 a “Ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional superior” ²⁾				11,3				
6.	Rata “Not in Education, Employment, or Training (NEETs)”, segmentul de vârstă 18-24 ani ¹⁾ (%)	19,9	20,5	21,3	21,4	22,6	21,9	n.a.	15,2 (2016)
7.	“Rata de ocupare a absolvenților cu studii superioare la 1-3 ani de la absolvire” ¹⁾ pe segmentul de vârstă de la 18-34 ani (%)	73,8	79,9	80,8	74,2	77,1	80,7	n.a.	82,8 (2016)
8.	“Populația activă din punct de vedere economic, studii terțiare, în segmentul de vârstă 25-64 ani” ¹⁾ (mii pers.)	335,1	339,1	335,6	1.612,0	1.733,5	1.740,6	n.a.	74.829,2 (2016)
9.	“Populația activă din punct de vedere economic, studii terțiare, în segmentul de vârstă 25-64 ani” ³⁾ (%)	5,80	5,90	5,88	8,09	8,75	8,83	n.a.	
10.	“Indicator compozit de măsurare a gradului de dezvoltare economică-piața muncii” ⁴⁾	0,713/ 0,756	n.a.	n.a.	1	-	-		-

Sursa: ¹⁾ date extrase și prelucrate de autor de pe Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

²⁾ Indicatorul este prevăzut în Strategia Europa 2020, preluat ca țintă în SNÎT 2015-2020

³⁾ Calcule proprii prin raportarea la numărul populației rezidente conform INS

⁴⁾ Calcule proprii, Tabel 1.11 și Tabel 1.12, sub-paragraful “1.3.1. Determinarea gradului de dezvoltare economică și a nivelului de angajare la nivelul Macroregiunii 2. Locul acestuia în raport cu situația la nivel național și la nivelul regiunilor UE”

Evaluarea criteriului “C₄: Corelarea educației cu piața muncii și gradul de dezvoltare economică” este apreciată în baza datelor sintetizate/calculate de către autor în Tabelul 3.1, astfel:

- Pentru sub-criteriul C_{4.1}. “Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 de ani”, indicator regăsit în Strategia Europa 2020, ținta pentru România pentru anul 2020 este de 26,7%, iar valoarea obținută în anul 2017 la nivel național este de 26,3%, indicator aflat în creștere ușoară față de anii anteriori. Macroregiunea 2 înregistrează o pondere a populației *cu mult sub nivelul național*, fiind chiar *în scădere în anul 2016 (18,3%) față de anul 2014 (18,4%)*, iar anul 2015, a fost de 17,6%. Mai mult, conform datelor regionale raportate de Eurostat, Macroregiunea 2 înregistrează *cel mai scăzut nivel din cele 4 Macroregiuni* ale țării. Ca atare, se acordă **1 punct** pentru acest sub-criteriu;
- Pentru sub-criteriul C_{4.2}. “Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 25-64 ani”, nivelul înregistrat este cu mult sub media națională, fiind de 12,1% în anul 2016, comparativ cu 17,4% la nivel național. Totuși, indicatorul este în creștere ușoară în anul 2016, față de anul 2014 (când a fost 12,0%). De asemenea, conform datelor regionale raportate de Eurostat, Macroregiunea 2 înregistrează *cel mai scăzut nivel din cele 4 Macroregiuni* ale țării (cea mai mare participare fiind pentru Macroregiunea 3, de 23,3%). În baza acestor rezultate, acord **2 puncte** pentru acest sub-criteriu;
- Pentru sub-criteriul C_{4.3}. “Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional superior”, în Macroregiunea 2, *nivelul acesteia este cel mai ridicat din cele 4 macroregiuni* ale țării (24,5% în anul 2016, cel mai redus nivel fiind pentru Macroregiunea 4, de 12,7%), fiind *cu mult peste media la nivel național* (24,5% față de 18,5% în anul 2016) și în creștere față de anii anteriori, de la 21,9% în anul 2012 (Eurostat) la 24,5% în anul 2016. Raportat la nivelul UE, nivelul ratei de abandon a studiilor terțiare în UE-28 a fost de 10,6% în anul 2017. Pentru anul 2020, ținta propusă pentru România este de 11,3%, destul de greu de atins pe fondul acestor rezultate, fără aplicarea unor strategii și intervenții, orientate pe profilul fiecărei regiuni în parte (conform Eurostat, pentru Regiunea Nord-Est rata este puțin mai ridicată față de Regiunea Sud-Est, respectiv 24,7% față de 24,4%). În baza acestor rezultate, acord **1 punct** pentru acest sub-criteriu;
- Pentru sub-criteriul C_{4.4}. “Rata Not in Education, Employment, or Training (NEETs)”, tinerii NEETs reprezintă 21,3% din totalul populației cu vârsta cuprinsă între 18-24 ani la nivelul Macroregiunii 2 în anul 2016, fiind în creștere față de anul 2014, când a fost 19,9%. Comparativ cu media națională, acest indicator este sub nivelul acesteia,

aspect favorabil (21,9% la nivelul anului 2016 la nivel național). Comparativ cu celelalte macroregiuni ale țării, Macroregiunea 2 este pe locul 2 după Macroregiunea 4 (18,8% în anul 2016). Totuși, la nivelul celor 2 regiuni, Regiunea Sud-Est înregistrează un nivel foarte ridicat, de 31,4%, iar Regiunea Nord-Est, de 14,7% (Eurostat). În baza acestor rezultate, acord **4 puncte** pentru acest sub-criteriu;

- Pentru sub-criteriul C_{4.5}. “Rata de ocupare a absolvenților cu studii superioare la 1-3 ani de la absolvire” pe segmentul de vârstă de la 18-34 ani. Macroregiunea 2 este peste nivelul național considerând acest indicator, fiind de 80,8% în anul 2016, față de 80,7% la nivel național și pe locul 2 în topul macroregiunilor țării (după Macroregiunea 3, cu 84,8%). Trendul ratei de ocupare a absolvenților cu studii superioare este în creștere pe perioada 2014-2016, de la 73,8%. Regiunea Nord-Est înregistrează cea mai mare rată de ocupare, de 91,1%, fiind cel mai mare nivel la nivelul celor 8 regiuni ale țării (Eurostat). În baza acestor rezultate, acord **5 puncte** pentru acest sub-criteriu;
- Pentru sub-criteriul C_{4.6}. “Populația activă din punct de vedere economic, studii terțiare, în segmentul de vârstă 25-64 ani”, ponderea acesteia este sub media la nivel național în totalul populației rezidente, fiind de 5,88% în anul 2016, față de 8,83% la nivel național. În baza acestor rezultate, acord **3 puncte** pentru acest sub-criteriu;
- Pentru sub-criteriul C_{4.7}. “Indicator compozit de măsurare grad dezvoltare economică-piața muncii”, Macroregiunea 2 a înregistrat un nivel foarte redus, considerând *nivelul de dezvoltare economică și nivelul de angajare* (apreciat prin rata șomajului și rata de ocupare) fiind de 0,713 în anul 2014 (când s-a considerat rata șomajului, în scădere față de anul 2012), respectiv 0,756 (când s-a considerat rata de ocupare). În baza acestor rezultate, acord **2 puncte** pentru acest sub-criteriu.

Pentru a obține punctajul final al *Indicatorului de relevanță (I_r) pentru Macroregiunea 2*, aplicăm ecuația (3.1) prin ponderarea punctajelor obținute pentru fiecare criteriu (Tabel 3.2) cu coeficienții stabiliți pentru aprecierea gradului de importanță relativă asociat fiecăruia din cele 4 criterii, așa cum rezultă din ecuația (3.2).

$$I_r = \sum C_1 \times r_1 + \sum C_2 \times r_2 + \sum C_3 \times r_3 + \sum C_4 \times r_4 = 9 \times 0,18 + 15 \times 0,28 + 11 \times 0,22 + 18 \times 0,32 = 14,00 \quad (3.2)$$

Tabel 3.2: Evaluare impact oferta educațională-angajatori-grad de dezvoltare economică pentru Macroregiunea 2

Criteriul/ Indicatorul	Sub-criterii/ Instrumente	Punctaj de semnificație (calificativ)					Punctaj obținut $\sum c$	Grad îndeplinire criteriu*
		Excelent (5 pct)	Foarte bine (4pct)	Bine (3p)	Satisfăcător (2 p.)	Nesatisfăcător (1 pct)		
C ₁ : Deschiderea universităților către piața muncii	C _{1.1} . Acorduri și parteneriate cu agenți economici (stagii de practică/internship pentru studenți, acordarea de burse studenților din partea mediului de afaceri)				X		$\sum c_1 = 9$	45%
	C _{1.2} . Evaluarea programelor de studii de către angajatori, programe de studii comune angajatori-universități				X			
	C _{1.3} . Urmărirea ratei de integrare a absolvenților pe piața muncii conform competențelor obținute				X			
	C _{1.4} . Gradul de asigurare cu absolvenți cu studii superioare care răspund cerințelor pieței muncii			X				
C ₂ : Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii	C _{2.1} . Adaptarea/diversificarea ofertei educaționale conform domeniilor de specializare inteligentă, SNCDI și SNC	X					$\sum c_2 = 15$	60%
	C _{2.2} . Impactul schimbărilor produse ca urmare a implementării cerințelor procesului Bologna asupra cunoștințelor și competențelor absolvenților			X				
	C _{2.3} . Impactul strategiilor în domeniul învățământului superior asupra angajatorilor prin prisma pregătirii studenților pentru piața muncii				X			
	C _{2.4} . Impactul strategiilor în domeniul învățământului superior asupra angajatorilor prin adaptarea ofertelor educaționale ale universităților din regiune la nevoile pieței muncii			X				
	C _{2.5} . Efectuarea de predicții asupra nevoilor pe piața muncii, conform compatibilităților cu strategiile de dezvoltare națională/regională.				X			
C ₃ : Cunoștințe și competențe absolvenți conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale	C _{3.1} . Aprecierile angajatorilor cu privire la competențele absolvenților în selecția candidaților la recrutare		X					
	C _{3.2} . Asigurarea de competențe de specialitate conform așteptărilor			X				

80

	angajatorilor după angajare						$\sum C_3 = 11$	55%
	C _{3.3} . Asigurarea de competențe transversale conform așteptărilor angajatorilor după angajare				X			
	C _{3.4} . Asigurarea de competențe profesionale/transversale, conform strategiilor la nivel național (competențe antreprenoriale, TIC) stabilite de SNCDI				X		$\sum C_4 = 18$	51,43%
C ₄ : Corelarea educației cu piața muncii și gradul de dezvoltare economică	C _{4.1} . Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 de ani					X		
	C _{4.2} . Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 20-64 ani				X			
	C _{4.3} . Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional superior					X		
	C _{4.4} . Rata “Not in Education, Employment, or Training (NEETs)”		X					
	C _{4.5} . Rata de ocupare a absolvenților cu studii superioare la 1-3 ani de la absolvire	X						
	C _{4.6} . Populația activă din punct de vedere economic, studii terțiare, în segmentul de vârstă 25-64 ani			X				
	C _{4.7} . Indicator compozit grad dezvoltare economică-piața muncii				X			
Punctaj maxim total							53	53%

* Gradul de îndeplinire se determină prin raportarea punctajului obținut de fiecare criteriu la punctajul maxim posibil al acestuia

Sursa: contribuție proprie, Modul 51

Astfel, conform rezultatelor din Tabelul 3.2, Macroregiunea 2 este evaluată cu 53 puncte din maximul de 100, conform cărora se obține *Indicatorul de relevanță de 14,00 puncte* din maximul de 26,2 de puncte (în situația în care s-ar fi acordat punctajul maxim fiecăruia din cele 4 criterii, la care s-ar fi aplicat coeficienții stabiliți pentru aprecierea gradului de importanță relativă asociat fiecărui criteriu).

Sintetizând, pentru Macroregiunea 2, *cel mai bine apreciat a fost criteriul “C₂: Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii” (60%)*, la fel ca pentru Macroregiunea 1, care a primit însă un punctaj mai mare, de 76% (Cristea, 2017b, pp. 84-85). La polul opus, *cel mai slab apreciat a fost criteriul “C₁: Deschiderea universităților către piața muncii” (45%)*. Comparativ cu Macroregiunea 1, cel mai mic punctaj atribuit a fost de 65% pentru criteriul “C₃: Cunoștințe și competențe absolvenți conform

cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale” (Cristea, 2017b, pp. 84-85).

De asemenea, pentru Macroregiunea 2 există doar 2 sub-criterii cărora li s-a acordat punctajul maxim, și anume: “C_{2.1}. Adaptarea/diversificarea ofertei educaționale conform domeniilor de specializare inteligentă, SNCDI și SNC” și “C_{4.5}. Rata de ocupare a absolvenților cu studii superioare la 1-3 ani de la absolvire”, pe când pentru Macroregiunea 1, a fost acordat punctaj maxim pentru 7 sub-criterii (Cristea, 2017b, pp. 83-85).

Cele mai slabe aprecieri (apreciate cu 1 punct) au fost cele acordate pentru nivelul indicatorilor stabiliți în țintele strategiei Europa 2020, și anume pentru sub-criteriile “C_{4.1}. Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 de ani” și “C_{4.3}. Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional superior”, indicatori care se află pe ultimele locuri din cele 4 macroregiuni ale României, cu mult îndepărtați ca nivel față de țintele stabilite pentru țara noastră. Comparativ cu Macroregiunea 2, cele mai slabe aprecieri au fost de 2 puncte pentru un număr de 5 sub-criterii (Cristea, 2017b, pp. 83-85).

În realizarea acestei evaluări, ca **limite** există subiectivismul aprecierilor datelor calitative prin răspunsurile primite la chestionare și interviuri, dar și eșantionul redus al angajatorilor care au răspuns la acestea.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Conform Fișei de obiective a studiului de față, analiza efectuată în cadrul acestuia are ca *obiectiv general evaluarea gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*. Obiectivul general a fost structurat pe *două direcții de cercetare conform obiectivelor specifice ale studiului (OS)*, și anume: (i) cuantificarea gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate (OS1); (ii) propunerea unor instrumente standardizate pentru evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate (OS2), așa cum au fost stabilite în Fișa de obiective. Pentru realizarea acestor obiective, analiza urmează liniile structurale generale ale studiului realizat de autor pentru Macroregiunea 1 (Modul 51), având aceeași Fișă de obiective, pentru o apreciere unitară (comparabilă) a celor 2 Macroregiuni.

Astfel, primul obiectiv specific (OS1) a fost realizat în cadrul Capitolului I al lucrării, intitulat *“Macroregiunea 2 - repere organizatorico-economice în determinarea gradului de dezvoltare economică corelat cu piața muncii”*. În cadrul acestuia a fost realizată sintetizarea și prezentarea principalelor coordonate organizatorice, sociale și economice ce caracterizează Macroregiunea 2, per ansamblu, dar și la nivelul NUTS II (cele 2 regiuni de dezvoltare, Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Est) și NUTS III (cele 12 județe pe care le cuprind). Cel mai mare număr de unități administrativ-teritoriale (UAT) - respectiv municipii, orașe, comune - este deținut de Regiunea Nord-Est (158 UAT), față de Regiunea Sud-Est (98 UAT). Populația din Macroregiunea 2 este cea mai numeroasă din totalul macroregiunilor țării (28,96% din totalul acesteia), regăsită în pondere mai mare în zona rurală (53,4%) și în Regiunea Nord-Est (56,92%), predominând populația de gen feminin (50,64%). Cel mai mare număr al populației se regăsește în județele Iași și Constanța, iar cel mai mic, în Vaslui și Tulcea. Densitatea generală a populației la nivelul Macroregiunii 2 (79,11 loc./km²) este sub media la nivel național (88,14 loc./km²). În județul Tulcea este înregistrată cea mai mică densitate la nivelul județelor țării (24,13 loc./km²). PIB din Regiunea Nord-Est deținea, la nivelul anului 2016, o pondere ușor mai mare față de Regiunea Sud-Est (10,78% față de 10,58% din PIB la nivel național), poziționându-se pe locul 4, respectiv 6, din cele 8 regiuni de dezvoltare la nivel național. PIB/locuitor la nivelul Macroregiunii 2 (24.666,1 lei în anul 2014) se plasa cu mult sub media la nivel național

(33.552,8 lei), înregistrând cea mai redusă valoare din cadrul macroregiunilor din România.

Regiunea Sud-Est a fost peste media PIB/locuitor din Macroregiunea 2, iar Regiunea Nord-Est s-a situat sub media macroregiunii, deținând și cel mai redus rezultat la nivelul celor 8 regiuni ale țării. Județul Constanța a fost singurul județ în care valoarea PIB/locuitor a depășit nivelul național. Valorile PIB/locuitor la nivelul județelor (Anexa 1) am determinat-o raportând valoarea nominală a PIB la populația rezidentă din cadrul acestora. Raportate la media Macroregiunii, doar 3 județe au depășit media acesteia (24.656,95 lei), și anume Tulcea, Constanța și Iași. **Rata șomajului** în Macroregiunea 2 a fost cea mai mare la nivel național în anul 2016 (6,6%), iar Regiunea Sud-Est a avut rata șomajului mai mare decât cea din Regiunea Nord-Est (6,7% față de 6,5%). Județul Vaslui a înregistrat în anul 2016 cea mai ridicată rată a șomajului (12%) la nivel național. În schimb, **rata șomajului în rândul populației tinere (15-24 ani)** a fost cea mai redusă în Macroregiunea 2 (10%) din cele 4 macroregiuni ale țării. În Regiunea Sud-Est, rata șomajului în rândul tinerilor a fost de două ori mai mare (14,8%) față de cea din Regiunea Nord-Est (7,5%). **Câștigul mediu lunar net** în Macroregiunea 2 s-a situat sub cel înregistrat la nivel național, fiind cea mai redusă valoare din totalul macroregiunilor țării (1.722 lei în anul 2016). Deși populația din Macroregiunea 2 este cea mai numeroasă din totalul macroregiunilor țării (28,96%), **numărul mediu al salariaților** reprezintă aproximativ 22% din media la nivel național.

În baza acestor indicatori, am calculat un *Indicator compozit (I_c) de evaluare a gradului de dezvoltare economică a Macroregiunii 2* (măsurat prin Produsul Intern Brut pe locuitor la nivelul Macroregiunii și structurilor sale administrative și organizatorice, regiuni și județe), *corelat cu nivelul de angajare* (măsurat prin rata șomajului și rata de ocupare) și *cu domeniile solicitate de către angajatori* (apreciate prin statistica angajatorilor, a angajaților și locurilor de muncă vacante). I_c a fost propus de către autor în cadrul Modulului 51 și a fost determinat pentru Macroregiunea 1. Datele arată că indicatorii incluși în determinarea Indicelui compozit la nivelul Macroregiunii 2 au înregistrat rezultate nefavorabile raportate la media națională pentru toți indicatorii utilizați. *Indicatorul compozit (I_c)* pentru Macroregiunea 2 a înregistrat valori mai mari atunci când a fost inclusă rata de ocupare față de situația în care s-a considerat rata șomajului. Aceste diferențe apar din existența categoriei NEETs, respectiv a persoanelor care “nu sunt înregistrate cu șomaj și nici nu sunt integrate pe piața muncii”. *Indicele compozit (I_c) considerând rata șomajului* pentru Macroregiunea 2 a fost cu 28,7% sub media națională ($I_c=0,713$), ca și cele două regiuni ale sale - cu 34,9% pentru Regiunea Nord-Est și cu 22%

pentru Regiunea Sud-Est. Județul Constanța este singurul județ din macroregiune care se situează peste media națională cu 35,9% ($I_c=1,359$). Toate celelalte 11 județe sunt sub nivelul întregii țări, cele mai mici grade de dezvoltare fiind în Vaslui (Regiunea Nord-Est), cu 59,1% sub media națională și Buzău (Regiunea Sud-Est), cu 47,2% sub media națională. **Indicele compozit (I_c) considerând rata de ocupare** pentru Macroregiunea 2 a fost cu 24,4% sub media națională ($I_c=0,756$), ca și ambele regiuni ale sale (Regiunea Nord-Est cu 25,5%, iar Regiunea Sud-Est cu 10,5%). Și în această situație, Județul Constanța a fost singurul județ din macroregiune cu rezultate peste media la nivel național cu 15,3% ($I_c=1,153$). Toate celelalte 11 județe au fost sub nivelul întregii țări, cele mai mici grade de dezvoltare fiind în Vaslui (Regiunea Nord-Est), cu 44,4% sub media națională și Vrancea (Regiunea Sud-Est), cu 31,1% ($I_c=0,689$). La nivelul UE, în statistica Eurostat în ce privește PIB/locuitor ca medie procentuală din PIB/locuitor al UE-28, Regiunea Sud-Est este poziționată în fața Regiunii Nord-Est, ocupând locul 263, în anul 2014, și 252, în anul 2015. Regiunea Nord-Est a fost situată pe ultimul loc între regiunile României, situându-se aproape de finalul acestuia, respectiv locul 282 din totalul de 287 regiuni, cu o medie a PIB/locuitor din media UE-28 de 34%. Per ansamblu, **în Macroregiunea 2 ponderea angajaților** nu este corelată în totalitate cu **numărul angajatorilor pe domenii de activitate**, unde pe primele locuri s-au situat “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor”, “Industria prelucrătoare”, “Construcții”, în ce privește angajatorii, și “Agricultura, silvicultura și pescuitul”, “Industria prelucrătoare” și “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor”, în ce privește angajații. În “Agricultură, silvicultură și pescuit” a existat o pondere de 4,45% dintre angajatorii din Regiunea Nord-Est și 5,90% dintre angajatorii din Regiunea Sud-Est. La nivelul ambelor regiuni, “agricultura, silvicultura și pescuitul” a deținut ponderea cea mai mare a populației ocupate de 31% în Regiunea Nord-Est și 25% în Regiunea Sud-Est, ceea ce subliniază cadrul unei posibile specializări în zona bio-economică, una dintre specializările inteligente identificate în SNC 2014-2020. Creșterea populației ocupate civile în anul 2016 față de anul 2008 a fost înregistrată pentru următoarele ramuri de activitate: “informații și comunicații”; “activități de spectacole, culturale și recreative”; “alte activități de servicii”, precum și “activități profesionale, științifice și tehnice”. Reducerea numărului de persoane civile ocupate pe perioada 2008-2016 a fost în: “producția și furnizarea de energie electrică și termică”, “industria extractivă”, “agricultura, silvicultura și pescuitul”, “tranzacții imobiliare” și “intermedieri financiare”. Oferta de muncă disponibilă, respectiv **locurile de muncă vacante** la nivelul Macroregiunii 2 (9.808 locuri de

muncă vacante), cele mai multe au fost în domeniile “Sănătate și asistență socială” (28,26%), “Industria prelucrătoare” (22,47%), “Administrația publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” (9,47%), “Învățământ” (8,15%) și “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor” (7,88%).

În cea de-a doua parte a lucrării a fost descris cadrul învățământului terțiar din Macroregiunea 2, a instituțiilor de învățământ superior ce funcționează în această zonă, cu principalele oferte educaționale și măsura în care ofertele lor educaționale sunt racordate la principalele strategii naționale (SNC, SNCDI, SNÎT) și regionale. Astfel, în anul universitar 2017/2018, la nivelul Macroregiunii 2 existau 17 universități, dintre care 11 universități de stat și 6 private. Cele 11 universități de stat cuprindeau împreună 86 facultăți, dintre care 7 universități în Regiunea Nord-Est, cu un număr de 52 facultăți (peste 60% la nivelul Macroregiunii), și 4 universități în Regiunea Sud-Est, cu un număr de 34 facultăți. Pe grupe de specializări conform ISCED-F 2013, la nivelul anului 2015 (date INS), cea mai mare pondere a absolvenților din totalul specializării la nivelul Macroregiunii a fost în “Afaceri, administrație și drept” (25% din totalul Macroregiunii 2 și 17,5% din situația acestora la nivel național), “Inginerie, prelucrare și construcții” (22% din totalul Macroregiunii 2 și 23,72% din nivelul național), “Sănătate și asistență socială” (13% din totalul Macroregiunii 2 și 25% din nivelul național). Cea mai mică pondere a absolvenților la nivelul Macroregiunii 2 a fost cea din “Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare” (3%), deși această ramură reprezintă cea mai mare pondere a populației ocupate la nivelul Macroregiunii 2, de 29% în anul 2016. La nivel internațional, în clasamentul “Ranking Web or Webometrics” realizat în luna ianuarie 2018, universitățile din Macroregiunea 2 au înregistrat ranking-uri cuprinse între locul 3 la nivel național (Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași) și locul 97 (Universitatea de Arte “George Enescu” din Iași). La nivel european, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași se situa pe locul 471, iar la nivel mondial pe locul 1162.

De asemenea, a fost prezentată și o radiografie a pieței muncii (angajatori și angajați) pe principalele domenii de activitate și pe cele mai bune rezultate ale angajatorilor din fiecare județ, apreciate prin identificarea lor după cifra de afaceri și profitul obținut. Rezultate favorabile ale pieței muncii în ce privește numărul agenților economici, cifra de afaceri și profitul obținut, dar și numărul de angajați, atât ca număr, cât și ca pondere la nivel național, sunt obținute în județul Constanța (pentru Regiunea Sud-Est), urmat de județul Iași (pentru Regiunea Nord-Est). Investigarea numărului de salariați în cele mai solicitate domenii ocupaționale ale agenților

economici după codurile CAEN în fiecare județ din Macroregiunea 2 a relevat că fiecare județ din Macroregiunea 2 are specificitatea sa pe domenii CAEN, fiind orientat cu preponderență pe: comerț cu amănuntul (Bacău, Neamț, Vaslui, Buzău), fabricare îmbrăcăminte (Botoșani, Brăila, Vrancea), lucrări construcții imobiliare (Iași), construcții navale (Constanța, Tulcea), producția de metale feroase (Galați) și transporturi (Suceava).

În ce privește racordarea ofertelor educaționale ale universităților din Macroregiunea 2 la strategiile naționale, observăm că pentru cele 5 domenii de specializare inteligentă (SNCDI 2014-2020), cele mai multe racordări ale acestora sunt pentru “Eco-nano-tehnologii și materiale avansate” (9 universități), “Bioeconomie” (8 universități), “Energie, mediu și schimbări climatice” (8 universități) și “Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, spațiu și securitate” (7 universități). În raport cu cele 10 sectoare economice cu potențial competitiv stabilite prin SNC 2014-2020, am sintetizat următoarele: în Regiunea Nord-Est, fiecare din cele 7 universități au fost orientate către cel puțin un domeniu cu potențial competitiv (cum este cazul universităților strict specializate, precum Universitatea de Arte “George Enescu” din Iași și Universitatea de Medicină și Farmacie “Grigore T. Popa” din Iași), iar oferta educațională este racordată la un număr mare de domenii de specializare pentru universitățile compozite (Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea Tehnică “Gheorghe Asachi” din Iași, Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava și Universitatea “Vasile Alecsandri” din Bacău); în Regiunea Sud-Est, oferta educațională este retransă în jurul celor 3 universități de stat, însă 2 dintre acestea (Universitatea “Ovidius” din Constanța și Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați) acoperă toate cele 10 domenii cu potențial competitiv, iar o universitate (Universitatea Maritimă din Constanța) este universitate de nișă, specializată pe construcții navale, dar care acoperă 3 din cele 10 sectoare economice. Analizând “sectoarele cu rol economic important și cu influență asupra ocupării”, respectiv “turism și eco-turism; textile/pielărie; lemn și mobilă; industrii creative”, se poate contura că există o transpunere a acestora în Macroregiunea 2, astfel: 5 universități în “turism și eco-turism”; 3 universități spre “textile/pielărie”; 3 universități spre “lemn și mobilă”; și 8 universități spre “industrii creative”.

Impactul ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2 a fost completat de evaluarea rezultatelor studiilor experților (experții 1-4, Modulele 17-20) privind reliefarea punctelor forte și a punctelor slabe ale instrumentelor standardizate identificate de către aceștia și sinteza propriilor rezultate și interviuri realizate cu angajatorii reprezentativi din macroregiune.

În ultima parte a lucrării a fost aplicată *Metodologia pentru evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional asupra gradului de dezvoltare economică a macroregiunii, a nivelului de angajare și a domeniilor solicitate*, construită de către autor în cadrul Modulului 51. Pentru fundamentarea *Metodologiei-cadru* am aplicat aceeași procedură de evaluare utilizată în cadrul Modulului 51 pentru evaluarea Macroregiunii 1 (Cristea, 2017b) cu măsurarea a 4 **criterii generale**, și anume: “C₁. Deschiderea universităților către piața muncii; C₂. Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii; C₃. Cunoștințe și competențe absolvenți conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale; C₄. Corelarea educației cu piața muncii și gradul de dezvoltare economică”. Astfel, Macroregiunea 2 a primit **53 de puncte** din maximum de 100 puncte, pentru care s-a obținut “**Indicatorul de relevanță**” de **14,00 puncte** din totalul maxim de 26,2 de puncte. Cel mai bine apreciat a fost criteriul “C₂: Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii” (60%), iar cel mai slab apreciat a fost criteriul “C₁: Deschiderea universităților către piața muncii” (45%). Punctajul maxim de 5 puncte a fost acordat doar pentru 2 sub-criterii, și anume: “C_{2.1}. Adaptarea/diversificarea ofertei educaționale conform domeniilor de specializare inteligentă, SNCDI și SNC” și “C_{4.5}. Rata de ocupare a absolvenților cu studii superioare la 1-3 ani de la absolvire”. Cele mai slabe aprecieri (evaluate cu 1 punct) au fost acordate pentru nivelul indicatorilor stabiliți în țintele strategiei Europa 2020, și anume pentru sub-criteriile “C_{4.1}. Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 de ani” și “C_{4.3}. Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional superior”, indicatori care se află pe ultimele locuri din cele 4 macroregiuni ale României, cu mult îndepărtați ca nivel față de țintele stabilite pentru țara noastră.

Ca recomandări adresate universităților din Macroregiunea 2 pentru îmbunătățirea rezultatelor lor, se înscriu: pentru a se depăși problema finanțării în construirea relațiilor de colaborare cu angajatorii, universitățile au la îndemână posibilitatea de “aplicare pentru programe de finanțare europeană nerambursabilă destinate stagiilor de practică pentru studenți, licență, master și doctorat, creșterea numărului de programe de practică încheiate cu angajatorii”; încheierea de convenții cu angajatorii pentru acordarea de burse celor mai buni studenți, pentru atragerea și motivarea acestora; inițierea și dezvoltarea de module/programe de studii, în special pentru studiile de master, orientate pe specificul activității angajatorilor (prioritar fiind domeniul agriculturii, una dintre ramurile cu potențial din macroregiune, pentru care angajatorii au semnalat necesitatea unei colaborări cu universitățile în domeniu); consultarea angajatorilor cu

privire la disciplinele incluse în planurile de învățământ, a conținutului descriptorilor fișelor disciplinelor (curriculei); Centrele de Consultare și Orientare în Carieră existente în cadrul fiecărei universități “ar trebui să fie mai active, vizibile și eficiente în procesul de consiliere și orientare în carieră, cu baze de date actualizate ale absolvenților, în funcție de competențele obținute și pe coduri de clasificare CAEN/COR”; încurajarea aplicării studenților pentru mobilități internaționale în cadrul programelor Erasmus, cu o comunicare continuă cu aceștia și cu cadrele didactice/tutorii de la universitățile gazdă cu aprecierea feed-back-ului acestora; de asemenea realizarea de “evaluări pe parcurs ale studenților prin lucrul în echipă, proiecte comune”; sprijinul pentru îmbunătățirea competențelor profesionale/transversale ale studenților (competențe TIC, antreprenoriale). Per ansamblu, se recomandă aplicarea de strategii coerente și unitare care să susțină și să stimuleze racordarea ofertelor educaționale universitare la cerințele angajatorilor, dar și atingerea Țintelor stabilite prin strategia Europa 2020.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Cărți și articole științifice

1. Cowell, F., 2003. *"Theil, Inequality and the Structure of Income Distribution"*, London School of Economics and Political Science, Discussion Paper, Nr. DARP 67, http://eprints.lse.ac.uk/2288/1/Theil,_Inequality_and_the_Structure_of_Income_Distribution.pdf
2. Gini, C., 1912. *"Variabilità e mutabilità"*. Reprinted in Pizetti, E.; Salvemini, T., eds. (1955). *Memorie di metodologica statistica*. Rome: Libreria Eredi Virgilio Veschi
3. Goschin, Z., Constantin, D. L., Roman, M., Ileanu, B., 2008. *"The Current State and Dynamics of Regional Disparities in Romania"*, Romanian Journal of Regional Science, Vol. 2, Nr. 2, pp. 81-105
4. Hirschmann, A., 1964. *"The Paternity of an Index"*. American Economic Review, 54(5), 761, http://grundrisse.org/copyright_violations/Paternity_of_an_Index.pdf
5. Pissarides, C. A., 2010, Equilibrium in the Labour Market with Search Frictions, Nobel Prize in Economics documents 2010-9, Nobel Prize Committee
6. Zaman, G, Goschin, Z., Vasile, V., 2013. *"Evoluția dezechilibrelor teritoriale din România în contextul crizei economice"*, Revista Română de Economie, 2.46, pp. 20-39, <http://revecon.ro/articles/2013-2/2013-2-2.pdf>

Rapoarte, analize, strategii

7. Chilian, M. N., 2017. *"Analiza impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor. Studiu realizat la nivelul universităților 7-9"*, Modul 19, Academia Română, proiect SIPOCA 3, Rezultatul "Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor"
8. Ciumara, T., 2017. *"Analiza impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor. Studiu realizat la nivelul Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași, Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău"*, Modul 17, Academia Română, proiect SIPOCA 3, Rezultatul "Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor

intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor”

9. Ciupeanu Călugăru, E. D., 2017. *”Analiza impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor. Studiu realizat la nivelul universităților 4-6”*, Modul 18, Academia Română, proiect SIPOCA 3, Rezultatul ”Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor”
10. Comisia Europeană, 2016. *RCI 2016 Score Cards*, disponibil la http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/201701_regional_competitiveness2016.pdf
11. Cristea, M., 2017a. *”Metodologie de evaluare a impactului strategiilor/intervențiilor dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior asupra ofertelor educaționale ale universităților, la nivelul universităților”*, Modul 49, Academia Română, proiect SIPOCA 3, Rezultatul ”Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor”
12. Cristea, M., 2017b. *”Analiză privind dezvoltarea economică a macroregiunii 1 (nord-vest și centru), nivelul de angajare și domeniile solicitate. Propuneri/recomandări de instrumente standardizate pentru evaluarea impactului privind intervențiile din sistemul educațional”*, Modul 51, Academia Română, proiect SIPOCA 3, Rezultatul ”Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor”
13. Drăcea, R., 2017. *”Analiza impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor. Studiu realizat la nivelul universităților 10-12”*, Modul 20, Academia Română, proiect SIPOCA 3, Rezultatul ”Studiu de impact realizat al strategiilor și al diferitelor intervenții dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior, asupra ofertelor educaționale ale universităților și asupra angajatorilor”
14. Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, *Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015 – 2020*, disponibil la: [https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2016/strategii/Strategie_i nv_tertiar_2015_2020\(1\).pdf](https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2016/strategii/Strategie_i nv_tertiar_2015_2020(1).pdf)

15. Patronatul Investitorilor Autohtoni din România, PIAROM, 2016. *Studiu privind analiza forței de muncă la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României*, <http://www.piarom.ro/category/publicatii/>
16. *Strategia Națională pentru Competitivitate*, SNC 2014-2020, disponibil la http://www.minind.ro/PROPUNERI_LEGISLATIVE/2014/SNC_2014_2020.pdf

Legislație

17. HG nr. 789/2011 privind aprobarea Metodologiei de evaluare în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii, Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 569 din 10 august 2011
18. HG nr. 929/2014 de aprobare a Strategiei naționale de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020 (SNCDI 2020), Monitorul Oficial al României nr. 785/28 octombrie 2014;
19. HG 81/2017, pentru modificarea și completarea Strategiei naționale de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 929/2014, Monitorul Oficial al României nr. 155/2017;
20. HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018, Monitorul Oficial al României, nr. 230/4 aprilie 2017
21. Metodologia și indicatorii propuși pentru clasificarea universităților din România, 29 decembrie 2017, disponibilă la <https://www.edu.ro/sites/default/files/proiect%20metodologie%20clasificare%20universitati.pdf>
22. Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32003R1059>

Web-site-uri

23. Eurostat, *NUTS - Nomenclature Of Territorial Units For Statistics*, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/principles-and-characteristics>
24. Eurostat, *Database*, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
25. Fonduri Europene Structurale și de Investiții, <http://www.fonduri-ue.ro/pocu-2014>

26. Institutului Național de Statistică al României, baza de date Tempo-online,
<http://statistici.insse.ro/shop/>
27. Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/caen>
28. Ranking web of universities, disponibil la
<http://www.webometrics.info/en/Europe/Romania?sort=asc&order=Presence%20Rank%2A>
29. Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior,
http://www.anc.edu.ro/?page_id=610
30. Top firme, <http://www.topfirme.com/>

LISTA ABREVIERILOR ȘI ACRONIMELOR

AP – Acord de Parteneriat
CAEN - Clasificarea activităților din economia națională
CD - Cercetare-Dezvoltare
COR – Codul Ocupațiilor din România
HG – Hotărâre de Guvern
ICR - Index al Competitivității Regionale
ILMT - Inițiativa locuri de muncă pentru tineri
IMM – Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS - Institutul Național de Statistică
ISCED-F - International Standard Classification of Education - Fields
NACE - Nomenclatorul Activităților din Comunitatea Europeană
NEETs - Not in Education, Employment, or Training
NUTS - Nomenclatura Unităților Teritoriale pentru Statistică
NUTS - eng. Nomenclature of Territorial Units for Statistics
OS - Obiective Specifice
PIB - Produsul Intern Brut
PIAROM - Patronatul Investitorilor Autohtoni din România
POC - Programul Operațional Competitivitate
POCU - Programul Operațional Capital Uman
POR - Programul Operațional Regional
R_o - Rata de ocupare
RCI - Regional Competitiveness Index
S_{ml} - Salariul mediu lunar net;
SNC - Strategia Națională pentru Competitivitate
SNCDI - Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare
SNÎT - Strategia Națională pentru Invățământul Terțiar
TIC – Tehnologia Informației și a Comunicațiilor
UAT - Unități administrativ-teritoriale
UE – Uniunea Europeană
UM - unitatea de măsură

LISTA TABELELOR

Tabel 1.1: Macroregiunea 2, compoziția NUTS

Tabel 1.2: UAT la nivelul Macroregiunii 2 comparativ cu nivelul național, anul 2017

Tabel 1.3: Tabel 1.3: Dinamica populației rezidente la nivel național, detaliat pentru Macroregiunea 2, perioada 2012-2016, la 1 iulie (U.M. nr. persoane)

Tabel 1.4: Evoluția PIB pe regiunile României, 2012-2016

Tabel 1.5: Macroregiunea 2, PIB/locuitor în structură NUTS, 2012-2014 (U.M. lei)

Tabel 1.6: Rata șomajului pe macroregiuni și în structura UAT, Macroregiunea 2, 2012-2016

Tabel 1.7: Evoluția ratei șomajului tinerilor, 15-24 ani, pe macroregiuni și în structură (NUTS II) la nivelul Macroregiunii 2, 2008-T2 2017

Tabel 1.8: Câștigul mediu net lunar pe macroregiuni și în structură, Macroregiunea 2, 2012-2016

Tabel 1.9: Numărul mediu al salariaților pe macroregiuni și în structură (NUTS II), Macroregiunea 2, 2012-2016

Tabel 1.10: Indicatori pentru determinarea indicelui compozit la nivelul Macroregiunii 2, în structură și comparativ cu nivelul național, 2012/2014

Tabel 1.11: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata șomajului) (I_c), 2012/2014

Tabel 1.12: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata de ocupare) (I_c), 2012/2014

Tabel 1.13: Regiunile din România în clasamentul regiunilor UE-28, 2014/2015

Tabel 1.14: Regiunile Nord-Est și Sud-Est în clasamentul ICR, 2016

Tabel 1.15: Populația ocupată pe activități CAEN rev. 2, Macroregiunea 2, 2008 și 2016

Tabel 1.16: Gradul de concentrare și indicii inegalităților la nivelul județelor Macroregiunii 2, anii 2012 și 2014

Tabel 2.1: Universitățile, facultățile și numărul de studenți în cadrul Macroregiunii 2, pe forme de proprietate, anul 2016

Tabel 2.2: Situația nominală a universităților și numărul facultăților, Regiunile Nord-Est și Sud-Est, an universitar 2017/2018

Tabel 2.3: Orientarea ofertelor educaționale pe principalele domenii fundamentale ale universităților din Regiunea Nord-Est

Tabel 2.4: Orientarea ofertelor educaționale pe principalele domenii fundamentale ale universităților din Regiunea Sud-Est

Tabel 2.5: Clasamentul universităților de stat din Macroregiunea 2 la nivel național și internațional

Tabel 2.6: “Sectoare economice de importanță regională” la nivelul Regiunilor Nord-Est și Sud-Est, conform SNC 2014-2020

Tabel 2.7: Specializarea pe “sectoare economice” în cadrul județelor din Regiunile Nord-Est și Sud-Est, conform SNC 2014-2020

Tabel 2.8: Oferta educațională terțiară la nivelul Macroregiunii 2 în raport cu prioritățile SNCDI 2014-2020

Tabel 2.9: Racordarea ofertei educaționale terțiare din Macroregiunea 2 în raport cu prioritățile SNC 2014-2020

Tabel 2.10: Instrumente standardizate dezvoltate de experți pentru evaluarea impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor din Macroregiunea 2 - puncte forte și puncte slabe ale acestora

Tabel 2.11: Răspunsuri la interviurile acordate de angajatorii din Macroregiunea 2

Tabel 3.1: Instrumente standardizate/sub-criterii incluse în criteriul C₄ ”Corelarea educației cu piața muncii și gradul de dezvoltare economică” pentru Macroregiunea 2

Tabel 3.2: Evaluare impact oferta educațională-angajatori-grad de dezvoltare economică pentru Macroregiunea 2

LISTA FIGURILOR

Figura 1.1: Dinamica populației rezidente pe județe, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), perioada 2012-2016, la 1 iulie

Figura 1.2: Densitatea generală a populației, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), 2015

Figura 1.3: PIB/locuitor la nivel național și în structura UAT, Macroregiunea 2, 2012/2014

Figura 1.4: Dinamica ratei șomajului la nivelul NUTS III, Regiunea Nord-Est (stânga) și Regiunea Sud-Est (dreapta), 2012-2016

Figura 1.5: Câștigul salarial mediu net lunar la nivelul NUTS III, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), 2012-2016

Figura 1.6: Numărul mediu al salariaților la nivelul NUTS III, Regiunile Nord-Est (stânga) și Sud-Est (dreapta), 2012-2016

Figura 1.7: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata șomajului) (I_c), 2012/2014

Figura 1.8: Indicele compozit la nivelul Macroregiunii 2 (considerând Rata de ocupare) (I_c), 2012/2014

Figura 1.9: Dimensiunile ICR 2016, Regiunile Nord-Est și Sud-Est

Figura 1.10: Numărul întreprinderilor active CAEN Rev.2, Macroregiunea 2, Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Est, anul 2016

Figura 1.11: Populația ocupată (CAEN Rev.2), Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Est, 2016

Figura 1.12: Populația ocupată (CAEN Rev.2), Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Est, 2016

Figura 2.1: Repartizarea studenților pe forme de învățământ în Macroregiunea 2, 2014-2016

Figura 2.2: Repartizarea studenților pe forme de învățământ în Regiunea Nord-Est, 2016

Figura 2.3: Repartizarea studenților pe forme de învățământ în Regiunea Sud-Est, 2016

Figura 2.4: Repartizarea studenților pe județe, Macroregiunea 2, 2014-2016

Figura 2.5: Repartizarea absolvenților din Macroregiunea 2 pe grupe de specializări (ISCED-F 2013), anul 2015

Figura 2.6: Repartizarea absolvenților pe grupe de specializări (ISCED-F 2013), Regiunile Nord-Est și Sud-Est, anul 2015

Figura 2.7: Numărul agenților economici repartizați pe județe în Macroregiunea 2, 2016

Figura 2.8: Numărul angajaților în Macroregiunea 2, pe județe, 2016

Figura 2.9: Ponderea la nivel național a angajatorilor și angajaților din județele Macroregiunii 2, 2016

Figura 2.10: Repartizarea cifrei de afaceri obținută de angajatori la nivelul județelor Macroregiunii 2, 2016

Figura 2.11: Repartizarea profitului obținut de angajatori la nivelul județelor Macroregiunii 2, 2016

Figura 2.12: Clasamentul primelor 20 de firme din Regiunea Nord-Est după cifra de afaceri obținută și codul CAEN al acestora, anul 2016

Figura 2.13: Clasamentul primelor 20 de firme din Regiunea Sud-Est după cifra de afaceri obținută și codul CAEN al acestora, anul 2016

Figura 2.14: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Bacău, 2016

Figura 2.15: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Botoșani, 2016

Figura 2.16: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Iași, 2016

Figura 2.17: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Neamț, 2016

Figura 2.18: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Suceava, 2016

Figura 2.19: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Vaslui, 2016

Figura 2.20: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Brăila, 2016

Figura 2.21: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Buzău, 2016

Figura 2.22: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Constanța, 2016

Figura 2.23: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Galați, 2016

Figura 2.24: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Tulcea, 2016

Figura 2.25: Repartizarea numărului de angajați în primele 10 domenii CAEN ale agenților economici, județul Vrancea, 2016

LISTA ANEXELOR

ANEXA 1. PIB/locuitor la nivel național, Macroregiunea 2, NUTS II și NUTS III, 2014/2012

ANEXA 2. Clasificarea universităților din România după forma de proprietate, la nivelul Macroregiunii 2, sub incidența Legii Educației Naționale nr. 1/2011

ANEXA 3. Universitățile și facultățile de stat din Regiunile Macroregiunii 2, pentru anul universitar 2017/2018

ANEXA 4. Metodologia cadru de evaluare a impactului strategiilor/intervențiilor dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior asupra ofertelor educaționale ale universităților din România, la nivel național

ANEXA 5. Universitățile de stat investigate de către experții 1-4 pentru evaluarea impactului strategiilor/intervențiilor dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior asupra ofertelor educaționale ale universităților din România, la nivelul Macroregiunii 2

ANEXA 1

PIB/locuitor la nivel național, Macroregiunea 2, NUTS II și NUTS III, 2014/2012

Anul	2014			2012		
Macroregiune/ Regiune/Județ	PIB (mil. lei)	Nr. populație rezidentă	PIB/loc* (lei)	PIB (mil. lei)	Nr. populație rezidentă	PIB/loc* (lei)
Macroregiunea 2	142408,7	5.775.601	24.656,95	126250	5.818.277	21.698,86
Județul Bacău	12836,5	605.815	21.188,81	12612,4	612.186	20.602,24
Județul Botoșani	6629,9	401.287	16.521,59	5966,6	408.567	14.603,72
Județul Iași	20604,2	784.596	26.260,9	17586,6	774.124	22.718,07
Județul Neamț	8843	460.834	19.189,12	8310,6	466.644	17.809,29
Județul Suceava	12249,3	631.587	19.394,48	11103,4	632.985	17.541,33
Județul Vaslui	6006,5	389.992	15.401,6	5825,1	392.306	14.848,36
Regiunea Nord-Est	67169,4	3.274.111	20.515,31	61404,7	3.286.812	18.682,15
Județul Brăila	7357,1	310.228	23.715,14	6951,9	371.691	18.703,44
Județul Buzău	9431,1	438.799	21.492,98	8740	447.156	19.545,75
Județul Constanța	33901,5	683.912	49.569,97	26694,1	684.222	39.013,8
Județul Galați	12649,1	526.530	24.023,51	11316,9	532.796	21.240,59
Județul Tulcea	5151,6	207.198	24.863,17	4899,4	211.117	23.207,04
Județul Vrancea	6748,9	334.823	20.156,62	6243	338.483	18.444,06
Regiunea Sud-Est	75239,3	2.501.490	30.077,79	64845,3	2.531.465	25.615,72
Nivel Național	668143,6	19.916.451	33552,80	595367,3	20.060.182	29679,10

*calculat autor

Sursa: Prelucrare autor în baza datelor sintetizate de pe INS, <http://statistici.insse.ro>

ANEXA 2

Clasificarea universităților din România după forma de proprietate, la nivelul Macroregiunii 2, sub incidența Legii Educației Naționale nr. 1/2011

NR. CRT.	UNIVERSITĂȚI	Forma de proprietate	CATEGORIA	EXPLICAȚII
Universități din Regiunea Nord-Est				
1.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	De stat	I	Cercetare avansată și educație
2.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași	De stat	I	Cercetare avansată și educație
3.	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	De stat	I	Cercetare avansată și educație
4.	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	De stat	II	Educație și creație artistică
5.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" din Iași (USAMV)	De stat	II	Educație și cercetare științifică
6.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	De stat	III	Educație
7.	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	De stat	III	Educație
8.	Universitatea "Apollonia" din Iași	Privată	III	Educație
9.	Universitatea "Mihail Kogalniceanu" din Iași	Privată	III	Educație
10.	Universitatea "Petre Andrei" din Iași	Privată	III	Educație
11.	Universitatea "George Bacovia" din Bacău	Privată	III	Educație
Universități din Regiunea Sud-Est				
12.	Universitatea "Ovidius" din Constanța	De stat	II	Educație și cercetare științifică
13.	Academia Navală "Mircea cel Bătrân" din Constanța	De stat	II	Educație și cercetare științifică
14.	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	De stat	II	Educație și cercetare științifică
15.	Universitatea Maritimă din Constanța	De stat	III	Educație
16.	Universitatea "Andrei Șaguna" din Constanța	Privată	III	Educație
17.	Universitatea "Danubius" din Galați	Privată	III	Educație

Sursa: Sinteză realizată de autor în baza informațiilor oferite pe MEN, www.edu.ro, Conform HG 789/2011

ANEXA 3

Universitățile și facultățile de stat din Regiunile Macroregiunii 2, pentru anul universitar 2017/2018

NR. CRT.	REGIUNI/UNIVERSITĂȚI	Facultăți
Regiunea Nord-Est		
1.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facultatea de Biologie 2. Facultatea de Chimie 3. Facultatea de Drept 4. Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor 5. Facultatea de Educație Fizică și Sport 6. Facultatea de Filosofie și Științe Politice 7. Facultatea de Fizică 8. Facultatea de Geografie și Geologie 9. Facultatea de Informatică 10. Facultatea de Istorie 11. Facultatea de Litere 12. Facultatea de Matematică 13. Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației 14. Facultatea de Teologie Ortodoxă 15. Facultatea de Teologie Romano-Catolică
2.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facultatea de Medicină 2. Facultatea de Medicină Dentară 3. Facultatea de Farmacie 4. Facultatea de Bioinginerie Medicală
3.	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facultatea de Automatică și Calculatoare 2. Facultatea de Inginerie Chimică și Protecția Mediului 3. Facultatea de Construcții și Instalații 4. Facultatea de Construcții de Mașini și Management Industrial 5. Facultatea de Electronică, Telecomunicații și Știința Informației 6. Facultatea de Inginerie Electrică, Energetică și Informatică Aplicată 7. Facultatea de Hidrotehnică, Geodezie și Ingineria Mediului 8. Facultatea de Mecanică 9. Facultatea de Știința și Ingineria Materialelor 10. Facultatea de Textile - Pielărie și Management Industrial 11. Facultatea de Arhitectură „G. M. Cantacuzino”
4.	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice 2. Facultatea de Teatru 3. Facultatea de Arte Vizuale și Design
5.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași (USAMV)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facultatea de Agricultură 2. Facultatea de Horticultură 3. Facultatea de Zootehnie

103

6.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	<p>4. Facultatea de Medicină Veterinară</p> <p>1. Facultatea de Educație Fizică și Sport</p> <p>2. Facultatea de Inginerie Alimentară</p> <p>3. Facultatea de Inginerie Electrică și Știința Calculatoarelor</p> <p>4. Facultatea de Inginerie Mecanică, Mecatronică și Management</p> <p>5. Facultatea de Istorie și Geografie</p> <p>6. Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării</p> <p>7. Facultatea de Silvicultură</p> <p>8. Facultatea de Drept și Științe Administrative</p> <p>9. Facultatea de Științe Economice și Administrație Publică</p> <p>10. Facultatea de Științe ale Educației</p>
7.	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	<p>1. Facultatea de Inginerie</p> <p>2. Facultatea de Litere</p> <p>3. Facultatea de Științe ale Mișcării, Sportului și Sănătății</p> <p>4. Facultatea de Științe</p> <p>5. Facultatea de Științe Economice</p>
Regiunea Sud-Est		
8.	Universitatea „Ovidius” din Constanța	<p>1. Facultatea de Litere</p> <p>2. Facultatea de Teologie</p> <p>3. Facultatea de Istorie și Științe Politice</p> <p>4. Facultatea de Drept și Științe Administrative</p> <p>5. Facultatea de Științe ale Naturii și Științe Agricole</p> <p>6. Facultatea de Educație Fizică și Sport</p> <p>7. Facultatea de Științe Aplicate și Inginerie</p> <p>8. Facultatea de Matematică și Informatică</p> <p>9. Facultatea de Științe Economice</p> <p>10. Facultatea de Medicină</p> <p>11. Facultatea de Medicină Dentară</p> <p>12. Facultatea de Farmacie</p> <p>13. Facultatea de Inginerie Mecanică, Industrială și Maritimă</p> <p>14. Facultatea de Construcții</p> <p>15. Facultatea de Arte</p> <p>16. Facultatea de Psihologie și Științele Educației</p>
9.	Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța	<p>1. Facultatea de Inginerie Marină</p> <p>2. Facultatea de Navigație și Management Naval</p>
10.	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	<p>1. Facultatea de Inginerie</p> <p>2. Facultatea de Arhitectură Navală</p> <p>3. Facultatea de Automatică, Calculatoare, Inginerie Electrică și Electronică</p> <p>4. Facultatea de Inginerie și Agronomie din Brăila</p> <p>5. Facultatea de Știința și Ingineria Alimentelor</p> <p>6. Facultatea de Medicină și Farmacie</p> <p>7. Facultatea de Științe și Mediu</p> <p>8. Facultatea de Litere</p> <p>9. Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie</p> <p>10. Facultatea de Arte</p>

		11. Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor 12. Facultatea de Științe Juridice, Sociale și Politice 13. Facultatea de Educație Fizică și Sport 14. Facultatea Transfrontalieră de Științe Umaniste, Economice și Inginerești
11.	Universitatea Maritimă din Constanța	1. Facultatea de Navigație și Transport Naval 2. Facultatea de Electromecanică Navală

Sursa: Sinteză autor în baza "HG nr. 140/16 martie 2017 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2017 – 2018, Monitorul Oficial al României, nr. 230/4 aprilie 2017".

ANEXA 4

**Metodologia cadru de evaluare a impactului strategiilor/intervențiilor dezvoltate
pentru sistemul de învățământ superior asupra ofertelor educaționale ale universităților
din România, la nivel național**

Criteriul/ Instrumentul	Sub-criterii	Notă de importanță (calificativ)					Punctaj maxim
		Excelent (5 puncte)	Foarte bine (4 puncte)	Bine (3 puncte)	Satisfăcător (2 puncte)	Nesatisfăcător (1 punct)	
C ₁ : Deschiderea universităților către piața muncii	C _{1.1} . Acorduri și parteneriate cu agenți economici (stagii de practică/internship pentru studenți, acordarea de burse studenților din partea mediului de afaceri)						20 puncte ($r_1 = 0,18$)
	C _{1.2} . Evaluarea programelor de studii de către angajatori, programe de studii comune angajatori-universități						
	C _{1.3} . Urmărirea ratei de integrare a absolvenților pe piața muncii conform competențelor obținute						
	C _{1.4} . Gradul de asigurare cu absolvenți cu studii superioare care răspund cerințelor pieței muncii						
C ₂ : Armonizarea ofertelor educaționale cu strategiile naționale/regionale și cu așteptările pieței muncii	C _{2.1} . Adaptarea/diversificarea ofertei educaționale conform domeniilor de specializare inteligentă conform SNCI și SNC						25 puncte ($r_2 = 0,28$)
	C _{2.2} . Impactul schimbărilor produse ca urmare a implementării cerințelor procesului Bologna asupra cunoștințelor și competențelor absolvenților						
	C _{2.3} . Impactul strategiilor în domeniul învățământului superior asupra angajatorilor prin prisma pregătirii studenților pentru piața muncii						
	C _{2.4} . Impactul strategiilor în domeniul învățământului superior asupra angajatorilor prin adaptarea ofertelor educaționale ale universităților din regiune la nevoile pieței muncii						
	C _{2.5} . Efectuarea de predicții asupra nevoilor pe piața muncii, conform compatibilităților cu strategiile de dezvoltare națională/regională.						
C ₃ : Cunoștințe și competențe	C _{3.1} . Aprecierile angajatorilor cu privire la competențele absolvenților						

106

absolvenți conform cerințelor pieței muncii și strategiilor naționale	în selecția candidaților la recrutare						20 puncte ($r_4 = 0,22$)
	C _{3.2} . Asigurarea de competențe de specialitate conform așteptărilor angajatorilor după angajare						
	C _{3.3} . Asigurarea de competențe transversale conform așteptărilor angajatorilor după angajare						
	C _{3.4} . Asigurarea de competențe profesionale/transversale, conform strategiilor la nivel național (competențe antreprenoriale, TIC) stabilite de SNCDI						
C ₄ : Corelarea educației cu piața muncii și gradul de dezvoltare economică	C _{4.1} . Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 de ani						35 puncte ($r_5 = 0,32$)
	C _{4.2} . Ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 25-64 ani						
	C _{4.3} . Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional superior						
	C _{4.4} . Rata "Not in Education, Employment, or Training (NEETs)"						
	C _{4.5} . Rata de ocupare a absolvenților cu studii superioare la 1-3 ani de la absolvire						
	C _{4.6} . Populația activă din punct de vedere economic, studii terțiare, în segmentul de vârstă 25-64 ani						
	C _{4.7} . Indicator compozit grad dezvoltare economică-piața muncii						
Punctaj maxim total							100 puncte

Sursa: Cristea, 2017b, pp. 118-119

ANEXA 5

Universitățile de stat investigate de către experții 1-4 pentru evaluarea impactului strategiilor/intervențiilor dezvoltate pentru sistemul de învățământ superior asupra ofertelor educaționale ale universităților din România, la nivelul Macroregiunii 2

NR. CRT.	REGIUNI/UNIVERSITĂȚI	Expert/Modul
Regiunea Nord-Est		
1.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	Expert 3/Modul 3, Modul 10
2.	Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași	Expert 2/Modul 2, Modul 18
3.	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	Expert 2/Modul 2, Modul 18
4.	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	Expert 2/Modul 2, Modul 18
5.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" din Iași (USAMV)	Expert 1/Modul 1, Modul 17
6.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	Expert 1/Modul 1, Modul 17
7.	Universitatea „Vasile Alecsandri" din Bacău	Expert 1/Modul 1, Modul 17
8.	Universitatea "Ovidius" din Constanța	Expert 4/Modul 4, Modul 20
9.	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	Expert 4/Modul 4, Modul 20
10.	Universitatea Maritimă din Constanța	Expert 4/Modul 4, Modul 20

Sursa: Sinteză autor